CZASOPISMO BRANŻOWE DLA KLIENTÓW I PRZYJACIÓŁ WIPASZ

NR 1/2022

NASZ WIPASZ

WWW.WIPASZ.PL

NASZ WIPASZ

1/2022

CZASOPISMO BRANŻOWE DLA KLIENTÓW I PRZYJACIÓŁ WIPASZ

ADRES REDAKCJI:

Wipasz S.A.
Wadąg 9
10-373 Olsztyn

REDAKCJA:

Paulina Buczek
Redaktor naczelna
paulina.buczek@wipasz.pl

PROJEKT GRAFICZNY:

Marcin Szuszkiewicz
marcin.szuszkiewicz@wipasz.pl

NAKŁAD:

3000 SZTUK

Masz pytanie do ekspertów branży żywienia zwierząt lub produkcji mięsa drobiowego? Napisz do nas! To czasopismo powstało po to, by odpowiadać na potrzeby naszych klientów.

Śledź Wipasz S.A.:

Facebook: Wipasz S.A.

www.wipasz.pl

LinkedIn: Wipasz S.A.

Szanowni Państwo,

wydaje mi się, że nasze życie podczas pandemii COVID-19 pomału wraca już do normy. Jednak za naszą wschodnią granicą wydarzyło się inne ogromne nieszczęście, napaść Rosji na wolną Ukrainę. Drugą Wojnę Światową znamy z opowieści naszych wiekowych dziadków lub z filmów. Dlatego dla nas, Europejczyków, obywateli zachodniego i demokratycznego świata wojna, w której człowiek zabija drugiego człowieka jest niezrozumiała i straszna.

To pokazuje jak powinniśmy szanować i pielęgnować demokrację, bo to właśnie ona nie pozwala na bezpodstawną agresję między narodami. My Polacy, ze względu na naszą historię, najlepiej to rozumiemy. Ukraina i jej obywatele cierpią za wolność swoją, ale również naszą – wolność demokratycznej Europy. Z historii II Wojny Światowej wiemy do czego są zdolni autokraci. Dlatego pomagajmy Ukrainie w tej walce jak tylko możemy. Ukraina to spichlerz Europy, nad którą agresor jakim jest Rosja chce przejąć kontrolę. Ukraina jest potężnym eksporterem pszenicy, kukurydzy, oleju słonecznikowego itd. Bez tych ilości na całym świecie wystąpią niedobory, a ludzie biedni doznają głodu.

Wipasz S.A. całym sercem jest za wolną Ukrainą i Ukraińcami. Przyjmujemy uchodźców, matki z dziećmi, starców i szeroko wspieramy akcje humanitarne. Popularne powiedzenie z czasów II Wojny Światowej „do zobaczenia po wojnie" stało się niestety aktualne. Dlatego ja również do każdego z Państwa kieruję te słowa „do zobaczenia po wojnie", *Sława Ukrajini, Herojam sława!*

Józef Niemiec

Wszystkim Klientom, Kontrahentom i Przyjaciołom
zdrowych i pogodnych Świąt Wielkanocnych!
Niech będzie to czas pełen rodzinnego ciepła,
pozytywnej energii oraz odpoczynku
od codziennego stresu.

Prezes Zarządu
Wipasz S.A.

Nasz Wipasz

Nr 1, 2022

Wipasz Vademecum DYWIZJA MIĘSNA

8 Certyfikaty posiadane przez Wipasz S.A.

10 Gabinet Weterynaryjny Wipasz S.A. – nowoczesna weterynaria drobiu w praktyce

12 Rynek papieru w 2022 roku. Kiedy zrównoważy się popyt z podażą i czy trendy proekologiczne już zmieniły rynek?

16 Targi branży spożywczej 2022

Wipasz Vademecum SUROWCE

22 Wpływ polityki klimatycznej na świecie na ceny olejów roślinnych

Wipasz Vademecum BADANIA I ROZWÓJ

28 Charakterystyka enzymów wykorzystywanych w przemyśle paszowym

Wipasz Vademecum ŻYWIENIE DROBIU

34 Czy warto stosować zioła w żywieniu drobiu?

38 Wpływ postępu genetycznego na wyniki produkcyjne brojlera kurzego

42 Alternatywne metody utrzymania drobiu

Wipasz Vademecum ŻYWIENIE TRZODY

48 Żywienie loch w okresie przejściowym. O czym należy pamiętać?

52 Probiotyki w żywieniu świń

54 Wpływ urodzeniowej masy ciała prosiąt na ich produkcyjność

Wipasz Vademecum ŻYWIENIE BYDŁA

58 Korzyści płynące z zastosowania drożdży w żywieniu bydła

60 Okres pastwowiskowy – korzyści i zagrożenia

62 Preparaty mlekozastępcze w odchowie cieląt

Wipasz Vademecum PRAWO

66 Systemy wsparcia bezpośredniego

Nasi Eksperci PYTANIA HODOWCÓW

72 Jak Polska wypada na tle innych krajów Unii Europejskiej w produkcji i konsumpcji kukurydzy?

73 Jak zmieniający się klimat wpływa na ceny strategicznych surowców?

74 Czy poekstrakcyjna śruta rzepakowa i słonecznikowa to dobre surowce dla trzody chlewnej?

76 Ile mocznika można użyć w dawce pokarmowej dla krowy mlecznej?

78 Co to są zakwaszacze i w jakim celu się je stosuje?

78 Czy istnieją w Polsce rodzime rasy drobiu?

80 Ile paszy powinna zjadać locha przy 12 prosiętach?

80 Jakie mogą być skutki nadmiaru sodu w paszy?

82 Jakie włókno jest najlepsze i jaki jego poziom jest odpowiedni w żywieniu świń?

84 Moje cielęta mocno tracą na wadze po odsadzeniu. Co może być przyczyną?

84 Co wywołuje wzdęcia u cieląt?

Przepisy

86 Spróbuj naszych przepisów

TOP

94 Podsumowanie wyników podukcyjnych

Fundacja Wipasz POMOCNA DŁOŃ

106 Działalność Fundacji Wipasz Pomocna Dłoń

Wipasz Vademecum

Gabinet Weterynaryjny Wipasz S.A – nowoczesna weterynaria drobiu w praktyce

Mateusz Barszcz – Kierownik Regionu, Lekarz Weterynarii Wipasz S.A.

Nowe zmiany przepisów unijnych zawarte w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 dotyczące ograniczenia stosowania antybiotyków u drobiu i wcielające wymagania konsumentów w kwestii redukcji ich stosowania oraz rosnący popyt na mięso z chowu bez antybiotyków, powodują konieczność poszukiwania nowych rozwiązań hodowlanych i weterynaryjnych.

Aby sprostać oczekiwaniom konsumentów i przeciętnie hodowcom współpracującym z Wipasz SA, wcześniej niż to ogólnodostępne sugerują sędziowie tych trendów, postanowiliśmy rozszerzyć nasze usługi o opiekę weterynaryjną nad stadami brojlera kurzego.

Firma Wipasz to lider rynku drobiarskiego w Polsce, który dysponuje kadrą najlepszych specjalistów w zakresie hodowli drobiu – zootechników, żywieniowców oraz lekarzy i techników weterynarii.

Nasze wspólne działania oraz wykorzystanie efektów projektów badawczych prowadzonych przez Instytut Żywienia i Hodowli Półskiego Kurczaka Wipasz umożliwiają stworzenie optymalnych metod hodowli i profilaktyki oraz leczenia drobiu.

Wypracowane rozwiązania pozwalają obniżyć koszty produkcji oraz ograniczyć zużycie antybiotyków, a nawet całkowicie je zastąpić, poprawiając wyniki produkcyjne. Zostało to już wielokrotnie zweryfikowane na naszym ww. Instytucie, a także wśród hodowców współpracujących z gabinetem weterynaryjnym Wipasz w Międzyrzecu Podlaskim.

Z uwagi na dużą zmienność patogenów i mutacje nie wyeliminują sporadyczne bakterii konieczne jest stałe monitorowanie sytuacji epizootycznej na danym terenie oraz ciągłe ulepszanie biozabezpieczeń, w celu zapewnienia najwyższych norm bezpieczeństwa fermy oraz najlepszej jakości żywca drobiowego.

Jesteśmy zwolennikami stopniowej ewolucji oraz wprowadzania działań leksnich indywidualnie do potrzeb każdego stada, dlatego prowadzimy kompleksowe doradztwo w zakresie chowu i hodowli brojlera – każda ferma oraz każde stado posiada swoje ser wymaga osobnego podejścia.

Nasz zespół pomaga właścicielom ferm na każdym etapie cyklu produkcyjnego, tj. mycie i dezynfekcja fermy, nadzór sanitarny każdego stada itp., co umożliwia efektywne wykorzystanie szczepień. Współpracujemy z wiodącymi laboratoriami w Polsce i za granicą. Wiemy, że profilaktyka i diagnostyka to podstawa nowoczesnej weterynarii. Dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii oraz analizy wszystkich danych otrzymanych z integracji – od pasz, poprzez paliwo, aż do gotowego produktu jesteśmy w stanie nieustannie pracować nad polepszaniem jakości mięsa i poprawą parametrów hodowlanych – konwersji paszy, śmiertelności oraz EWW.

W razie pytań prosimy o kontakt:
mateusz.barszcz@wipasz.pl
607 459 236

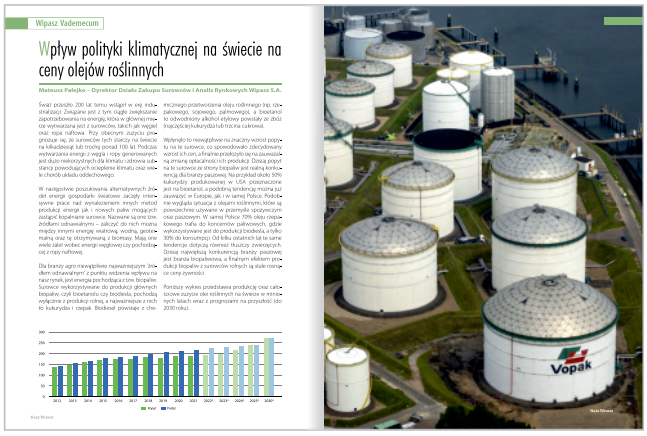

Wipasz Vademecum

Wpływ polityki klimatycznej na świecie na ceny olejów roślinnych

Mateusz Pałejko – Dyrektor Działu Zakupu Surowców i Analiz Rynkowych Wipasz S.A.

Świat przeszło 200 lat temu wstąpił w erę industrializacji. Związane jest z tym ciągłe zwiększanie zapotrzebowania na energię, która w znacznej części wytwarzana jest z surowców, takich jak węgiel oraz ropa naftowa. Przy obecnym zużyciu przegroszać się, że surowców tych starczy na świecie na kilkanaście lat. Ceny ropy ponad 100 lat. Podczas wytwarzania energii z węgla i ropy generowanych jest dużo niekorzystnych dla klimatu i zdrowia substancji powodujących ocieplenie klimatu oraz wiele chorób układu oddechowego.

W nadgrzewnie poszukiwania alternatywnych źródeł energii gospodarki światowej zaczęły intensywnie pracować nad zmniejszeniem innych metod produkcji energii jak i nowych paliw mogących zastąpić kopalne surowce. Naszmie są one tzw. źródłami odnawialnymi – zaliczyć do nich możemy między innymi energię wiatrową, wodną, geotermalną oraz tę otrzymywaną z biomasy. Mają one wiele zalet wobec energii węglowej czy pochodzącej z ropy naftowej.

Dla branży agro największe najważniejszym źródłem odnawiania z paliwa wydawania będzie rzecz, jest energia pochodząca z tzw. biopaliw. Surowce wykorzystywane do produkcji głównych biopaliw, czyli bioetanolu czy biodiesla, pochodzą wyłącznie z produkcji rolnej, a najważniejsze z nich to kukurydza i rzepak. Biodiesel powstaje z chemicznego przetworzenia oleju roślinnego (np. rzepakowego, sojowego, palmowego), a bioetanol to odwodniony alkohol etylowy powstały ze dzisiaj (najczęściej kukurydza lub trzcina cukrowa).

Wpływ/ryzyko nieuniknienie na znaczny wzrost popytu na te surowce, co spowodowało dowiedzenie wzrost ich cen, a finalnie praktyczne na na zasoczaja zmiany opłacalności ich produkcji. Dzisiaj popyt na te surowce ze strony biopaliw jest nadal konkurencją dla branży paszowej. Na przykład około 30% kukurydzy produkowanej w USA poszacowane jest na bioetanol, a podobną tendencję można już zauważyć w Europie, jak i w samej Polsce. Podobnie wygląda sytuacja z olejami roślinnymi, które są powszechnie używane w przemyśle spożywczym oraz paszowym. W samej Polsce 70% olej rzepakowego trafia do konsumentów paliwowych, gdzie wykorzystywane jest do produkcji biodiesla, a tylko 30% dla konsumpcji. Od kilku ostatnich lat ta sama tendencja dotyczą również tłuszczu zwierzęcych. Dzisiaj największą konkurencją branży paszowej jest branża biopaliwowa, a finalnym efektem produkcji biopaliw z surowców roślnych są stale rosnące ceny żywności.

Poniższy wykres przedstawia produkcję oraz całkowite zużycie olei roślinnych na świecie w minionych latach oraz z prognozami na przyszłość (do 2030 roku).

Wipasz Vademecum

Charakterystyka enzymów wykorzystywanych w przemyśle paszowym

Adrian Dąbrowski – Specjalista ds. Formulacji Pasz Wipasz S.A.

Od pdzych lat ciesmdbrzeszych enzymy paszowe odgrywają gróbrzej rolę w radykalnej poprawie rodlajności produkcji mięsa i jaj poprzez zmiany profilu odżywczego składników pasz. Dzięki ich zdolnościowaniu na określone substancje antyodżywcze występujące w paszach, enzymy paszowe umożliwiają Świniom, drobiowi oraz innym zwierzętom monogastrycznym pozyskiwanie większej ilości składników odżywczych z paszy, a tym samym pozwalają jej wydajność. Enzymy pozwalają przeciwowi pasz na większą elastyczność w wyborze rodzaju surowców, które bez przykładu mogą służyć w receptorze paszowej. Ponadto odgrywają kluczową rolę w ograniczaniu negatywnego wpływu produkcji zwierzęcą na środowisko.

Enzymy w przemyśle paszowym

Wszystkie zwierzęta wykorzystują enzymy do trawienia paszy. Są wytwarzane przez same zwierzęta lub przez dobroustrroje naturalnie obecne w jelitach. Jednak proces trawienia u zwierząt nie jest w 100% wydajny. Świnie i dlcdb nie są w stanie strawić 15–25% spożywanej przez siebie paszy, ponieważ składniki pasz zawierają niestrawne substancje antyodżywcze, które zakłócają proces trawienia u zwierząt nie ma określonych enzymów, które rozkładają niektóre składniki paszy.

Enzymy paszowe są stosowane w celu zwiększenia dostępności skrobi, białka, aminokwasów i minerałów, takich jak fosfor i wapń ze składników pasz. Ponadto mogą być stosowane jako uzupełnienie enzymów wytwarzanych przez młode zwierzęta, u których z powodu niedojrzałego układu pokarmowego produkcja enzymów może być niewystarczająca. Enzymy to białka, które są ostatecznie trawione lub wydalane przez zwierzę, nie pozostawiając pozostałości w mięsie lub jajach. Korzyści z enzymów paszowych obejmują:

- poprawę wydajności i obniżenie kosztów – poprzez rozkład substancji antyodżywczych paszy, co pozwala zwierzęciu na wydajniejsze trawienie;
- enzymy oddziaływania dla środowiska – poprzez poprawę trawienia i wchłaniania składników pokarmowych, co zmniejsza objętość produkowanego obornika oraz zmniejsza ilość wydalanego fosforu i azotu;
- pomoc w utrzymaniu zdrowia jelit – poprzez poprawienie zdawności w jelicie zwierzęcą jest dostępnych mniej wolnych składników odżywczych, które mogą dzięyczyć się do potencjalnego wzrostu bakterii chorobotwórczych.

Enzymy można dodawać do paszy na dwa sposoby. Jedną z opcji jest przetwarzaniowie paszy w celu zmniejszenia kosztów pasy i utrzymania parametrów produkcyjnych – polegają na ma zmniejszeniu koncentracji składników odżywczych w recepturze przy utrzymaniu wyników produkcyjnych na fermie ta dotychczasowym poziomie. Wówczas koszt enzymu zazwyczaj jest pokrywany korzyścią płynącą z obniżenia parametrów pasz, a nawet dochodzi do zwiększenia rentowności receptury. Druga opcja jest dodanie enzymu bez ingerencji w parametry pasz, co może wpłynąć na zwiększą jrnie wydajności produkcji poprzez poprawę efektywności wykorzystania paszy. To rozwiązanie jednak zwiększa koszt paszy.

W praktyce do produktu enzymatycznego czynnie przyczynia się wartości marnyzy. Ta wartość, obliczone na podstawie badań, będą zazwyczaj dotyczyć: fosforu, wapnia, białka, aminokwasów i energii. Inne są uwzględniane i komponentnie paszy przy użyciu enzymu. Jednak należy pamiętać, że aby zakłożone wartości dały pozytywny efekt, enzymy muszą być stabilne podczas przechowywania i produkcji pasz w wysokich temperaturach, aktywnie w przewodzie pokarmowym zwierząt oraz

Wipasz Vademecum

Alternatywne metody utrzymania drobiu

Dawid Strzybewski - Product Manager Wipasz S.A.

Jak powszechnie wiadomo Polska jest liderem w Unii Europejskiej pod względem produkcji brojlera kurzego, co stawia producentą krajowe wysoko na ale i możliwości Fakt, że eksportujemy ponad 50% krajowej produkcji, a także jej wysoki poziom powodują konieczność konkurowania o rynki zbytu ze światowymi liderami branży, takimi jak Brazylia, USA czy bardzo szybko rozwiązaja się Ukraina. Biorąc pod uwagę światowkowania geograficzne oraz klimatyczne oczywiście jest, że konkurencji tej niewygodną, z racja co redukuje koszty produkcji Polska branża drobiarska na każdym etapie produkcji prowadzi działalność najefektywniej, jak to możliwe. Nie zuła się również wynaśne poprawić wynikowa produkcyjnych, ponieważ polscy hodowcy od lat w pełni wykorzystują potencjał genetyczny ptaków, które trafiają na fermy. Dlatego, aby utrzymać konkurencyjność polskich produktów drobiarskich nieustanie muszmy dostosowywać się do zmieniających się wymagań konsumentów.

Jednym ze sposobów zachodzącej zazęcie są intensywnie szukając w latach 80-tych XX wieku. Chów drobiu ekologicznego w różnych krajach obejmuje między innymi rodzimie sąsy ptaków wolno rosnących. Jednym z najbardziej znanych systemów o niskiej intensywności jest pochodzący z Francji system Label Rouge. Kurczęta Label Rouge oddziwuje się w kurnikach z zdrami, których powierzchnia nie może przekraczać 400 m². Gęstość obsady to 11 ptc/m², a od 5 tygodnia życia ptaki muszą mieć dostęp do wolnego wybiegu, o łącznej powierzchni około 1 ha. Utłoj kurczęt następuje pomiędzy 81 a 100 dniem życia, w zależności obsadzonych zdowanych do 100 km od fermy.

W Niderlandach, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom konsumentów, pozo chowem konwencjonalnym utrzymane są brojlery również w innych systemach, takich jak Dutch Retail Broiler, który jest najbardziej zbliżony do chowu konwencjonalnego. Charakteryzuje się on obsadą maksymalną do 38 kg/m² oraz dobowym przyrostem nie większym niż 50 g. Bardziej restrykcyjne systemy w tym rejonie przewidują mniejsze obsady od 21 do 25 kg/m², a minimalny wiek kurcząt trafiających do ubojni nie jest co najmniej 56 dni, w zależności od systemu.

Inną możliwością chowu ekologicznego jest posiadzenie certyfikowanego gospodarstwa. Jednak wiąże się to z koniecznością spełnienia warunków zawartych w przepisach unijnych i krajowych (UE 543/2008). Najważniejsze z nich to

- maksymalna obsada 10 szt./m²,
- minimalny wiek ubojowy to 81 dni,
- zakrnicznie pod stosowanie podściółek GMO,
- maksymalnie można uzyskać 21 kg żywej wagi na m²,
- musi być zapewniony wybieg dostępny przez całą dobę,
- ilość sztuk w kurniku nie może przekraczać 4800 kurcząt,
- maksymalna powierzchnia użytkowa kurnika to 1600 m²,
- powinien być zapewniony dostęp do świata naturalnego – powierzchnia dren powinna stanowić minimum 5% podłogi,
- posiadanie gruntów rolnych lub podpisanie umowy z rolnikiem, który takie grunty posiada – jest to związane z zasadą nie przekraczania 170 kg N pochodzącego z nawozu naturalnego na 1 ha użytków rolnych.

Wipasz Vademecum

Probiotyki w żywieniu świń

Maciej Maniak - Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Upadki problemy zdrowotne świń spowodowane są raczej nie tyle zakażeniem chorobą (np. bakterią, grzybą) mikroflory bakteryjnej jelit lub jej niewłaściwym skolonizowaniem.

U młodych zwierząt wpływają na to czynniki takie jak:

- zmiana paszy,
- zmiany temperatur,
- przeniesienie do innego kojca,
- stresy związany z odsadzeniem prosząt od macicy,
- błędy żywieniowe, jak np. podawanie paszy zbyt bogatej w białko, nieoznaniejąc w pełni przewodu pokarmowego, a także ze warunki higieniczne lub zakażenia patogenami.

W wyniku działania tego typu czynników może nastąpić rozwój bakterii chorobotwórczych, takich jak E. coli. Powodują one wystąpienie szczątkowych biegunek oraz zwiększają śmiertelność zwierząt. Jednocześnie dochodzi do zmiany odczynu pH treści przewodu pokarmowego na zasadowy, co niegatywnie wpływa na rozwój korzystnych pałeczek bakterii kwasu mlekowego i prowadzi do pogorszenia stanu zdrowia.

Dotychczas w profilaktyce stosowano antybiotyki dodawane do pasz, chroniąc zwierzęta przed niekorzystnymi działaniami patogennych mikroorganizmów w jelitach. Obecnie pod uwagę coraz więcej liczbę zakładnych w stosowaniu antybiotyków w hodowli pozostałe środków, które mogą je zastąpić, jednocześnie zachowując opłacalność produkcji oraz nieobniżalność dla konsumentów i środowiska.

Jednym z rozwiązań jest stosowanie probiotyków, które posiadają wiele korzystnych właściwości przy dbowczych. Zgodnie z definicją, Probiotyki są to żywotnie żywe zarówno żywe i/lub martwe mikroorganizmy, które stabilizują równowagę populacji mikroorganizmów oraz aktywność enzymatyczną w przewodzie pokarmowym, jednocześnie wywierając pozytywny wpływ na wzrost rozwój zwierząt.

W skład probiotyków może wchodzić odpowiednio wyselekcjonowane rozsądny oczyszczone bakterii, bądź ich mieszanina. Do ich produkcji wykorzystuje się bakterie kwasu mlekowego, niektóre drożdże lub grzybnię pleśni. Mogą być one dodatkowo wzbogacone pierwiastkami, witaminami oraz immunoglobulinami wymagającymi w odchowie prosząt. Probiotyki dla trzody chlewnej tworzy się z mikroorganizmów izolowanych ze świata przewodu pokarmowego świń. Ich skuteczność jest uwarunkowana wieloma czynnikami, dlatego należy wybrać odpowiedni produkt, aby dostarczyć odpowiednią dużą liczbę żywych komórek, które będą zdolne do rozmnażania się w przewodzie pokarmowym zwierząt.

Sposób korzystnych wpływów stosowania probiotyków wyróżnia się:

- obniżenie pH treści przewodu pokarmowego,
- poprawę jakości mikroflory jelit i zapobieganie rozwoju mikroflory chorobotwórczej,
- polepszenie trawienia i przyswajania składników pokarmowych
- obniżenie poziomu toksycznych produktów metabolizmu i zapobieganie biegunek,
- produkcję naturalnych substancji antybiotycznych,
- zwiększenie odporności na infekcje bakteryjne i wirusowe (zdrowotność),
- zwiększenie aktywności enzymów jelitowych, co wpływa na wzrost strawności (podawania pasz).

Powyższe pozytywne działania probiotyków wpływają na zwiększenie przyrostów masy ciała, lepszą zdrowotność, zmniejszenie stresu oraz szybkiego. Co znacznie poprawia efektywność oraz opłacalność produkcji świń.

Preparaty probiotyczne dostępne są w postaci proszków, zawiesin, żeli, granulatów lub pasty, a dawkowanie zależy od wieku i gatunku zwierząt. U prosząt podawane są oleiszowo (1-2 krotnie), zaraz po urodzeniu, aby uniemożliwić rozwój patogenów w mikroflorze przewodu pokarmowego, a w późniejszych okresach powinny być systematycznie stosowane w mieszance paszowej lub podawane z wodą.

Wynik wielkości badań zono wskazują na przydatność stosowania probiotyków u świń podczas całego okresu hodowli, w szczególności u zwierząt młodych. W odchowie prosząt najlepsze efekty zauważono, podając probiotyki doustnie w postaci pasty, ponieważ zwierzęta nie są w stanie pobrać ich bezpośrednio z paszą. Natomiast zwierzętom pobierającym paszę stałą, najlepiej podawać je w mieszance paszowej lub z wodą. Probiotyki można stosować nie tylko profilaktycznie jak również w przypadkach świń chorych, leczonych antybiotykami, aby szybciej przywrócić równowagę flory bakteryjnej, pomimoiaż przypisaną ich nieznawiscence. Stosowanie probiotyków ma efekt zbliżony do stosowania antybiotyków – obie grupy redukują liczbę bakterii patogennych w przewodzie pokarmowym. Probiotyki, działając w obrębie układu pokarmowego ma wchłaniają się do organizmu i działają miejscowo jako stymulator wzrostu, zmawiając ogólną kondycję zdrowotną, trawienie i wykorzystanie substancji odżywczych paszy oraz poprzewają odporność zwierząt, tym samym zwiększając rentowność hodowli.

Wipasz Vademecum

Korzyści płynące z zastosowania drożdży w żywieniu bydła

Żaneta Kubiak - Doradca ds. Żywienia Bydła Wipasz S.A.

Niezbędnym elementem oraz najważniejszym czynnikiem wpływającym zarówno na zdrowie, jak i wydajność zwierząt jest ich prawidłowe żywienie. Zamierzone efekty uzyskuje się poprzez żywienie odpowiednio dobraną dawką, na którą składają się dobre jakości pasze objętościowe, pasze treściowe oraz dodatki mineralne i witaminowe. Prawidłowy poziom substancji odżywczych w dawce pokarmowej wpływa na wydajność rzędład dlaczdnia oraz w zwacza, równomierną wydajność i prawidłowe zdrowie krów. Ze względu na swoje zwiększenie wielkości duży popularnością w żywieniu bydła cieszą się drożdże.

Rodzaje drożdży

Historia stosowania drożdży w żywieniu przeszuwczy sięga ponad 100 lat. Są one produktem o szerokiej strawności (blisko 90%), również wysokiej zawartości suchej masy (ok. 90%) oraz wysokiej zawartości białka surowego (40–50%). Drożdże charcha dość wysoką zawartość energii metabolicznej (11–23 MJ/kg) w zależności od wielkiej, skrzdzi i tłuszczu. Obecnie stosowane są w trzech różnych formach: drożdże suszone martwe, suszone żywe oraz metabolity drożdży. Drożdże martwe (nieżywione) są pozdzie wzbogacone o dodatki białka, witamin i mikroelementów, składników mineralnych. Drożdże żywe dodatkowo wpływają na przebieg trawienia w zwaczu. Metabolity natomiast mają korzystny wpływ na działanie mikroflory żwaczowej oraz polepszają smakowitość skarmianych pasz.

Korzyści, jakie daje stosowanie drożdży

Żarówno drożdże martwe jak i żywe są znakomitym źródłem białka, witamin, mikroelementów i składników mineralnych. Białko zawarte w drożdżach jest w naturalny sposób chronione przed rozkładem w zwaczu oraz bogate w aminokwasy, w m.in. tak ważną dla wysokowydajnych krów lizynę. Która jest jedynym z aminokwasów limitujących syntezę białka mleka. Drożdże dostarczają duże ilości witaminy z grupy B, dar mogę w nich występować także witamina A, E a nawet witamina D.

Drożdże żywe, poza wymienionymi wcześniej odżywczymi, mają korzystny wpływ na procesy trawienne zachodzące w zwaczu: stabilizują pH, co poprzewa jego naturalnie środowisko, działają stymulująco na wzrost i rozwój bakterii celulolitycznych i bezlitnowych. Drożdże zużywają tlen, który dla bakterii tlen, co stwarza korzystniejsze warunki w jelicie zwaczowym i prowadzi do ich namnożania. Zwiększenie koncentracji bakterii celulolitycznych skutkuje lepszą strawnością włókna oraz redukcją stężenia kwasu mlekowego, co zapobiegają zakwaszeniu zwacza, a co za tym idzie – wystąpieniu kwicicy. Stymulują produkcję lotnych kwasów tłuszczowych, które są głównym źródłem energii (podniosą zawartość tłuszczu w mleku.

Zastosowanie tych cennych mikroorganizmów ma znaczenie zwłaszcza w okresie przejściowym (okres kojcowdowych, tj. 2–3 tygodnie przed wycielenieam oraz we czoncz fazie laktacji, gdy do dawki rejonwa wadza się większą ilość pasz treściwych. Suplementacja drożdży w form ciąże pozjawia pobierania ciąc mają oraz ułatwia przystosowanie się zwacza do nowych warunków żywieniowych.

Drożdże wykazują również działanie probiotyczne (działanie aktywnej probiotycznie związane bakterii chorobotwórczych i mikrokoryzm). Wpływają korzystnie na mikroflorę jelitową i środowisko układu pokarmowego. Wśród składników energetycznych drożdży są mannany – wielocukry, których zwierzęta nie trawią. Cukry te mają zdolność do wiązania się w jelitach z m.in. mikroorganizmi, uniezdlodkwiając, co dzięki czemu mogą być wydalane, co zapobiega zatruciu tym toksynami. Poza tym mannany pobierane są przez podpiżne bakterie kwasu mlekowe-

W tym dziale przeczytasz:

- Certyfikaty posiadane przez Wipasz S.A.
- Gabinet weterynaryjny Wipasz S.A. - nowoczesna weterynaria drobiu w praktyce
- Rynek papieru w 2022 roku. Kiedy zrównoważy się popyt z podażą i czy trendy proekologiczne już zmieniły rynek?
- Targi branży spożywczej 2022

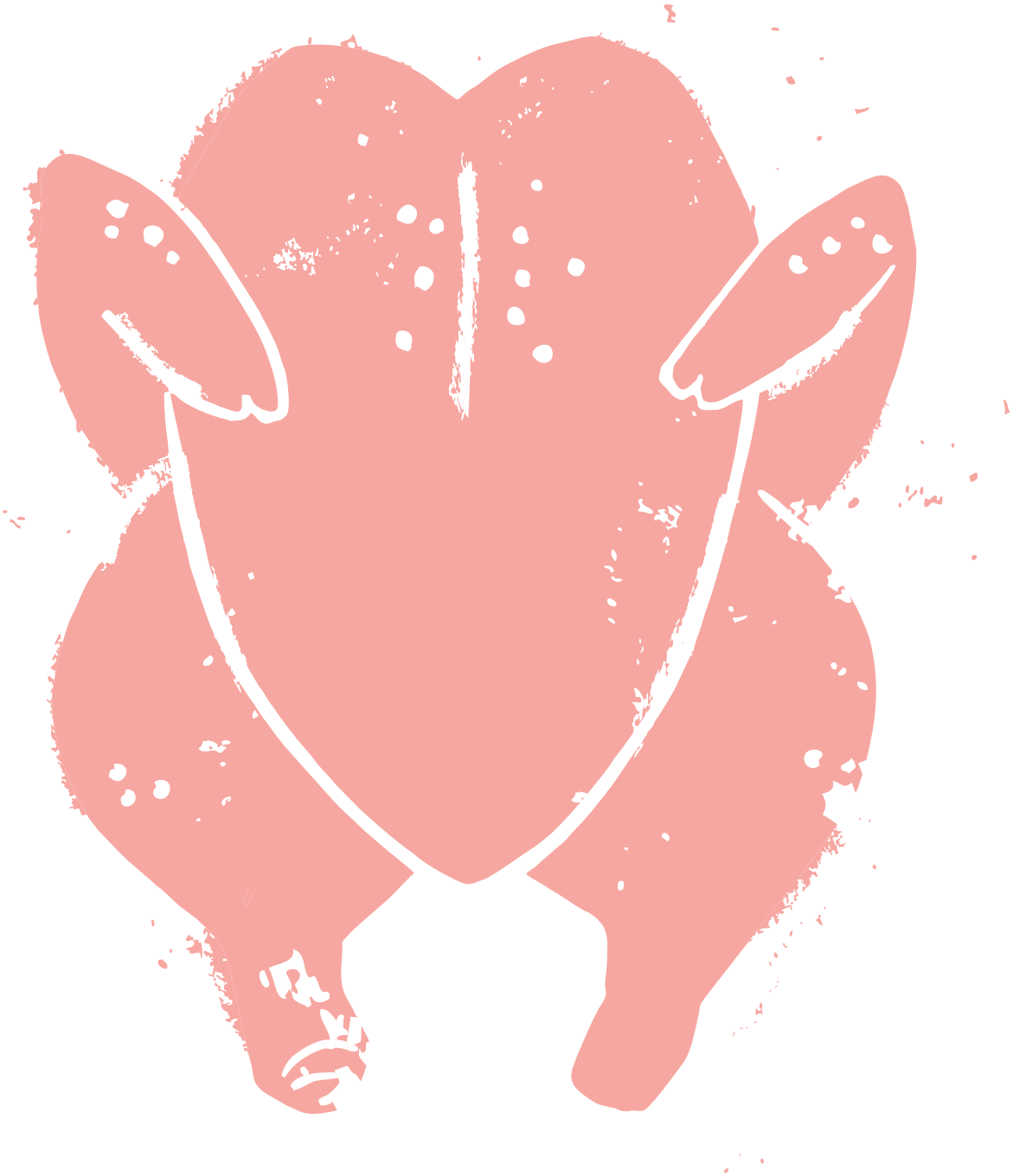

Certyfikaty posiadane przez Wipasz S.A.

Michał Jeżewski – Kierownik Eksportu i Nowego Biznesu Wipasz S.A.

Wipasz S.A. jest posiadaczem wszystkich wymaganych certyfikatów jakościowych, takich jak **IFS**, **BRCGS**. Oczywiście jest to standard, natomiast Wipasz zawsze dąży do tego, aby być ponad standardami i wytyczać nowe drogi i trendy w kwestii jakości żywności, żywienia zwierząt oraz ich dobrostanu. Świadczą o tym dodatkowe certyfikaty, jak **BRCGS Module 11** oraz **ASDA Certificate** – unikatowe świadectwo sieci brytyjskich sklepów potwierdzające najwyższą jakość żywności. Posiadamy również certyfikat **HALAL**, który pozwala nam na zaopatrywanie rynków muzułmańskich, dbając jednocześnie o dobrostan zwierząt.

Naszym wyróżnikiem nie tylko na rynku polskim, ale również europejskim jest **QS Zertifikat** – niemiecki certyfikat dobrostanowy, świadczący o tym, że chów zwierząt (w naszym przypadku kurcząt) odbywa się według ściśle określonych kryteriów i jest skrupulatnie monitorowany. Dzięki temu zapewniamy pełną identyfikowalność produktu począwszy od paszy, poprzez wylęgarnie, kurniki, transport, ubój i dzielenie, aż po finalny produkt. Jest to świadectwo, że nasze produkty są zdrowe, bezpieczne i wysokiej jakości.

Jednakże **QS** to tylko początek i pierwszy krok. Wipasz poszedł dalej, aby nasze produkty były jeszcze lepsze a dobrostan zwierząt jeszcze wyższy. Jako nieliczni w Polsce i Europie możemy poszczycić się certyfikacją **ITW** (Initiative Tierwohl), która uprawnia nas do oznaczania naszych produktów zarówno znakiem ITW, jak również znakiem **Haltungsform 2**, które świadczą o następujących warunkach hodowli kurczaka:

- obsada maksymalnie 35 kg/m²;
- organiczna ściółka taka jak słoma/pellet;
- zabawki, grzędy;
- okna w kurnikach zapewniające dostęp do światła naturalnego;
- rygorystyczna polityka antybiotykowa.

Dzięki temu certyfikatowi identyfikowalność naszych produktów jest w pełni transparentna a konsument może zweryfikować jakość naszego produktu 'od pola do stołu'.

Wipasz nie poprzestał na powyższym. Jako pierwsi w Polsce i nieliczni w Europie produkujemy pasze dla drobiu **Bez GMO**, certyfikowane znakiem '**VLOG geprüft**' (Verband Lebensmittel ohne Gentechnik e.V.). Nasze zakłady drobiarskie również certyfikowane są przez VLOG i uprawnione do używania oznakowania '**Ohne GenTechnik**' na produktach mięsnych. Stawia nas to w czołówce europejskich producentów drobiu i pozwala być trendsetterem na rynku lokalnym. Dla drobiu produkujemy również pasze vege.

Dzięki powyższym działaniom oraz naszym unikalnym projektom na rynku europejskim, takim jak Instytut Żywienia i Hodowli Polskiego Kurczaka czy Zielone Fermy oraz ciągłej edukacji własnej oraz naszych partnerów biznesowych, jesteśmy w stanie sprostać nawet najwyższym wymaganiom jakościowym oraz dobrostanowym przy produkcji mięsa z kurczaka. Świadczy o tym choćby certyfikat **KFC-YUM Brands**, dzięki któremu nasze mięso jest obecne w popularnej sieci restauracji w całej Europie.

Wipasz to nie tylko pasze, zakłady produkcyjne, produkcja mięsa z kurczaka. Wipasz to przede wszystkim ludzie, którzy tworzą tę firmę i bez których nie mogłaby ona funkcjonować. Dlatego też, aby podkreślić jak ważne są dla nas nasze koleżanki i koledzy uzyskaliśmy certyfikat **SEDEX-SMETA** potwierdzający, że pracujemy z zachowaniem najwyższych standardów etycznych, w pełnym szacunku do innych oraz z nastawieniem na rozwój i ciągłe ulepszanie warunków pracy.

Reasumując, Wipasz to ciągła edukacja, doskonalenie, wyznaczanie trendów, dbałość o dobrostan zwierząt, najwyższą jakość produktów, które trafiają na stoły konsumentów na całym świecie. Wipasz to szacunek do drugiego człowieka – nasze produkty są smaczne, zdrowe, pożywne i wyprodukowane według najwyższych standardów.

IFS Food

BRC FOOD CERTIFICATED

BRCGS Food Safety

ASDA

Halal Certification Services حلال HALAL CERTIFIED

QS. Ihr Prüfsystem für Lebensmittel.

INITIATIVE TIERWOHL
Gemeinsam verantwortlich handeln.

Haltungsform 1 2 3 4 StallhaltungPlus haltungsform.de

NON GMO

VLOG Lebensmittel ohne Gentechnik

VLOG verified

Sedex

SMETA

KFC Yum!

Gabinet Weterynaryjny Wipasz S.A. – nowoczesna weterynaria drobiu w praktyce

Mateusz Barszcz – Kierownik Regionu, Lekarz Weterynarii Wipasz S.A.

Nowe zmiany przepisów unijnych zawarte w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 dotyczące ograniczenia stosowania antybiotyków u drobiu i wzrastające wymagania konsumentów w kwestii redukcji ich stosowania oraz rosnący popyt na mięso z chowu bez antybiotyków, powodują konieczność poszukiwania nowych rozwiązań hodowlanych i weterynaryjnych.

Aby sprostać oczekiwaniom konsumentów i pomóc hodowcom współpracującym z Wipasz S.A. w ramach integracji dostosować się do zmieniających trendów postanowiliśmy rozszerzyć nasze usługi o opiekę weterynaryjną nad stadami brojlera kurzego.

Firma Wipasz to lider rynku drobiarskiego w Polsce, który dysponuje kadrą najlepszych specjalistów w zakresie hodowli drobiu – zootechników, żywieniowców oraz lekarzy i techników weterynarii.

Nasze wspólne działania oraz wykorzystanie efektów projektów badawczych prowadzonych przez Instytut Żywienia i Hodowli Polskiego Kurczaka Wipasz umożliwiają stworzenie optymalnych metod hodowli i profilaktyki oraz leczenia drobiu.

Wypracowane rozwiązania pozwalają obniżyć koszty produkcji oraz ograniczyć zużycie antybiotyków, a nawet całkowicie je zastąpić, poprawiając wyniki produkcyjne. Zostało to już wielokrotnie zweryfikowane w naszym ww. Instytucie, a także wśród hodowców współpracujących z gabinetem weterynaryjnym Wipasz w Międzyrzecu Podlaskim.

Z uwagi na dużą zmienność patogenów i nieustannie wzrastającą oporność bakterii konieczne jest stałe monitorowanie sytuacji epizootycznej na danym terenie oraz ciągłe ulepszanie bioasekuracji, w celu zapewnienia najwyższych norm bezpieczeństwa ferm oraz najlepszej jakości żywca drobiowego.

Jesteśmy zwolennikami stopniowej ewolucji oraz dostosowywania działań lekarskich indywidualnie do potrzeb każdego stada, dlatego prowadzimy kompleksowe doradztwo w zakresie chowu i hodowli brojlera – każda ferma oraz każde stado ptaków różni się i wymaga osobnego podejścia.

Nasz zespół pomaga właścicielom ferm na każdym etapie cyklu produkcyjnego, tj.: mycie i dezynfekcja fermy, nadzór serologiczny każdego stada itp., co umożliwia efektywne wykorzystanie szczepień. Współpracujemy z wiodącymi laboratoriami w kraju i za granicą. Wiemy że profilaktyka i diagnostyka to podstawa nowoczesnej weterynarii. Dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii oraz analizy wszystkich danych otrzymanych z integracji – od paszy, poprzez pisklę, aż do gotowego produktu jesteśmy w stanie nieustannie pracować nad polepszeniem jakości mięsa i poprawą parametrów hodowlanych – konwersji paszy, śmiertelności oraz EWW.

W razie pytań prosimy o kontakt:

mateusz.barszcz@wipasz.pl
607 450 236

Rynek papieru w 2022 roku.

Kiedy zrównoważy się popyt z podażą i czy trendy proekologiczne już zmieniły rynek?

Paweł Szczerbicz – Dyrektor Działu Zakupów Centralnych i Zaopatrzenia Wipasz S.A.

„Całe szczęście, że ten stary rok już się skończył" – z pewnością takie zdanie padało bardzo często w działach zakupu nie tylko w branży mięsnej. Ostatnimi czasy negocjacje zakupowe skupiały się na ograniczeniu skali podwyżki, a nie na obniżeniu cen. Celem nadrzędnym było utrzymanie wolumenów zakupu i uzyskanie z rynku materiałów w takich czasookresach, aby zachować ciągłość produkcyjną w naszych dwóch zakładach drobiarskich. Dostawcy nie przyjmowali zamówień lub ograniczali je o 30–70%. Kategoria opakowań kartonowych w dziale zakupów centralnych ma kluczowy udział wynoszący prawie 40% całości. Oprócz kartonów logistycznych z tektury falistej czy litej do tej grupy można dołączyć także owijki tekturowe oraz tacki kreujące produkt Wipasz Kurczak z Zielonych Ferm. W trzecim i czwartym kwartale poprzedniego roku kontynuowany był wzrost notowań papierów na rynkach Europejskich – EUWID. Apogeum rynku dostawcy Wipasz odnotował w czwartym kwartale 2021 roku. Proponowane ceny często przewyższały ruch cenowy indeksu EUWID lub zdecydowanie przewyższały odzwierciedlenie rosnących kosztów (prąd, gaz, wynagrodzenia, ropa) na ceny kartonu. Było to spowodowane skokowo rosnącym popytem ze strony przedsiębiorstw i potrzebą zbudowania wysokich zapasów już na pierwszy kwartał 2022 roku. W ten sposób popyt zdecydowanie przerósł podaż, jaką firmy produkcyjne mogły dostarczyć na rynek. Mało tego cena w jakiej miałyby zapewnić towar była otwarta do dnia dostawy papieru do firmy produkującej tekturę. Rosnący globalny popyt na karton falisty spowodował wiele decyzji zarządów papierni o zamianie produkcji papieru pod gazety, na papier do kartonów. W drugiej połowie 2021 roku podjęto działania mające na celu zwiększenie podaży papierów makulaturowych kosztem litych. Początek roku 2022 przynosi na razie zdecydowanie inną sytuację. Widać to bardzo dobrze po notowaniach EUWID przedstawionych poniżej. Ostatnie trzy odczyty notowań nie wykazują zmian cen. Po miażdżącej przewadze popytu w czwartym kwartale 2021 roku dochodzi do równowagi popytu z podażą. To pokazuje wykres, który odzwierciedla zachowanie rynku po czasie (ex post).

Wykres 1
Notowania zakresu cen (najwyższa/najniższa) papieru makulaturowego na rynku niemieckim w okresie ostatnich 14 miesięcy.

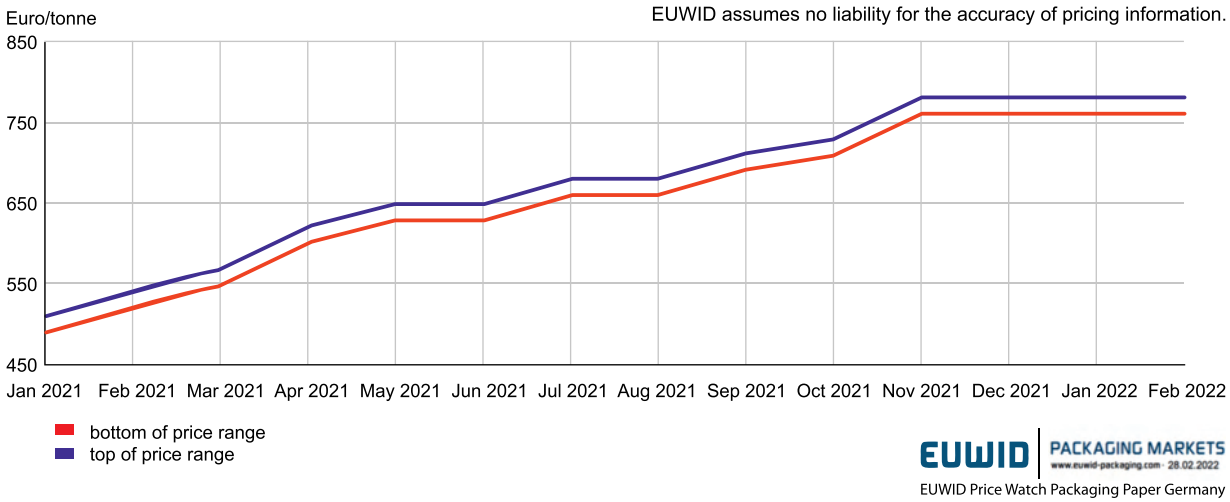

Najlepsze odzwierciedlenie tych liczb Dział Zakupu Wipasz zauważył już w połowie grudnia. Dostępność zaopatrzeniowa nie była redukowana, a ceny rosły już nieco wolniej. Obecnie obserwujemy przesilenie w kategorii kartonów falistych, powoli z rynku dostawcy przechodzimy do równowagi między zakupem a sprzedażą. W czasie negocjacji osiągane są już ceny niższe od maksimów ubiegłorocznych. Jeżeli sytuacja geopolityczna i wojna na Ukrainie nie zaburzą sytuacji rynkowej, można będzie się spodziewać pierwszych od kilkunastu miesięcy spadków notowań. Obserwujemy też ustępstwa ze strony dostawców dotyczące czasu magazynowania palet oraz kosztów obsługi tych palet. Coraz więcej firm jest zdeterminowanych, by z własnej inicjatywy nawiązać współpracę. Tego typu zdarzeń (telefonów i zapytań ofertowych) nie notowaliśmy prawie w ogóle w roku 2021. To potwierdza pewną tezę, że możliwości produkcyjne firm, a także podaż papierów na rynku wzrosły, co powinno doprowadzić w najgorszym przypadku do stabilizacji cen, mimo rosnących kosztów pozasurowcowych producentów i inflacji.

Kolejnym segmentem rynku papierniczego są papiery o małej gramaturze wykorzystywane w procesie produkcji etykiet, banderol na nasze produkty gotowe. W firmie Wipasz zużywa się ich miliony miesięcznie. W portfolio zakupowym to prawie 7% całości zakupów. Tutaj nastroje są odmienne. Polskie firmy drukarskie walczą o każdy bieżący metr surowca. Łańcuch dostaw podkładów do etykiet został bardzo mocno zredukowany poprzez strajki w firmie UPM na terenie Finlandii. Problem rozpoczął się 1 stycznia bieżącego roku. Niestety z ostatnich informacji wynika, że Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Papierniczego będzie kontynuował strajk conajmniej do 2 kwietnia. Szacuje się, że około 200 pracowników z 7 fabryk należących do związku realizuje pracę na rzecz państwa fińskiego zamiast firmy UPM. Do działań dołączyła również Federacja Transportu i Gospodarki Morskiej w związku z tym zablokowane są przeładunki papieru i pulpy UPM w portach fińskich. Niestety pod względem zaopatrzenia odczuwalne są w tej kategorii duże trudności. Ceny rosną, podaży brak, popyt jest niezmienny od miesięcy. Łańcuchy dostaw zostały rozregulowane, a prognozy na drugi kwartał tego roku nie są zbyt optymistyczne.

Z początkiem roku można zaobserwować dalszą ekspansję opakowań tekturowych kosztem opakowań z tworzyw sztucznych na polskim rynku pakowanego mięsa. Tacki tekturowe są trudno dostępne, a ilości jakie można pozyskać z rynku są limitowane przez pojedynczych dostawców. Nasz tekturowy projekt Kurczak z Zielonych Ferm odgrywa coraz większą rolę, stopniowo zmniejszajac udział tacek z tworzyw w portfolio zakupowym firmy Wipasz. Rosnący popyt i ograniczona podaż windują ceny także i w tej kategorii zakupowej nawet o kilkadziesiąt procent w stosunku do sytuacji z przed roku. Na rynku pojawiają się kolejne rozwiązania tac oraz worków do pakowania gramatur około 500 g. Materiały stosowane mają relację karton/tworzywo na poziomie od 40/60% do nawet 80/20%. Ostatnie pół roku obserwacji rynku oraz informacje o rozpoczętych projektach tekturowych w branży potwierdzają, że kolejne kilka lat będzie należało do tej technologii. Słusznym argumentem są także wyniki recyklingu w Unii Europejskiej dotyczące papieru/tektury 85%, do jedynie 42% opakowań z plastiku. Dlatego ważne jest, aby kierować na rynek konsumenta produkty tekturowe najlepiej mono-materiałowe, w celu maksymalizowania recyklingu, a także produkty mało zadrukowane, bez lakierów mogące się łatwo odseparować także przez maszyny w obróbce mechanicznej śmieci.

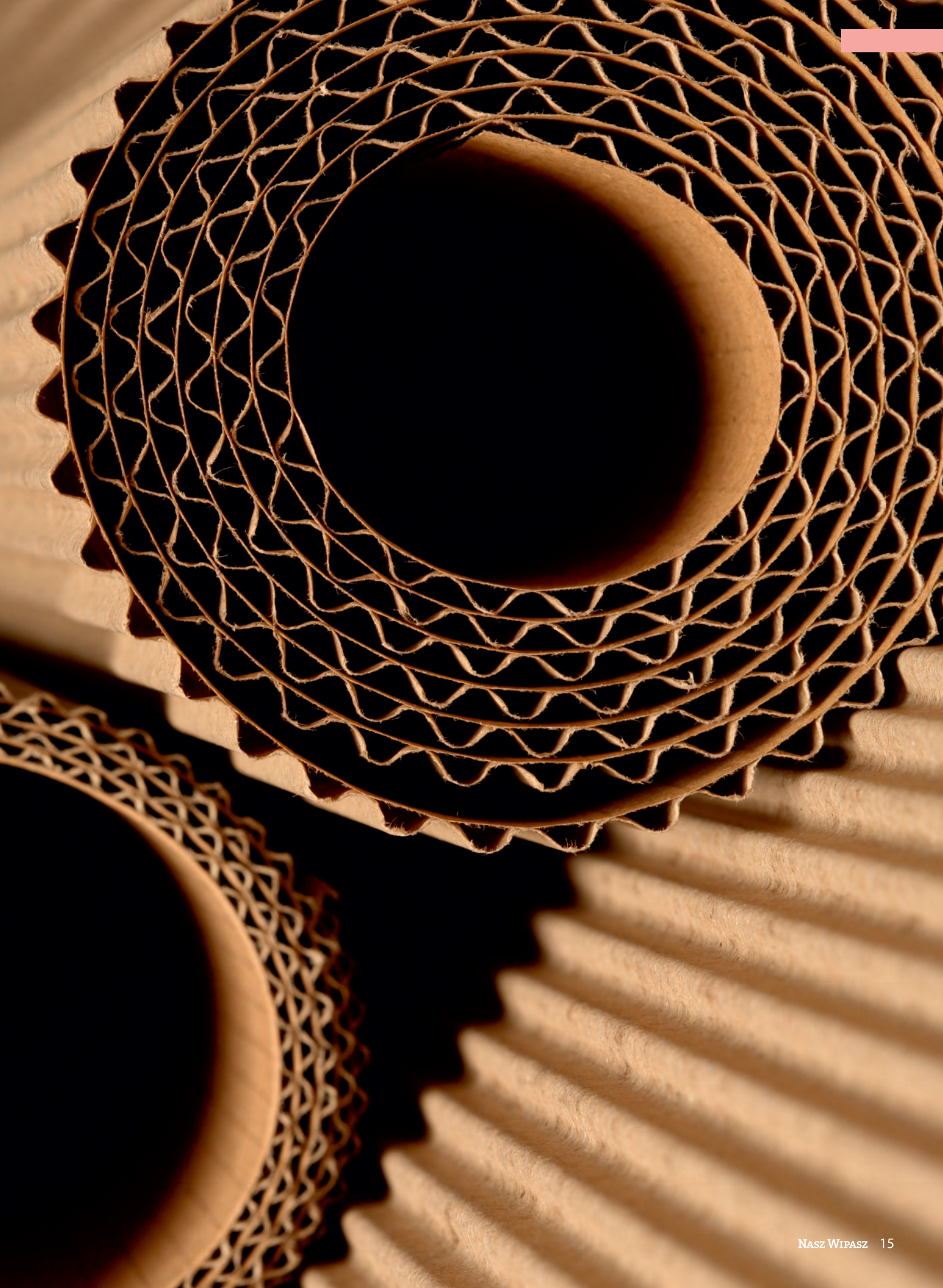

Targi branży spożywczej 2022

Maciej Stawicki – Zastępca Dyrektora Sprzedaży Dywizji Mięsnej Wipasz S.A.

Targi sektora spożywczego to bez wątpienia punkt obowiązkowy w kalendarzu każdego handlowca branży mięsnej. Pandemia COVID-19 mocno ograniczyła organizację wszelkiego rodzaju spotkań masowych, w tym targów wystawienniczych. Część wydarzeń odbywała się wyłącznie on-line, część została odwołana. Teraz, kiedy sytuacja epidemiczna staje się przewidywalna, a większość państw ogranicza bądź całkowicie znosi obostrzenia, wraca też organizacja targów biznesowych. Z nadzieją i radością przygotowujemy się do spotkań podczas targów w 2022 r. z naszymi obecnymi i przyszłymi partnerami biznesowymi. Niniejszy artykuł to subiektywny wybór wydarzeń, na które warto zwrócić uwagę w 2022 r.

Biznes to ludzie, a ludzie to relacje. Kluczowym warunkiem biznesu jest budowanie pożądanych relacji, gdzie osobiste spotkania na targach są jego istotą. Targi branży spożywczej to także doskonała platforma wymiany doświadczeń i uwag dotyczących rynku, najnowszych trendów, szans i zagrożeń. Stąd też, równolegle z halą wystawienniczą, organizowane są panele tematyczne dotyczące aktualnych zagadnień. W tym roku należy bez wątpienia spodziewać się zagadnień z obszarów: e-commerce, trendu zero waste, roślinnych alternatyw mięsa, form pakowania przyjaznych środowisku.

Wipasz będzie obecny jako samodzielny wystawca na targach SIAL w Paryżu, organizowanych w dniach 15–19 października.

GULFOOD Dubai

Największe coroczne targi spożywcze, w tym roku odbyły się w dniach 13–17 lutego w Dubaju.

Targi gościły ponad 2 500 wystawców z ponad 120 krajów, którzy prezentowali swoje produkty na halach wystawienniczych o łącznej powierzchni ponad 93 000 m^2. Liczba osób, która odwiedziła targi to prawie 60 000.

Kolejne targi odbędą się w Dubaju już w przyszłym roku.

www.gulfood.com

Tavola Belgium

Organizowane od 1982 r. targi branży spożywczej odbywają się co dwa lata i skupiają się wokół rozwoju nowych produktów półki premium.

Targi będą odbywać się w dniach 20–22 marca, kiedy to 17 500 odwiedzających zapozna się z ofertą produktową ponad 500 wystawców.

www.tavola-xpo.be

IFE 2022

Londyńskie targi spożywcze to największe tego typu wydarzenie w Wielkiej Brytanii. W tym roku odbywać się będzie w dniach 21–23 marca. Ostatnia edycja miała miejsce trzy lata temu, a jej termin zbiegł się z pierwszym terminem dotyczącym Brexitu. Fakt ten prawdopodobnie był głównym powodem, przez który wydarzenie nie cieszyło się tak dużym zainteresowaniem jak poprzednie edycje. Z tego względu oferta zbliżających się targów wydaje się szczególnie interesująca.

Ponad 1 000 wystawców, 30 000 odwiedzających i ponad 70 paneli tematycznych dotyczących najnowszych trendów w kategorii żywności i napojów ma stanowić o sile tegorocznej edycji.

Targi odbywają się co 2 lata.

www.ife.co.uk

Gulfood

13 – 17
FEB 2022
DUBAI WORLD TRADE CENTRE

THE LARGEST ANNUAL F&B SOURCING EVENT IN THE WORLD

YOU'RE ON FOR INCREDIBLE FOOD
REVELATIONS & REVOLUTIONS
– BE THERE

GRAB YOUR TICKET

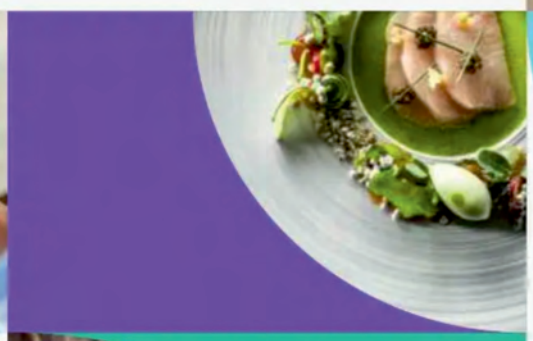

GULFOOD.COM
#GULFOOD2022
GULFOOD

ALIMENTARIA Barcelona

Hale wystawiennicze Gran via Venue to gospodarz odbywających się co 2 lata w Barcelonie targów Alimentaria.

Tegoroczna edycja odbędzie się w dniach 4–7 kwietnia i gościć będzie prawie 2 500 wystawców.

www.alimentaria.com

SIAL Canada

Największe targi spożywcze w Kanadzie w tym roku odbędą się w dniach 20–22 kwietnia w Montrealu. Targi odbywają się corocznie. Wydarzenie skupia ponad 1 200 wystawców z ponad 50 krajów. SIAL, organizując swoje targi w różnych częściach świata (Azja, Europa, Ameryka Północna) stanowi doskonałą platformę do poznania tych rynków, SIAL Canada to także miejsce spotkania z biznesem Stanów Zjednoczonych.

www.sialcanada.com

PLMA

Największe targi marki własnej zostaną zorganizowane w Amsterdamie od 31 maja do 1 czerwca. Targi nie są wyłącznie targami spożywczymi, jednak ze względu na ich znaczenie i szeroki zakres są obowiązkowym punktem dla wszystkich, którzy interesują się kierunkiem rozwoju marek własnych.

Targi organizowane są przez Stowarzyszenie Producentów Marek Własnych (Private Label Manufacturers Association), które skupia przedstawicieli rynku detalicznego, hurtowników oraz producentów, w celu współpracy nad rozwojem nowych koncepów. Marki własne stanowią obecnie ponad 40% wszystkich produktów sprzedawanych w 7 krajach europejskich i ponad 30% w kolejnych 9 krajach Europy.

www.plmainternational.com

Summer Fancy Food Show 2022

Nowojorskie coroczne targi branży spożywczej w tym roku odbędą się w dniach 12–14 czerwca. Ze względu na swoją popularność Summer Fancy Food Show to źródło informacji dotyczących rynku, producentów, trendów, a także znakomita okazja na poznanie osób odpowiedzialnych za zakupy we wszystkich kanałach dystrybucji w Stanach Zjednoczonych.

Targi organizowane są przez Stowarzyszenie Żywności Wygodnej (Specialty Food Association), założonej w 1952 r. i skupiającej ponad 3 000 członków.

www.specialtyfood.com/shows-events/summer--fancy-food-show

SIAL Paris

Paryski SIAL to wciąż punkt obowiązkowy dla przedstawicieli branży w Europie. Organizowany co dwa lata w kalendarzach handlowców wymienia się z targami Anuga, której zeszłoroczna edycja nie zdążyła jeszcze powrócić do swojej przedpandemicznej skali.

Tegoroczny SIAL będzie miał miejsce w Paryżu w dniach 15–19 października i jest gotowy na spotkanie z ponad 7 000 odwiedzających, na których czekać będzie oferta wystawców z ponad 200 krajów.

Pierwszy SIAL w Paryżu zorganizowany został w 1964 r., kolejna edycja będzie zatem jubileuszową.

SIAL to 21 sektorów wystawienniczych pokrywających wszystkie kategorie produktowe. SIAL to także między innymi SIAL Innovations – konkurs innowacji żywności odpowiadający najnowszym trendom, organizowany w 15 różnych kategoriach oraz SIALTalks – konferencje tematyczne, debaty i konferencje.

www.sialparis.com

SIAL

looks forward to seeing you

FROM 15 TO 19 OCTOBER 2022

W tym dziale przeczytasz:

- Wpływ polityki klimatycznej na świecie na ceny olejów roślinnych

Wpływ polityki klimatycznej na świecie na ceny olejów roślinnych

Mateusz Pałejko – Dyrektor Działu Zakupu Surowców i Analiz Rynkowych Wipasz S.A.

Świat przeszło 200 lat temu wstąpił w erę industrializacji. Związane jest z tym ciągłe zwiększanie zapotrzebowania na energię, która w głównej mierze wytwarzana jest z surowców, takich jak węgiel oraz ropa naftowa. Przy obecnym zużyciu prognozuje się, że surowców tych starczy na świecie na kilkadziesiąt lub trochę ponad 100 lat. Podczas wytwarzania energii z węgla i ropy generowanych jest dużo niekorzystnych dla klimatu i zdrowia substancji powodujących ocieplenie klimatu oraz wiele chorób układu oddechowego.

W następstwie poszukiwania alternatywnych źródeł energii gospodarki światowe zaczęły intensywne prace nad wynalezieniem innych metod produkcji energii jak i nowych paliw mogących zastąpić kopalniane surowce. Nazwane są one tzw. źródłami odnawialnymi – zaliczyć do nich można między innymi energię wiatrową, wodną, geotermalną oraz tę otrzymywaną z biomasy. Mają one wiele zalet wobec energii węglowej czy pochodzącej z ropy naftowej.

Dla branży agro niewątpliwie najważniejszym 'źródłem odnawialnym' z punktu widzenia wpływu na nasz rynek, jest energia pochodząca z tzw. biopaliw. Surowce wykorzystywane do produkcji głównych biopaliw, czyli bioetanolu czy biodiesla, pochodzą wyłącznie z produkcji rolnej, a najważniejsze z nich to kukurydza i rzepak. Biodiesel powstaje z chemicznego przetworzenia oleju roślinnego (np. rzepakowego, sojowego, palmowego), a bioetanol to odwodniony alkohol etylowy powstały ze zbóż (najczęściej kukurydza lub trzcina cukrowa).

Wpłynęło to niewątpliwie na znaczny wzrost popytu na te surowce, co spowodowało zdecydowany wzrost ich cen, a finalnie przełożyło się na zauważalną zmianę opłacalności ich produkcji. Dzisiaj popyt na te surowce ze strony biopaliw jest realną konkurencją dla branży paszowej. Na przykład około 50% kukurydzy produkowanej w USA przeznaczone jest na bioetanol, a podobną tendencję można już zauważyć w Europie, jak i w samej Polsce. Podobnie wygląda sytuacja z olejami roślinnymi, które są powszechnie używane w przemyśle spożywczym oraz paszowym. W samej Polsce 70% oleju rzepakowego trafia do koncernów paliwowych, gdzie wykorzystywane jest do produkcji biodiesla, a tylko 30% do konsumpcji. Od kilku ostatnich lat te same tendencje dotyczą również tłuszczy zwierzęcych. Dzisiaj największą konkurencją branży paszowej jest branża biopaliwowa, a finalnym efektem produkcji biopaliw z surowców rolnych są stale rosnące ceny żywności.

Poniższy wykres przedstawia produkcję oraz całościowe zużycie olei roślinnych na świecie w minionych latach wraz z prognozami na przyszłość (do 2030 roku).

Wykres 1
Popyt/podaż olei roślinnych na świecie (MLN ton).

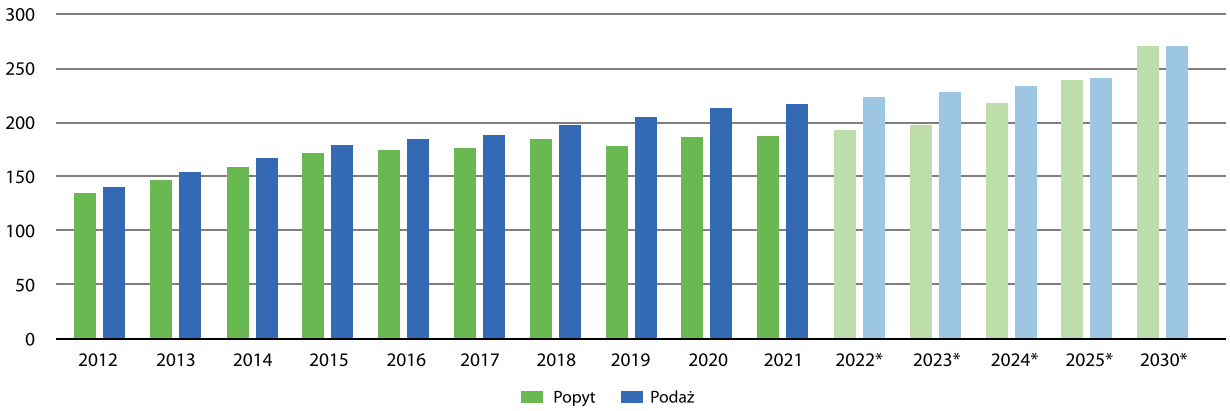

Jak widać dziś produkcja przewyższa popyt, a ceny i tak są na rekordowych poziomach. Niestety w 2030 roku przewidywany jest znaczący wzrost popytu wobec mniejszej, ograniczonej ilości podaży – obie wartości niemal się zrównają. Gdzie wtedy będą ceny? Prawdopodobnie na nowych rekordowych poziomach.

Dla lepszej orientacji, poniżej zamieszczony został wykres obrazujący udział olei roślinnych w produkcji biopaliw w poszczególnych, największych rejonach świata. Na przestrzeni lat udział % w każdym regionie znacząco wzrósł. Wysoki udział % w krajach Ameryki Południowej wynika z ich zdolności do produkcji dużej ilości soi (zarówno Brazylia i Argentyna są wśród top 3 producentów soi na świecie) i tym samym łatwej i taniej dostępności tego surowca.

Wykres 2
Udział % olei roślinnych w produkcji biopaliw na świecie.

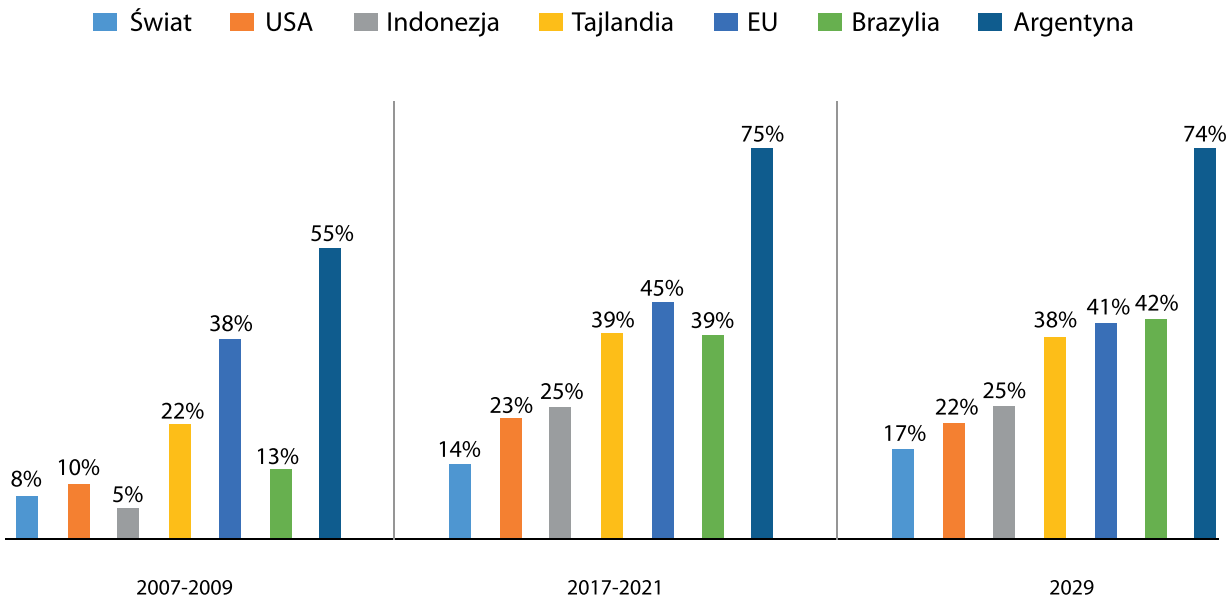

Jak zatem widać, oprócz konsumpcji spożywczej, oleje roślinne zużywane są w coraz większym stopniu do biopaliw. Kraje świata co roku ustalają minimalny % jaki w całej produkcji paliw muszą stanowić właśnie biopaliwa. Wskaźniki te ciągle rosną, co przekłada się na ogólny wzrost popytu na surowce oleiste.

Efekt tego popytu widoczny jest na przedstawionych poniżej wykresach kilku najważniejszych olejów roślinnych wykorzystywanych do produkcji pasz. Ostatnie 2 lata to nieustanne wzrosty ceny olejów. Oczywiście, w największej mierze jest to efekt pandemii, złej pogody i mniejszych zbiorów w głównych krajach produkujących rośliny oleiste. Niemniej, w pewnym stopniu przyczynia się do tego wzrostu także rosnący bezwzględny popyt na używanie tych roślin do produkcji biopaliw, a nie tylko do sektora spożywczego, jak miało to miejsce jeszcze kilkanaście lat temu.

Użycie olejów roślinnych do biopaliw miało po pierwsze, uniezależnić świat od ropy i węgla, po drugie miało być dużo mniej szkodliwe dla środowiska, po trzecie przyczynić się do rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa. Niestety, jak wszystko, także i ten kij ma dwa końce. Nadal zużywamy duże ilości węgla, w szczególności Polska. Dodatkowo produkcja rolna nie jest tak niskoemisyjna i mało szkodliwa jak zakładano. Jedynie trzecie założenie udało się zmaterializować.

Dzisiaj stoimy przed ogromnym dylematem, produkcja biopaliw czy wyżywienie ludzkości. Brak równowagi między podażą, a popytem przyczynia się do zdecydowanego wzrostu cen surowców. To z kolei przekłada się na droższe oleje nie tylko w produkcji paliw, ale także do produkcji żywności. Wobec tego można śmiało stwierdzić, że na zarobku jednych (producentów olejów, firm produkujących biopaliwa) mogą zubożeć inni – podstawowi konsumenci olei roślinnych – szczególnie w biednych krajach, gdzie wydatki na jedzenie stanowią dużą część budżetów domowych.

Wykres 3
Ceny olejów w porcie w Rotterdamie - sojowy, rzepakowy, palmowy.

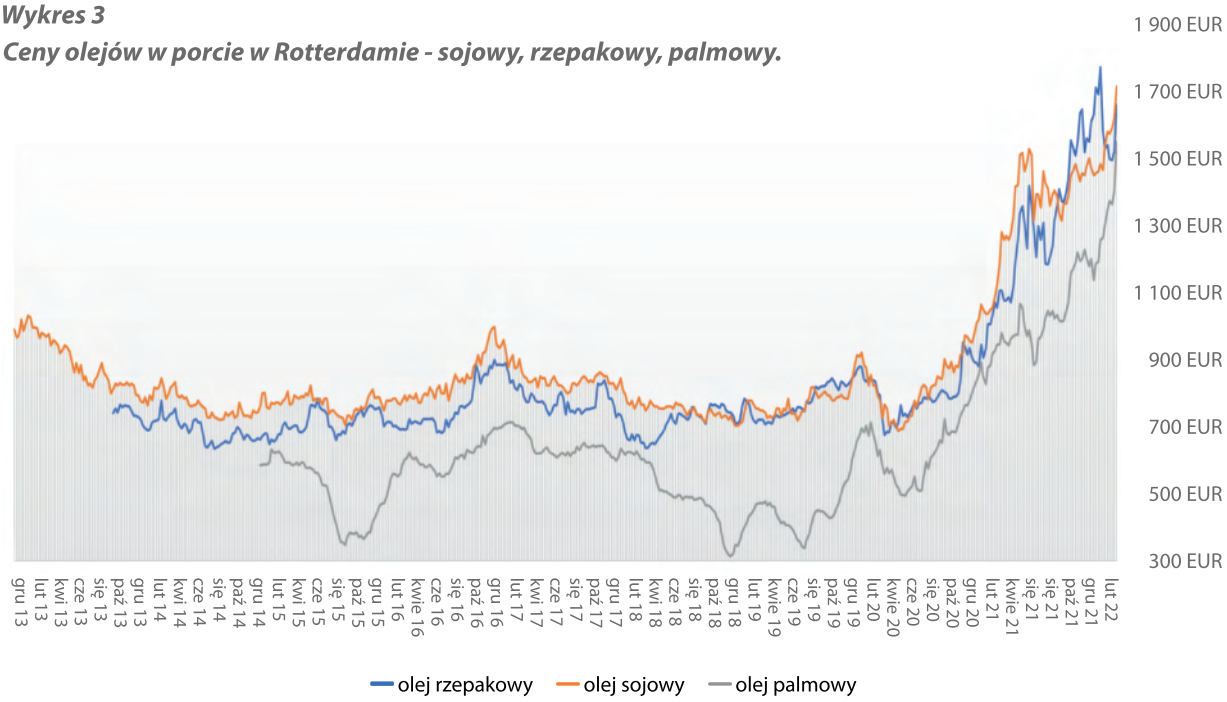

Vopak

W tym dziale przeczytasz:

- Charakterystyka enzymów wykorzystywanych w przemyśle paszowym

Charakterystyka enzymów wykorzystywanych w przemyśle paszowym

Adrian Dąbrowski – Specjalista ds. Formulacji Pasz Wipasz S.A.

Od późnych lat osiemdziesiątych enzymy paszowe odgrywają główną rolę w radykalnej poprawie wydajności produkcji mięsa i jaj poprzez zmianę profilu odżywczego składników pasz. Dzięki ich ukierunkowaniu na określone substancje antyodżywcze występujące w paszach, enzymy paszowe umożliwiają świniom, drobiowi oraz innym zwierzętom monogastrycznym pozyskiwanie większej ilości składników odżywczych z paszy, a tym samym poprawiają jej wydajność. Enzymy pozwalają producentowi pasz na większą elastyczność w wyborze rodzaju surowców, które bez przeszkód mogą być użyte w recepturze paszowej. Ponadto odgrywają kluczową rolę w ograniczaniu negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko.

Enzymy w przemyśle paszowym

Wszystkie zwierzęta wykorzystują enzymy do trawienia paszy. Są wytwarzane przez samo zwierzę lub przez drobnoustroje naturalnie obecne w jelitach. Jednak proces trawienia u zwierząt nie jest w 100% wydajny. Świnie i drób nie są w stanie strawić 15–25% spożywanej przez siebie paszy, ponieważ składniki pasz zawierają niestrawne substancje antyodżywcze, które zakłócają proces trawienia i/lub zwierzę nie ma określonych enzymów, które rozkładają niektóre składniki paszy.

Enzymy paszowe są stosowane w celu zwiększenia dostępności skrobi, białka, aminokwasów i minerałów, takich jak fosfor i wapń ze składników pasz. Ponadto mogą być stosowane jako uzupełnienie enzymów wytwarzanych przez młode zwierzęta, u których z powodu niedojrzałego układu pokarmowego produkcja enzymów może być niewystarczająca. Enzymy to białka, które są ostatecznie trawione lub wydalane przez zwierzę, nie pozostawiając pozostałości w mięsie lub jajach. Korzyści z enzymów paszowych obejmują:

- poprawę wydajności i obniżenie kosztów – poprzez rozkład substancji antyodżywczych paszy, co pozwala zwierzęciu na wydajniejsze trawienie;
- korzystne oddziaływanie dla środowiska – poprzez poprawę trawienia i wchłaniania składników pokarmowych, co zmniejsza objętości produkowanego obornika oraz zmniejsza ilość wydalanego fosforu i azotu;
- pomoc w utrzymaniu zdrowia jelit – poprzez poprawienie strawności w jelicie zwierzęcia jest dostępnych mniej wolnych składników odżywczych, które mogą przyczynić się do potencjalnego wzrostu bakterii chorobotwórczych.

Enzymy można dodawać do paszy na dwa sposoby. Jedną z opcji jest przeformułowanie paszy w celu zmniejszenia kosztów paszy i utrzymania parametrów produkcyjnych – polega to na zmniejszeniu koncentracji składników odżywczych w recepturze przy utrzymaniu wyników produkcyjnych na fermie na dotychczasowym poziomie. Wówczas koszt enzymu zazwyczaj jest pokrywany korzyścią płynącą z obniżenia parametrów pasz, a nawet dochodzi do zwiększenia rentowności receptury. Drugą opcją jest dodanie enzymu bez ingerencji w parametry pasz, co może wpłynąć na zwiększenie wydajności produkcji poprzez poprawę efektywności wykorzystania paszy. To rozwiązanie jednak zwiększa koszt paszy.

W praktyce do produktu enzymatycznego często przypisuje się wartości matrycy. Te wartości, obliczone na podstawie badań, będą zazwyczaj dotyczyć fosforu, wapnia, białka, aminokwasów i energii, które są uwalniane z komponentów paszy przy użyciu enzymu. Jednak należy pamiętać, że aby założone wartości dały pożądany efekt, enzymy muszą być stabilne podczas przechowywania i produkcji pasz w wysokich temperaturach, aktywtywne w przewodzie pokarmowym zwierząt oraz

nie mogą być antagonistyczne do minerałów, witamin i innych składników paszy. Enzymy są klasyfikowane według substratów, na które działają. Obecnie w żywieniu zwierząt stosuje się głównie enzymy rozkładające włókno, białka, skrobię i fityniany.

Karbohydrazy

Karbohydrazy rozkładają węglowodany na cukry prostsze. W żywieniu zwierząt można je ogólnie podzielić na te, które są ukierunkowane na włókno pokarmowe (błonnik) lub skrobię.

Enzymy rozkładające włókno pokarmowe

Wszystkie składniki pasz pochodzenia roślinnego zawierają włókno, które składa się z różnych węglowodanów złożonych (polisacharydów nieskrobiowych) znajdujących się w ścianach komórkowych roślin. Istnieją dwie główne frakcje włókna: rozpuszczalne i nierozpuszczalne, w zależności od frakcji może ono działać jako substancja antyżywieniowa na wiele sposobów. Po pierwsze, niektóre składniki odżywcze, takie jak skrobia czy białko, są uwięzione w nierozpuszczalnych ścianach komórek włóknistych. Świnie i drób nie są w stanie ich wykorzystać, ponieważ ich organizmy nie wytwarzają enzymów zdolnych do trawienia błonnika w ścianach komórkowych. Po drugie, włókno rozpuszczalne może w jelitach tworzyć lepkie żele, które utrudniają wchłanianie składników odżywczych i spowalniają proces przechodzenia treści pokarmowej przez jelita. Po trzecie, błonnik może wiązać wodę, a co za tym idzie również rozpuszczalne w wodzie składniki odżywcze.

Dwa główne enzymy rozkładające włókno stosowane w paszach dla zwierząt to ksylanaza i β-glukanaza. Ksylanazy rozkładają arabinoksylany, które są jednym z głównych składników ścian komórkowych surowców ziarnistych (pszenica, żyto, kukurydza) i ich produktów ubocznych. β-glukanazy rozkładają β-glukany, z których zbudowane są ściany komórkowe w ziarnach jęczmienia czy owsa. Inne enzymy rozkładające różne frakcje włókna pokarmowego stosowane obecnie w przemyśle paszowym to β-mannanaza, pektynaza i α-galaktozydaza. Są one jednak stosowane na mniejszą skalę.

Enzymy rozkładające skrobię

Stopień strawności skrobi w roślinnych składnikach pasz będzie różny w zależności od składu skrobi, wielkości jej ziaren czy ilości skrobi opornej (nie trawionej). Wszystkie te własności są zależne od genetyki roślin, warunków ich uprawy, zbioru, suszenia, przechowywania oraz procesów wytwarzania paszy.

Amylazy są enzymami, które rozkładają skrobię obecną w ziarnach, zbożowych produktach ubocznych oraz w niektórych roślinnych surowcach białkowych. Układ pokarmowy zwierząt wytwarza kilka amylaz. α-amylazy ślinowe, wydzielane w jamie ustnej, inicjują rozkład skrobi natychmiast po spożyciu paszy. α-amylaza trzustkowa jest wytwarzana w trzustce i wydzielana do dwunastnicy, gdzie degradowana jest dostępna skrobia. Prosięta zaraz po odsadzeniu nie są jednak w stanie wydzielić dostatecznej ilości amylaz do strawienia całej skrobi zawartej w paszy. Jest to spowodowane niedojrzałym jeszcze układem pokarmowym oraz niskim spożyciem paszy, której dopiero większa obecność w jelitach stymuluje wydzielanie endogennych enzymów.

Zwiększając strawność skrobi, amylazy dodawane do paszy potencjalnie umożliwiają zwierzętom monogastrycznym pozyskiwanie większej ilości energii ze składników roślinnych. Dzięki temu można ograniczyć ilość tłuszczu dodawanego do pasz.

Proteazy

Proteazy to grupa enzymów która odpowiada za trawienie białek. Są one stosowane w żywieniu zwierząt monogastrycznych w celu rozbicia ciężkostrawnych białek zapasowych oraz białkowych substancji antyodżywczych magazynowanych w różnych surowcach roślinnych. Proteazy działają na zasadzie rozszczepiania cząsteczek białka na mniejsze peptydy bądź pojedyncze aminokwasy, które następnie mogą być wykorzystane przez zwierzęta.

Nasiona, zwłaszcza roślin bobowatych takich jak soja zawierają dużą ilość białek zapasowych. Białka zapasowe to białka wytwarzane głównie podczas rozwoju nasion, które są w nich przechowywane, aby zapewnić źródło azotu dla rozwijającego się zarodka podczas kiełkowania. Często się zdarza, że

białka te są związane ze skrobią. Proteazy mogą pomóc w rozkładzie białek magazynujących, uwalniając związaną bogatą w energię skrobię, która może być następnie strawiona w przewodzie pokarmowym zwierząt.

Głównymi białkowymi substancjami antyodżywczymi są inhibitory trypsyny i lektyny. Inhibitory trypsyny znajdują się głównie w surowych białkach roślin bobowatych, takich jak soja czy bobik. Inhibitory te wpływają niekorzystnie na proces trawienia w przewodzie pokarmowym, ponieważ blokują działanie trypsyny. Trypsyna jest to jeden z głównych enzymów wydzielanych przez trzustkę, której zadaniem jest rozkładanie białka w jelicie cienkim. Natomiast lektyny to białka wiążące cukry, które jak wykazano, zmniejszają również wydajność układu pokarmowego przez wiązanie się z nabłonkiem jelit. Zarówno inhibitory trypsyny jak i lektyny nie mogą być strawione, bądź w żaden sposób zdezaktywowane przez organizm zwierzęcia. Chociaż powszechną praktyką walki z tymi substancjami antyodżywczymi jest podgrzewanie nasion podczas ich przetwarzania, to jednak nadmierna obróbka cieplna zmniejszy dostępność ważnych aminokwasów, w szczególności lizyny. W ten sposób optymalnie przetworzone ziarna nadal będą zawierać pozostałości inhibitorów trypsyny i lektyn. Proteazy dodawane do paszy można zatem stosować zarówno do obniżania poziomu inhibitorów trypsyny i lektyn, jak i do trawienia podstawowych białek, co poprawia ogólną strawność białek.

Fitazy

Fosfor jest ważny dla rozwoju kości i procesów metabolicznych. Większość fosforu w składnikach pochodzenia roślinnego występuje w postaci fitynianów, które są główną formą magazynowania fosforu w nasionach roślin. Fitaza jest niezbędnym enzymem do degradacji fitynianów i uwalniania fosforu. Zwierzęta monogastryczne nie wytwarzają jednak fitazy. W warunkach niskiego pH w przewodzie pokarmowym fityniany charakteryzują się zdolnością do wiązania się w kompleksy z minerałami (takimi jak wapń i magnez), aminokwasami czy nawet całymi białkami, uniemożliwiając ich trawienie. Uzupełnienie paszy fitazą powoduje odcinanie reszt fosforowych od cząsteczki fitynianu, co diametralnie zmniejsza jego aktywność do tworzenia nierozerwalnych kompleksów. W dodatku uwalniane zostają minerały czy białka już związane z fitynianem, które następnie mogą być trawione i wchłaniane przez zwierzę, aby poprawić wydajność produkcyjną. Fitazy zmniejszają również ryzyko zanieczyszczenia środowiska nadmiarem fosforu wydalanego przez zwierzęta.

Zmniejszenie kosztów paszy jest głównym powodem stosowania enzymów paszowych. Pasze stanowią około 70% całkowitych kosztów produkcji trzody chlewnej i drobiu. Głównymi składnikami odżywczymi pasz dla tych zwierząt są energia, białko i minerały. Dodatek enzymów poprawia strawność tych składników odżywczych, dzięki czemu producenci pasz mogą obniżyć ich poziomy, obniżając jednocześnie koszt pasz. Efekt ekonomiczny dodatku enzymów do paszy będzie w dużym stopniu wypadkową kosztu enzymu w zestawieniu z kosztem źródeł energii, takich jak oleje i zboża, źródeł białka, takich jak śruta sojowa i nieorganicznych źródeł fosforu, takich jak fosforan jedno- lub dwuwapniowy. Innym czynnikiem skłaniającym do szerszego zastosowania enzymów w paszach dla zwierząt jest kwestia ochrony środowiska związana z zaostrzanymi przepisami dotyczącymi emisji fosforu, azotu i innych związków z hodowli zwierząt. Coraz większą uwagę przywiązuje się również do śladu węglowego jakim obarczona jest produkcja zwierzęca. Na tym tle umiejętne wykorzystanie właściwości enzymów przez producentów pasz, czyli precyzyjne bilansowanie receptur w trosce o jak najlepsze wyniki produkcyjne zwierząt z uwzględnieniem zmniejszenia emisji do środowiska, idealnie wpisuje się w założenia nowoczesnej, zrównoważonej produkcji zwierzęcej.

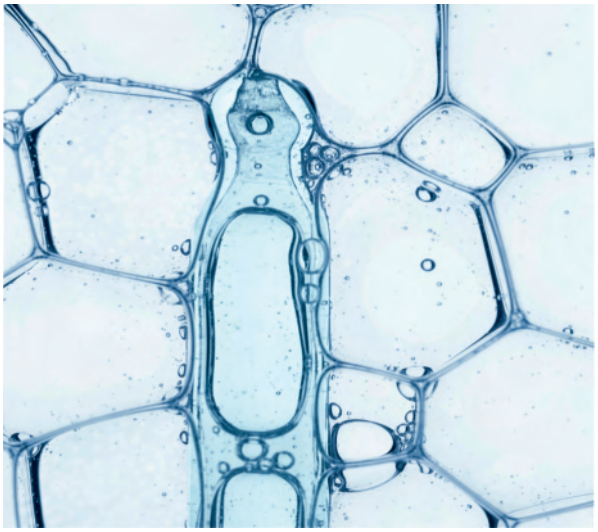

W tym dziale przeczytasz:

- Czy warto stosować zioła w żywieniu drobiu?
- Wpływ postępu genetycznego na wyniki produkcyjne brojlera kurzego
- Alternatywne metody utrzymania drobiu

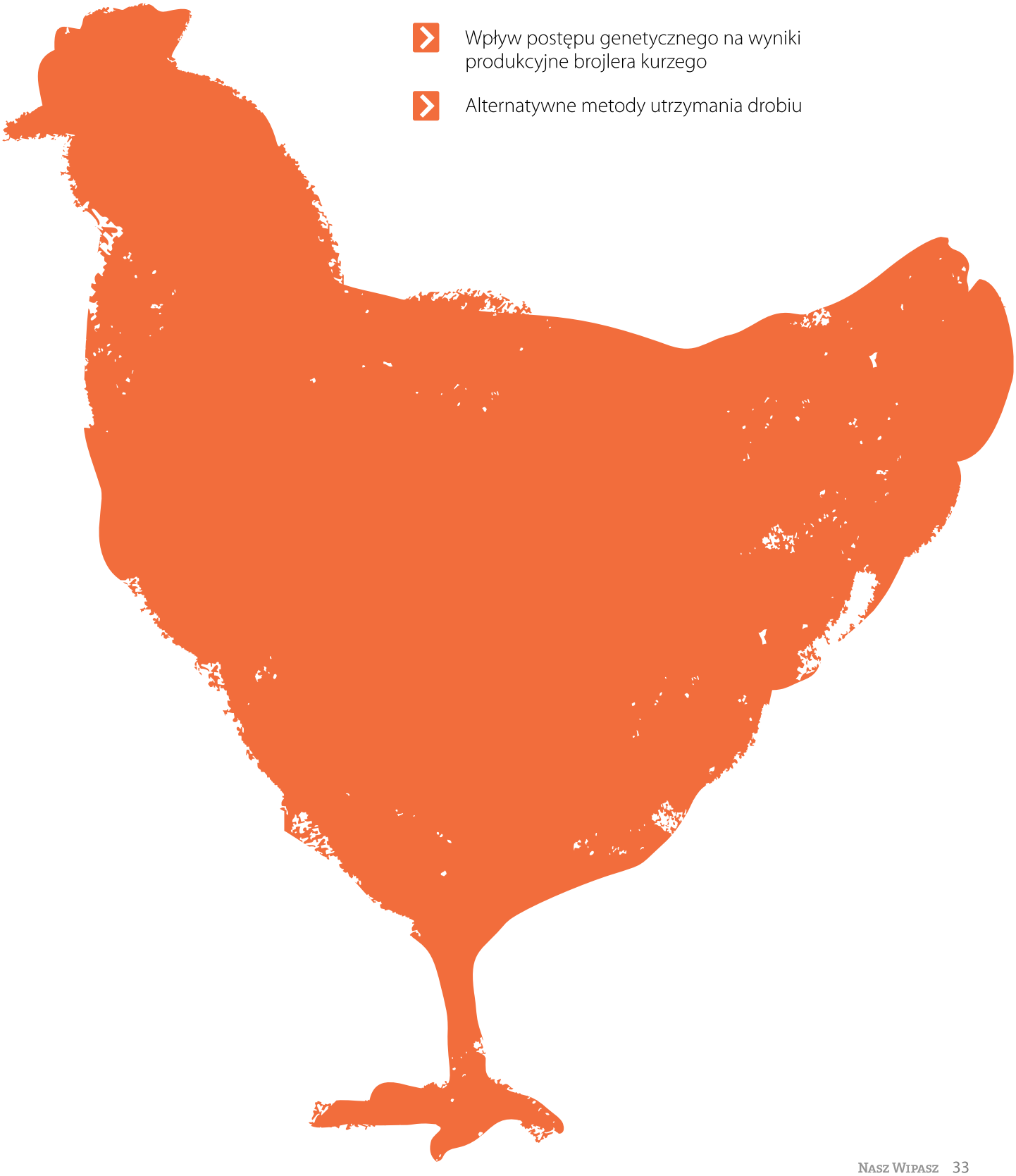

Czy warto stosować zioła w żywieniu drobiu?

Katarzyna Włodarska – Specjalista ds. Sprzedaży Premiksów Drobiowych Wipasz S.A.

Coraz większym zainteresowaniem w żywieniu zwierząt cieszą się różnego rodzaju dodatki do paszy, stosowane w celu poprawy efektywności żywienia, zachowania dobrego zdrowia i kondycji. Wyjątkowe właściwości ziół były wykorzystywane już od dawna w profilaktyce i leczeniu zarówno ludzi, jak i zwierząt gospodarskich. Rozwój przemysłu chemicznego wyparł naturalne leki sztucznymi zamiennikami. Wprowadzony w 2006 r. zakaz stosowania antybiotyków paszowych w krajach członkowskich Unii Europejskiej mógł skutkować częstszym występowaniem stanów zapalnych, biegunek oraz zmniejszać przyrosty masy ciała ptaków. Wzrost problemu lekooporności bakterii przyczynił się do szukania naturalnych substancji, które można wykorzystywać w leczeniu i profilaktyce weterynaryjnej. Zioła stały się więc naturalną, ekologiczną alternatywą.

Główną zaletą ziół jest zawartość wielu substancji czynnych, takich jak olejki eteryczne, garbniki, glikozydy, flawonoidy, śluzy i kwasy organiczne, które wykazują działanie przeciwstresowe, przeciwbakteryjne, przeciwwirusowe, przeciwgrzybicze i immunostymulacyjne. Przez wzmaganie wydzielania enzymów trawiennych poprawiają apetyt i utrzymują organizm ptaków w równowadze fizjologicznej. Zioła, stosowane jako dodatek do pasz, to naturalne i bezpieczne składniki poprawiające produkcyjność oraz jakość mięsa brojlerów. Preparaty ziołowe są skutecznym środkiem utrzymującym równowagę mikrobiologiczną układu pokarmowego, a także pozytywnie wpływają na układ immunologiczny ptaków, zmniejszając ich podatność na choroby zakaźne. Dodatkowo, olejki eteryczne zawarte w roślinach wykazują efekt hipocholesterolemiczny, tzn. hamują aktywność reduktazy HMG – CoA (enzymu wątrobowego), regulując w ten sposób ilość syntetyzowanego cholesterolu, tym samym obniżając jego poziom we krwi. Substancje takie zawiera np. czosnek, którego dodatek do paszy może powodować zmniejszenie zawartości cholesterolu również w jajach i mięsie żywionego nim drobiu.

Czosnek

Współczesne badania farmakologiczne i kliniczne potwierdziły silne właściwości czosnku: bakteriobójcze, antywirusowe, grzybobójcze, przeciwrobaczycowe, a także przeciwutleniające, przeciwzapalne i odkażające. Czosnek w odróżnieniu od antybiotyków nie osłabia organizmu, a działa wzmacniająco, nie powodując przy tym powikłań. Jego wszechstronne działanie zawdzięczamy budowie chemicznej. Głównym składnikiem czosnku jest bezwonna alliina, która podczas rozdrabniania czosnku jest uwalniana przez enzym allinazy, tworząc allicynę. Allicyna to lotna substancja mająca bardzo silny i charakterystyczny zapach, a jej działanie porównywane jest do antybiotyków. Ważnym składnikiem jest również inulina – błonnik rozpuszczalny, który stymuluje wzrost pożytecznych bakterii jelitowych *Lactobacillus* i *Bifidobakterium*.

Escherichia coli bakteria powodująca często nie małe straty w produkcji drobiarskiej, bytująca w jelicie zdrowych ptaków pełni bardzo pożyteczną funkcję (np. syntetyzuje enzym laktazę i witaminę K2), ale tylko do czasu. Zachwianie równowagi bakteryjnej jelit powoduje samozakażenie. *E. coli* przyczepia się do błony śluzowej jelit i namnaża się, wydzielając enzym hialuronidazę – przyczynę zmian w jelitach oraz masowego padania ptaków. Allicyna zawarta w czosnku może temu zapobiec.

Szczególnie znane jest silne działanie czosnku na drobnoustroje wywołujące zakażenia górnych dróg oddechowych. Z racji posiadania worków powietrznych i małej ich pojemności ptaki mają bardzo delikatny układ oddechowy. Olejki eteryczne uwalniające się po rozdrobnieniu świeżego czosnku inhalują układ oddechowy ptaków. W przypadkach, w których stosowanie antybiotyków odbywa się w nadmiarze, a przewód pokarmowy został wyjałowiony z dobrych bakterii, natychmiast zagnieżdżają się grzyby powodujące różnego rodzaju grzybice. Stosując czosnek nie mamy takiego niebezpieczeństwa, gdyż działa on antybakteryjnie

Tabela 1
Substancje biologicznie czynne ziół.

Substancja aktywna	Działanie	Występowanie
Alkaloidy	nieznaczne ilości wykazują działanie lecznicze, uśmierzają ból;	łubin, podbiał, barwinek różowy, lulek czarny, pokrzyk, zimowit jesienny;
Saponiny	przeciwzapalne, przeciwgrzybicze, wzmagają wydzielanie soków trawiennych;	kozieradka pospolita, lucerna, żywokost lekarski;
Glikozydy	działają przeczyszczająco, przeciwutleniająco, regulują pracę mięśnia sercowego, wzmacniają ściany naczyń krwionośnych;	chrzan, gorczyca biała, naparstnica, mącznica pospolita;
Flawonoidy	naturalne przeciwutleniacze, działają rozkurczowo na mięśnie gładkie przewodu pokarmowego i dróg żółciowych;	babka lancetowata, czosnek, rumianek pospolity, krwawnik pospolity, kozieradka;
Garbniki	zmniejszają przepuszczalność błon śluzowych, działają przeciwbiegunkowo, przeciwbakteryjnie i przeciwzapalnie;	pięciornik gęsi, pokrzywa, żywokost lekarski, jeżówka purpurowa;
Olejki eteryczne	przeciwutleniacze, bakteriobójcze, przeciwpasożytnicze, antyseptyczne, immunostymulujące, wzmagają apetyt, stymulują trawienie, podnoszą walory smakowe;	czosnek, kminek zwyczajny, koper włoski, nasturcja, pokrzywa, rozmaryn, szałwia, tymianek;
Kwasy organiczne	uczestniczą aktywnie w przemianie materii, pobudzają gruczoły ślinowe, trzustkowe i żołądkowe, poprawiają trawienie;	rumianek pospolity, mięta;
Pektyny i śluzy roślinne	stosuje się przy biegunkach i zaburzeniach układu trawiennego u zwierząt młodych, ponieważ łagodzą stany zapalne błon śluzowych;	liście babki, kwiatostan lipy, nasiona lnu;
Gorycze	drażniące komórki smakowe, pobudzające apetyt i zwiększające wydzielanie soku żołądkowego;	drapacz lekarski, goryczka żółta;

i antygrzybiczo. Jest również idealnym zabezpieczeniem przed wirusami grypy, a w parze z cebulą jest lekarstwem na wszelkiego rodzaju pasożyty jelitowe, w tym także nicienie, które mogą wywoływać zapalenie jelit ślepych i wątroby u indyków. Jak podaje Majewska i in. 1999 – grupa indorów, której w okresie tuczu podawano 2 razy w tygodniu wodny wyciąg z surowego czosnku, charakteryzowała się zwiększoną masą ciała, lepszym wykorzystaniem paszy o ok. 3%, wyższą przeżywalnością i jakością mięsa w stosunku do grupy kontrolnej. Należy jednak pamiętać, aby nie podawać czosnku codziennie, lepsze efekty przynosi terapia przerywana.

Oregano

Bez wątpienia naturalnym 'stymulatorem' wzrostu spośród ziół stosowanych w żywieniu drobiu jest oregano. Badania wykazały, że jego dodatek korzystnie wpływa na zdrowotność, spożycie i wykorzystanie paszy. Włączenie do paszy dodatku ziół poprawia również jakość produktów od nich uzyskiwanych. Na przykład oregano wykazujące od 3–20 razy wyższą aktywność przeciwutleniającą niż inne zioła, może poprawić stabilność oksydacyjną tkanek kurcząt brojlerów narażonych na stres transportowy, a dodatkowo wpływa na utrzymanie prawidłowej barwy mięsa.

Szereg badań dowodzi, że oregano skutecznie niszczy wiele patogenów bakteryjnych, w tym *Klebsiella, E. coli, Salmonella i Staphylococcus aureus.* Przy walce z tymi schorzeniami podstawą jest zlikwidowanie patogenów i jednoczesne wspieranie bakterii probiotycznych w jelitach, z czym oregano radzi sobie doskonale. Ponadto działa jako silny środek przeciwgrzybiczy. Szczególnie ważna jest zdolność oregano do zwalczania *Candida albicans.* W badaniach wskazuje się również na silne działanie przeciwpasożytnicze. Oregano, tak jak i czosnek, stosowane jest jako środek wspomagający prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego. Połączenie silnych właściwości przeciwbakteryjnych i przeciwgrzybiczych sprawia, że oregano jest idealnym środkiem w tego rodzaju infekcjach.

Imbir

To kolejne wszechstronnie działające lekarstwo, ale jak większość ziół najlepsze efekty uzyskuję się, stosując jego świeżą formę. Fitoncydy imbiru hamują rozwój bakterii, wirusów, pasożytów oraz grzybów. Dodany do paszy zmniejsza prawdopodobieństwo pojawienia się pasożytów w układzie pokarmowym brojlerów. 6 tygodniowy tucz kurcząt opiera się głównie na pobieraniu paszy oraz odpoczynku w formie siedzącej, co przy szybkim tempie wzrostu charakteryzującym brojlery, może powodować obrzęki kończyn, które konsument może odebrać jako wadę tuszki. Stosowanie w dawce kilku gram na 1 kg paszy znacząco poprawia krążenie, zapobiega obrzękom kończyn, działając przeciwbólowo i przeciwzapalnie. Imbir pobudza wydzielanie śliny, enzymów trawiennych oraz śluzu w układzie pokarmowym, usprawniając jego prawidłowe funkcjonowanie. Zwiększa efektywność żywienia przez lepsze wykorzystanie pobranej paszy, co skutkuje zwiększonymi przyrostami. Działanie uspokajające wpływa na zmniejszenie upadków w stadzie, szczególnie w okresach ze wzmożonymi przypadkami zawałów spowodowanych nagłym stresem. Imbir stosowany w żywieniu piskląt wspiera układ odpornościowy w najbardziej newralgicznych momentach odchowu, kiedy poziom stresu jest najwyższy, a organizm najbardziej narażony na infekcje.

Zakaz używania antybiotyków przywrócił w produkcji stosowanie substancji naturalnych i tym samym ekologicznych. Zastąpienie sztucznych wspomagaczy ziołami poprawia stan zdrowia ptaków. Przyczynia się do lepszego funkcjonowania układu immunologicznego, oddechowego i pokarmowego, ograniczając tym samym występowanie wielu infekcji bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybiczych, co skutkuje zmniejszeniem stosowania środków farmakologicznych w produkcji. Ponadto stosowanie ziół korzystnie wpływa na wyniki produkcyjne, lepszą przyswajalność paszy i wyższą jakość mięsa lub jaj.

Źródła:

Majewska T., 2018. Drobiarstwo niekonwencjonalne. PRO AGRICOLA Sp. z o. o. wyd. II uzupełnione

Wpływ postępu genetycznego na wyniki produkcyjne brojlera kurzego

Tomasz Kisiel – Regionalny Dyrektor Sprzedaży Wipasz S.A.

Temat wpływu postępu genetycznego na wyniki produkcyjne brojlera kurzego poruszaliśmy już w 2018 roku. Analiza prowadzona na przestrzeni ostanich kilku lat nie pozostawia złudzeń, co do dalszego postępu hodowlanego. Sytuacja ta z jednej strony wywołuje podziw, z drugiej rodzi obawy.

Przypomnijmy czym jest postęp genetyczny. Można go pokrótce określić jako zysk genetyczny między wartością cechy lub cech stada rodzicielskiego, a potomstwa. Dokonuje się on w kilku etapach obejmujących fermy zarodowe (czyste rody np. A, B, C, D), prarodzicielskie (mieszańce 2 rodowe AxB, CxD), rodzicielskie (ABxCD) i towarowe (ABCD). Fermy rodzicielskie współpracują z zakładami wylęgu drobiu, produkując krzyżówki trafiające na fermę towarową.

Na tym etapie właśnie zaczyna się nasza praca analityczna dotycząca oceny cech produkcyjnych ptaków, w tym wypadku brojlerów kurzych. Dla krótkiego przypomnienia poniżej tabela pokazująca zmiany parametrów produkcyjnych w latach 2010–2017.

Rok	Średnio dni chowu	Średnia masa ciała (kg)	FCR (kg/kg przyrostu)	EWW
2010	43,6	2,52	1,89	294
2017	39,4	2,43	1,60	372
Różnica (%)	-9,6	-3,6	-15,3	+26,5

Jak widzimy przy okresie chowu skróconym o ponad 4 dni masa ciała brojlerów zmalała tylko o 90 g (co przekłada się na jeden dzień produkcji). Ptaki te ważyłyby 2,52 kg już w 40,4 dobie. Spektakularny spadek dotyczy także współczynnika wykorzystania paszy (FCR).

Rejestrowane wyniki w kolejnych latach, do końca 2021 r. przedstawia tabela poniżej.

Rok	Średnio dzień chowu	Średnia masa ciała (kg)	FCR (kg/kg przyrostu)	EWW
2018	40,6	2,54	1,64	370
2019	40,4	2,51	1,63	368
2020	40	2,52	1,61	375
2021	40,1	2,59	1,57	400

Stabilizacji uległ okres chowu ptaków i wynosi około 40 dni. Masa ciała brojlerów w ostatnim okresie porównawczym wzrosła do 2,59 kg. Na szczególną uwagę zasługuje malejący liniowo współczynnik konwersji paszy do 1,57 (2021 r.). Jeszcze lepiej te prawidłowości widać w dłuższym okresie porównawczym.

Trendy czasowe – masy ciała i FCR w chowie kurczaka (2010-2021 r.)

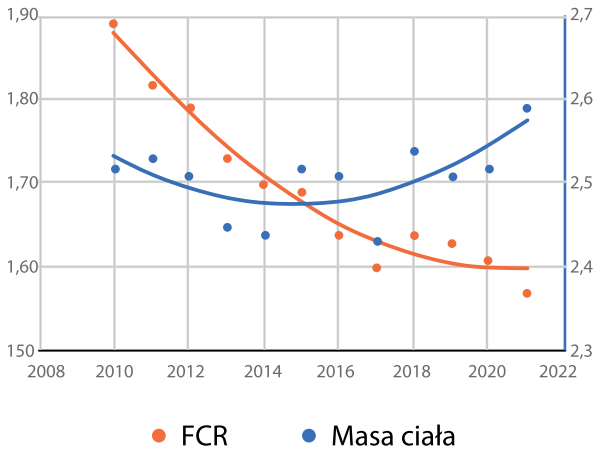

O ile masa ciała ptaków była mocno determinowana średnim dniem uboju to już FCR malał w znacznie większym tempie. W okresie od 2010 do 2021 r. wzrost masy ciała ptaków wyniósł 2,7%, natomiast konwersja paszy zmalała o 16,9%. Należy przy tym zwrócić uwagę na skrócenie średniego dnia chowu ptaków z 43,6 do 40,1 dnia. Gdybyśmy więc standaryzowali masy ptaków na 43,6 dnia to brojlery w 2021 r. hipotetycznie ważyłyby 2,81 kg, co stanowiłoby wzrost o 10,3%. Dla bardziej obrazowego porównania poniżej przedstawiam tabelę z uśrednieniem wyników produkcyjnych w poszczególnych latach na 41 dzień chowu.

Rok	Średnia masa ciała (kg)	Dzienny przyrost (g)	FCR (kg/kg przyrostu)	EWW
2010	2,37	57,8	1,78	59
2017	2,53	61,7	1,67	86
2021	2,65	64,6	1,61	104
Różnica (%)	+11,8	+11,8	-10,6	b.d.

Ciekawym wskaźnikiem jest różnica między masą ciała a współczynnikiem konwersji FCR. Wynik ten wyraża się w procentach i jest uproszczoną oceną efektywności rzutu. Można przyjąć, że wynik zbliżony lub powyżej 100% jest zadawalający.

Analizując przedstawione wyniki rodzi się pytanie o przyszłość polskiego kurczaka. Pod uwagę trzeba wziąć takie parametry jak długość chowu, końcową masa ciała ptaków i współczynnik konwersji. Wydaje się, że obecnie wagi ptaków osiągnęły swoje optimum. Jeszcze szybsze tempo wzrostu i większe masy końcowe kurczaków powodowałby pogłębienie problemów zdrowotnych. Wynika to z rozwoju i zbytniego obciążenia narządów wewnętrznych ptaka. Należy również zwrócić uwagę na możliwość pogorszenia jakości mięsa. Zwiększyłoby to częstotliwość występowania takich wad, jak: PSE mięso blade (Pale), miękkie (S) i wysiękowe (E), DFD mięso ciemne (Dark), twarde (Firm) i suche (Dry), GMD (Deep Pectoral Myopathypat) – choroba Zielonych Mięśni czy powstawanie niepożądanych białych prążków tłuszczowych na mięśniach piersiowych. W ostatnich latach w wielkotowarowym chowie kurcząt rzeźnych coraz większy problem stanowi przewlekła postać kolibakteriozy, określana jako nowa choroba skóry brojlerów – zapalenie skóry lub zapalenie skóry i tkanki podskórnej (*dermatitis* i *cellulitis*). Uważa się, że jej występowanie związane jest głównie ze zwiększeniem tempa wzrostu.

Dalsze zmiany w konwencjonalnym chowie kurczaka brojlera będą dotyczyć obniżenia współczynnika konwersji paszy. Jego wartość obecnie oscyluje między 1,50 a 1,60 kg spożycia paszy na kg przyrostu masy ciała brojlerów. Możemy spodziewać się wyników oscylujących między 1,45 a 1,50 kg.

W nadchodzących latach może nastąpić również większe zainteresowanie alternatywnymi metodami chowu. Coraz większą grupę konsumentów stanowią osoby zainteresowane ekologicznym trendem życia. Metody produkcji, typy ptaków i związane z tym produkty stanowią ciekawą tematykę wybiegającą jednak poza ramy tego opracowania.

Alternatywne metody utrzymania drobiu

Dawid Strzyżewski - Product Manager Wipasz S.A.

Jak powszechnie wiadomo Polska jest liderem w Unii Europejskiej pod względem produkcji brojlera kurzego, co stawia przed branżą kolejne wyzwania ale i możliwości. Fakt, że eksportujemy ponad 50% krajowej produkcji, a także jej wysoki poziom powodują konieczność konkurowania o rynki zbytu ze światowymi liderami branży, takimi jak: Brazylia, USA czy bardzo szybko rozwijająca się Ukraina. Biorąc pod uwagę uwarunkowania geograficzne oraz klimatyczne oczywiste jest, że konkurencji tej nie wygramy, znacząco redukując koszty produkcji. Polska branża drobiarska na każdym etapie produkcji prowadzi działalność najefektywniej, jak to możliwe. Nie uda się również wyraźnie poprawić wyników produkcyjnych, ponieważ polscy hodowcy od lat w pełni wykorzystują potencjał genetyczny piskląt, które trafiają na fermy. Dlatego, aby utrzymać konkurencyjność polskich produktów drobiarskich nieustanie musimy dostosowywać się do zmieniających się wymagań konsumentów.

Jednym ze sposobów pozyskania nowych konsumentów, a co za tym idzie rynków zbytu mogą być alternatywne sposoby chowu drobiu. Mogą one dotyczyć warunków utrzymania ptaków oraz określonego żywienia, w celu uzyskania podwyższonego dobrostanu. Przekłada się to na preferencje konsumenta oczekującego podwyższenia walorów jakościowych produktu.

Chów alternatywny w Europie

Jedną z alternatyw chowu jest rolnictwo ekologiczne, które w Europie zachodniej zaczęło się intensywnie rozwijać w latach 80-tych XX wieku. Chów drobiu ekologicznego w różnych krajach obejmuje między innymi rodzime rasy ptaków wolno rosnących. Jednym z najbardziej znanych systemów o niskiej intensywności jest pochodzący z Francji system Label Rouge. Kurczęta Label Rouge odchowuje się w kurnikach z oknami, których powierzchnia nie może przekraczać 400 m^2. Gęstość obsady to 11 szt./m^2, a od 5 tygodnia życia ptaki muszą mieć dostęp do wolnego wybiegu, o łącznej powierzchni około 1 ha. Ubój kurcząt następuje pomiędzy 81 a 100 dobą życia, w zakładach ubojowych zlokalizowanych do 100 km od fermy.

W Niderlandach, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom konsumentów, poza chowem konwencjonalnym utrzymuje się brojlery również w innych systemach, takich jak Dutch Retail Broiler, który jest najbardziej zbliżony do chowu konwencjonalnego. Charakteryzuje się on obsadą maksymalną do 38 kg/m^2 oraz dobowym przyrostem nie większym niż 50 g. Bardziej restrykcyjne systemy w tym rejonie przewidują mniejsze obsady od 21 do 25 kg/m^2, a minimalny wiek kurcząt trafiających do uboju wynosi co najmniej 56 dni, w zależności od systemu.

Inną możliwością chowu ekologicznego jest prowadzenie certyfikowanego gospodarstwa. Jednak wiąże się to z koniecznością spełnienia warunków zawartych w przepisach unijnych i krajowych (UE 543/2008). Najważniejsze z nich to:

- maksymalna obsada 10 szt./m^2;
- minimalny wiek ubojowy to 81 dni;
- zabronione jest stosowanie produktów GMO;
- maksymalnie można uzyskać 21 kg żywej wagi na m^2;
- musi być zapewniony wybieg dostępny przez całą dobę;
- ilość sztuk w kurniku nie może przekraczać 4 800 kurcząt;
- maksymalna powierzchnia użytkowa kurnika to 1 600 m^2;
- powinien być zapewniony dostęp do światła naturalnego – powierzchnia okien powinna stanowić minimum 5% podłogi;
- posiadanie gruntów rolnych lub podpisanie umowy z rolnikiem, który takie grunty posiada – jest to związane z zasadą nie przekraczania 170 kg N pochodzącego z nawozu naturalnego na 1 ha użytków rolnych.

Chów alternatywny w Polsce

W Polsce od kilku lat obserwuje się zainteresowanie chowem kurcząt wolno rosnących. Do tego rodzaju chowu najczęściej wybiera się rasy lokalne lub linie wolno rosnące, jak Hubbard JA57. Ptaki te charakteryzuje lepsza zdrowotność, dlatego są bardziej odporne na trudniejsze warunki środowiskowe niż standardowe brojlery kurze. Taki wybór kurcząt pozwala na ich utrzymywanie w obiektach z dostępem do wybiegów oraz ogranicza profilaktykę weterynaryjną do absolutnego minimum.

Żeby można było kurczęta określić mianem wolno rosnących dojrzałość rzeźną powinny osiągać nie wcześniej niż w 56 dobie życia przy masie ciała 2–2,1 kg. Waga może być wyższa, w zależności od dnia życia w którym trafią na ubój. Część stad trafia do uboju po ukończeniu 71 doby życia. Jest to uzależnione od oczekiwań konsumentów oraz wyboru rasy. W żywieniu stad wolno rosnących dozwolone jest skarmianie pasz konwencjonalnych, jednak część konsumentów oczekuje, że kurczęta będą karmione w sposób alternatywny. Obecnie na rynku jest dostępnych kilka rodzajów mieszanek paszowych dla drobiu wolno rosnącego. Najczęstszymi wyróżnikami tych pasz są oznaczenia:

- Bez GMO;
- bez komponentów pochodzenia zwierzęcego;
- mogą to być również pasze z dużym udziałem kukurydzy, co będzie mogło mieć wpływ na jakość i barwę mięsa.

Inną ciekawą alternatywą do chowu konwencjonalnego jest Kurczak z Zielonych Ferm. Ptaki w tym systemie utrzymywane są w podwyższonym dobrostanie. Taki model produkcji kurczaka oferuje Wipasz S.A. Chów kurcząt odbywa się w fermach konwencjonalnych, które muszą spełnić szczegółowe warunki dodatkowe, takie jak:

- duże okna;
- obsada nie przekracza 38 kg/m2;
- stosowanie ściółki w formie pelletu lub torfu;
- skarmianie w 100% pasz bez dodatku składników pochodzenia zwierzęcego przez całkowity okres tuczu;
- elementy pozwalające zwierzętom na naturalne zachowania tj.: grzebanie, dziobanie, siadanie na grzędzie.

Zalety i wady chowu alternatywnego

Mięso, które uzyskujemy od kurcząt wolno rosnących w porównaniu do brojlerów różni się cechami organoleptycznymi, jak wygląd (barwa), wielkość czy waga poszczególnych elementów tuszki (filet z piersi, uda itp.) oraz sensoryką, a więc konsystencją (włóknistością) i smakiem. Jest to na pewno duży atut dla grupy klientów szukających tradycyjnych cech kulinarnych. Ponadto tak uzyskany surowiec posiada cechy prozdrowotne, gdyż produkcja odbywa się przy udziale pasz ekologicznych. Należy jednak pamiętać, że produkcja ekologiczna jest produkcją znacznie droższą i wiążącą się z szeregiem ograniczeń, co wpływa na dużo wyższą cenę produktu finalnego. Dlatego wybór takiego rodzaju produktu skierowany jest do świadomego konsumenta poszukującego konkretnego produktu.

W tym dziale przeczytasz:

- Żywienie loch w okresie przejściowym. O czym należy pamiętać?
- Probiotyki w żywieniu świń
- Wpływ urodzeniowej masy ciała prosiąt na ich produkcyjność

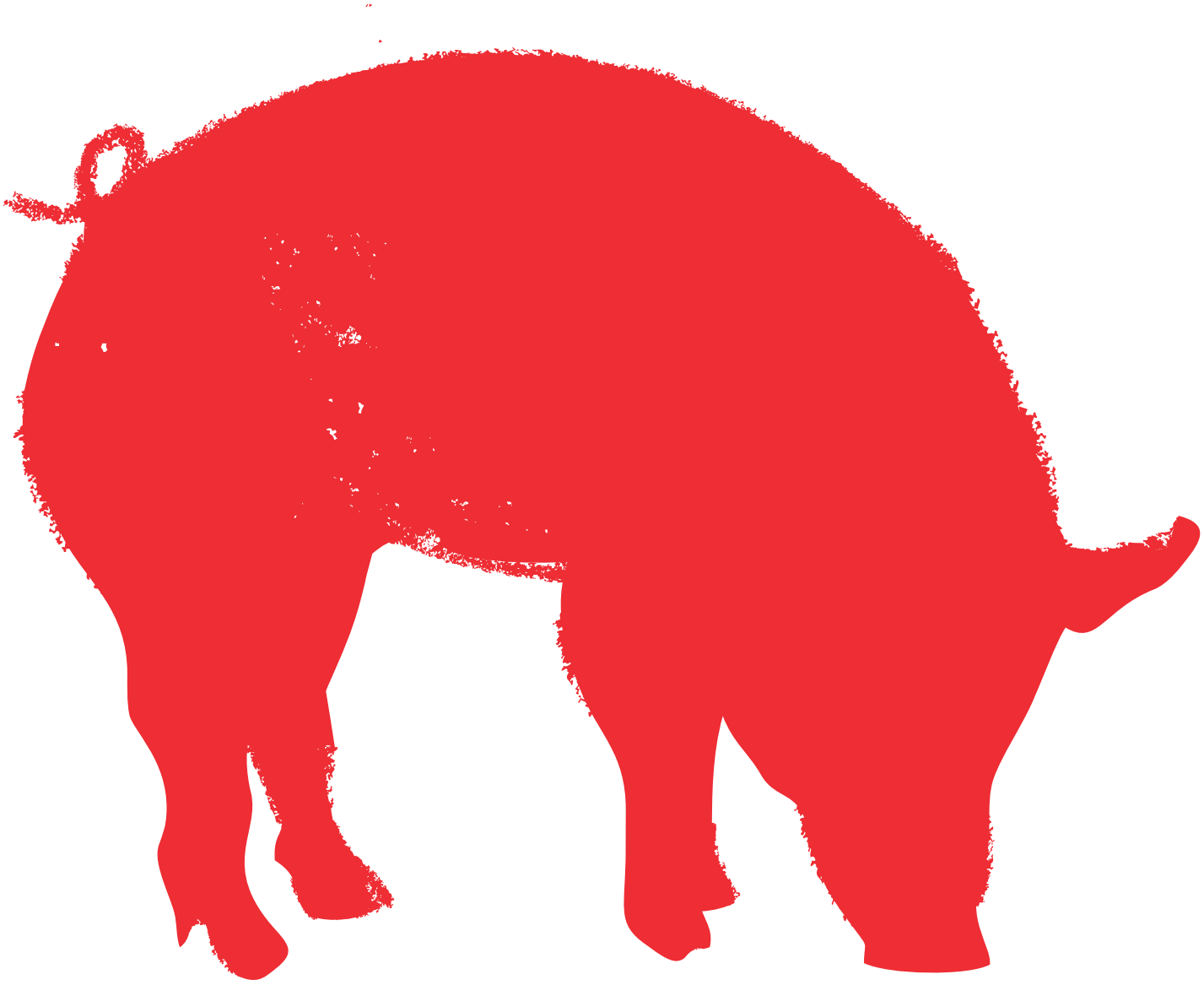

Żywienie loch w okresie przejściowym. O czym należy pamiętać?

Seweryn Michalski - Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Zaspokojenie potrzeb żywieniowych w okresie przejściowym (OP) jest jednym z najważniejszych aspektów żywienia, który wpływa nie tylko na jakość ciąży i kondycję nowo narodzonych prosiąt, ale również rzutuje na kolejne cykle rozrodcze. Dobrze zbilansowana dawka pokarmowa pozwala poprawić dobrostan lochy, która w czasie wysokiej ciąży poddawana jest wielu sytuacjom stresowym.

Okres przejściowy obejmuje ostatnie 10 dni ciąży i pierwsze 10 dni laktacji. Zapotrzebowanie na składniki pokarmowe w tym okresie ulegają znacznej zmianie. Biorąc pod uwagę fakt, że w ostatnich 10 dniach ciąży następuje największy wzrost płodów (nawet 25% masy po urodzeniu), rozwój gruczołu mlekowego, produkcja siary i produkcja mleka, zwiększa się również zapotrzebowanie na białko i aminokwasy oraz składniki mineralne. W tym okresie szczególnie ilość wapnia jest niezbędna do prawidłowych mechanizmów skurczu mięśni macicy. Nadmiar lub niedobór wapnia może powodować blokadę tego mechanizmu i mieć odwrotne skutki.

Jeżeli doprowadzimy do złej kondycji loch (zbyt małej lub zbyt dużej masy ciała) podczas porodu mogą pojawić się komplikacje, takie jak: większa niejednorodność wagowa prosiąt, biegunki prosiąt ssących, wypadanie narządów rodnych. Otłuszczone lochy mają wyższy wskaźnik ciężkich porodów – z powodu warstwy tłuszczu macica i kanał rodny są mniej kurczliwe podczas akcji porodowej. Skutkuje to wydłużonym czasem porodu, wyższą śmiertelnością prosiąt i ich słabszą żywotnością po urodzeniu. Nadmiar tkanki tłuszczowej nie pozwala również na optymalne uruchomienie rezerw energetycznych w czasie laktacji. Może prowadzić do przenoszenia ciąży oraz powodować problemy z wejściem w kolejny cykl rujowy. Dlatego też ilość pobieranych przez lochę składników pokarmowych musi być kontrolowana.

Bardzo ważne w żywieniu loch jest włókno. Podczas okresu przejściowego to jakość i rodzaj, bardziej niż poziom włókna surowego, są decydujące ze względu na zdolność zatrzymania wody, regulację pasażu jelitowego, komfort trawienia i regulację mikroflory. Obecność takiego włókna sprawia, że treść pokarmowa jest szybciej pasażowana przez jelita, tym samym zapobiega to zaleganiu mas kałowych i zaparciom. Włókno pęcznieje w przewodzie pokarmowym, dając uczucie sytości i poprawia komfort zwierzęcia. Dzięki temu lochy w wysokiej ciąży mogą dostawać mniej paszy, ale o wyższej koncentracji energii i białka. Jest to istotny mechanizm żywienia, ponieważ rozwijające się płody, powiększająca się macica i wody płodowe wypełniają jamę brzuszną, przez co jest fizycznie mniej miejsca na długie pętle jelit a ich perystaltyka jest dodatkowo osłabiona.

Tabela 1
Zapotrzebowanie na energię i składniki pokarmowe loch prośnych (Normy Żywienia Świń, 2021).

Dzienne pobranie	Okres	<90 dnia ciąży				91-105 dzień ciąży				>105 dnia ciąży			
	Miot	1	2	3	≥4	1	2	3	≥4	1	2	3	≥4
pasza (kg)		2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	3,0	3,0	3,2	2,7	2,8	2,8	2,9
energia metaboliczna (MJ)		32,5	35,0	35,0	36,0	33,6	36,0	36,0	38,4	33,8	35,0	35,0	36,3
białko ogólne (g)		351	377	377	390	364	390	390	416	427	442	442	458
białko standaryzowane strawne (g)		289	310	310	321	300	321	321	342	351	364	364	377

Zapobiegając zaparciom, które często towarzyszą lochom tuż przed porodem zmniejszamy ryzyko wystąpienia m.in. MMA. Jest to zespół chorobowy (*mastitis, metritis, agalactie*) wywoływany przez bakterie tlenową *E. coli* objawiający się zapaleniem gruczołu mlekowego i endometrium oraz bezmlecznością. Locha już kilka godzin po porodzie może gorączkować, pojawia się obrzęk zapalny listwy mlecznej, obserwuje się brak apetytu oraz osowiałość. W tym stanie nie wykazuje zainteresowania prosiętami. Taka sytuacja stanowi bezpośrednie zagrożenie życia całego miotu. Niedożywione prosięta szybko tracą energię, której po urodzeniu mają niewiele. Na skutek hipoglikemii robią się ciche oraz ospałe, co bezpośrednio może doprowadzić do śmierci.

W okresie przejściowym z początkiem laktacji mleko loch charakteryzuje się wysoką koncentracją składników pokarmowych. Z 4,3 kg mleka osiągamy 1 kg przyrostu masy ciała prosięcia. W 7 dniu życia młode podwajają swoją masę urodzeniową. W czasie laktacji locha zużywa 70% pobieranej energii z paszy na produkcję mleka, podczas gdy w okresie ciąży zużywała 30% energii na jej podtrzymanie. Oznacza to, że okres laktacji jest dużo bardziej wymagający metabolicznie i wymusza zastosowanie większych nakładów energetycznych.

Do właściwego funkcjonowania organizmu loch i prosiąt niezbędna jest również woda. Niedobór wody powoduje zmniejszenie pobierania pokarmu i przyrostów masy ciała, co w następstwie może być przyczyną zaburzeń w rozrodzie. U loch karmiących niedobór wody może być przyczyną zmniejszonej produkcji mleka, co zwłaszcza w pierwszym okresie karmienia prosiąt wpływa na osłabienie miotu i wzrost liczby upadków, może także spowodować pojawienie się kanibalizmu. Lochy prośne wypijają 10–15 l wody dziennie, natomiast w późnej ciąży nawet 20 l. W okresie laktacji spożycie wody przez lochy waha się pomiędzy 20–45 l dziennie, a możliwe jest pobranie nawet 70 l wody dziennie. Prosięta wkrótce po urodzeniu – w pierwszym tygodniu życia, powinny rozpocząć picie wody, a jej pobranie waha się między 0,3–0,7 l dziennie. W tym okresie woda powinna mieć nieco wyższą temperaturę niż dla innych grup świń.

Powyżej wymienione zostały tylko niektóre aspekty żywienia loch w okresie przejściowym. Istnieje jeszcze wiele innych ważnych zagadnień, o których każdy hodowca i doradca żywieniowy powinien pamiętać. Jakiekolwiek błędy popełnione na tym etapie spowodują realne straty w produkcji: słabe prosięta, martwo urodzone, gorsze przyrosty, dłuższe jałowienie, powtarzanie rui, niższy wskaźnik oproszeń, ciężkie porody, ronienia, MMA itd. Lochy są najważniejszym elementem całego stada, odpowiednie żywienie poprawia ich dobrostan i kondycję zdrowotną, a od tego zależy efektywność i opłacalność całej produkcji.

Tabela 2
Zawartość składników odżywczych w siarze i mleku (Hurley, 2015).

Składniki	Siara			Mleko		
	0 godzin	12 godzin	24 godzin	2 dni	3 dni	17 dni
Woda	73	78	80	79	79	81
Białko	17.7	12.2	8.6	7.3	6.1	4.7
IgG (mg/ml)	64.4	34.7	10.3	4.5	3.1	1.0
Tłuszcz	5.1	5.3	6.9	9.1	9.8	8.2
Laktoza	3.5	4.0	4.4	4.6	4.8	5.1
Popiół	0.7			0.9		
Energia (kJ/100g)	260	276	346	435	468	409

Probiotyki w żywieniu świń

Maciej Maniak - Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Upadki i problemy zdrowotne świń spowodowane są najczęściej m.in. zaburzeniem równowagi fizjologicznej mikroflory bakteryjnej jelit lub jej niewłaściwym ukształtowaniem.

U młodych zwierząt wpływają na to czynniki takie jak:

- zmiana paszy;
- zmiany temperatur;
- przeniesienie do innego kojca;
- stres związany z odsadzeniem prosiąt od maciory;
- błędy żywieniowe, jak np.: podawanie paszy zbyt bogatej w białko, nierozwinięty w pełni przewód pokarmowy, a także złe warunki higieniczne lub zakażenia patogenami.

W wyniku działania tego typu czynników może nastąpić rozwój bakterii chorobotwórczych okrężnicy (*E. coli*). Powodują one występowanie uciążliwych biegunek oraz zwiększają śmiertelność zwierząt. Jednocześnie dochodzi do zmiany odczynu pH treści przewodu pokarmowego na zasadowy, co negatywnie wpływa na rozwój korzystnych pałeczek bakterii kwasu mlekowego i prowadzi do pogorszenia stanu zdrowia.

Dotychczas w profilaktyce stosowano antybiotyki dodawane do pasz, chroniąc zwierzęta przed niepożądanymi działaniami patogennych mikroorganizmów w jelitach. Biorąc pod uwagę coraz większą liczbę zakazanych w stosowaniu antybiotyków należy poszukać środków, które mogą je zastąpić, jednocześnie zachowując opłacalność produkcji oraz nieszkodliwość dla konsumentów i środowiska.

Jednym z rozwiązań jest stosowanie probiotyków, które posiadają wiele korzystnych właściwości prozdrowotnych i żywieniowych. Probiotyki to preparaty zawierające zarówno żywe i/lub martwe mikroorganizmy, które stabilizują równowagę populacji mikroorganizmów oraz aktywność enzymatyczną w przewodzie pokarmowym, jednocześnie wywierając pozytywny wpływ na wzrost i rozwój zwierząt.

W skład probiotyków może wchodzić odpowiednio wyselekcjonowany naturalny szczep bakterii, bądź ich mieszanina. Do ich produkcji wykorzystuje się bakterie kwasu mlekowego, niektóre drożdże lub grzybnię pleśni. Mogą być one dodatkowo wzbogacone pierwiastkami, witaminami oraz immunoglobulinami wymaganymi w odchowie prosiąt. Probiotyki dla trzody chlewnej tworzy się z mikroorganizmów izolowanych ze światła przewodu pokarmowego świń. Ich skuteczność jest uwarunkowana wieloma czynnikami, dlatego należy wybrać odpowiedni produkt, aby dostarczyć odpowiednio dużą liczbę żywych komórek, które będą zdolne do rozmnażania się w przewodzie pokarmowym zwierząt.

Spośród korzystnych wpływów stosowania probiotyków wyróżnia się:

- obniżenie pH treści przewodu pokarmowego;
- poprawę jakości mikroflory jelit i zapobieganie rozwoju mikroflory chorobotwórczej;
- polepszenie trawienia i przyswajania składników pokarmowych;
- obniżenie poziomu toksycznych produktów metabolizmu i zapobieganie biegunek;
- produkcję naturalnych substancji antybiotycznych;
- zwiększenie odporności na infekcje bakteryjne i poprawę zdrowotności;
- zwiększenie aktywności enzymów jelitowych, co wpływa na wzrost strawności i pobierania paszy.

Powyższe pozytywne działania probiotyków wpływają na zwiększenie przyrostów masy ciała, lepszą zdrowotność, zmniejszenie stresu oraz upadków, co znacznie poprawia efektywność oraz opłacalność produkcji świń.

Prearaty probiotyczne dostępne są w postaci proszków, zawiesin, żeli, granulatów lub pasty, a dawkowanie zależy od wieku i gatunku zwierząt. U prosiąt podawane są okresowo (1-, 2- krotnie), zaraz po

urodzeniu, aby uniemożliwić rozwój patogenów w mikroflorze przewodu pokarmowego, a w późniejszych okresach powinny być systematycznie stosowane w mieszance paszowej lub podawane z wodą.

Wyniki większości badań jasno wskazują na przydatność stosowania probiotyków u świń podczas całego okresu hodowli, w szczególności u zwierząt młodych. W odchowie prosiąt najlepsze efekty zauważono, podając probiotyki doustnie w postaci pasty, ponieważ zwierzęta nie są w stanie pobrać ich bezpośrednio z paszą. Natomiast zwierzętom pobierających paszę stałą, najlepiej podawać je w mieszance paszowej lub z wodą. Probiotyki można stosować nie tylko profilaktycznie ale również w przypadkach świń chorych, leczonych antybiotykami, aby szybciej przywrócić równowagę flory bakteryjnej, ponieważ przyspieszają ich rekonwalescencję. Stosowanie probiotyków ma efekt zbliżony do stosowania antybiotyków – obie grupy redukują liczbę bakterii patogennych w przewodzie pokarmowym. Probiotyki, działając w obrębie układu pokarmowego nie wchłaniają się do organizmu i działają miejscowo jako stymulator wzrostu, poprawiając ogólną kondycję zdrowotną, trawienie i wykorzystanie substancji odżywczych paszy oraz poprawiają odporność zwierząt, tym samym zwiększając rentowność hodowli.

Wpływ urodzeniowej masy ciała prosiąt na ich produkcyjność

Michalina Dwojak - Specjalista ds. Produktu Wipasz S.A.

Podczas odsadzania prosiąt miot jest poddawany selekcji ze względu na masę odsadzeniową. Prosięta lżejsze potrzebują na ogół 12 dni dłuższego chowu, żeby osiągnąć wyrównaną masę sprzedażową.

Masa ciała prosiąt przy urodzeniu ma duży wpływ na ich dalszy wzrost i rozwój. Prosięta o zróżnicowanej masie ciała wykazują niejednakowe tempo wzrostu w czasie odchowu i tuczu. Na skutek prac hodowlanych skupiających się na poprawie cech użytku rozpłodowego loch osiągnięto zwiększenie liczby urodzonych i odchowanych prosiąt w miocie. Duża liczebność miotu wiąże się jednak z obniżeniem masy ciała prosiąt i większym jej zróżnicowaniem. To z kolei podnosi ryzyko zwiększenia strat w odchowie i zmniejszenie tempa przybierania masy ciała przez późniejsze tuczniki. Ponadto prosięta lżejsze przy urodzeniu częściej zapadają na różne choroby podczas dalszego okresu odchowu m.in. zapalenie stawów, czy biegunki.

W grupie najlżejszych prosiąt obserwuje się największy udział upadków od momentu urodzenia do chwili odsadzenia od lochy. Natomiast w grupach o większej masie ciała odnotowuje się wyraźnie mniejsze straty. Prosięta o niskiej masie urodzeniowej osiągają również niższe masy ciała w momencie odsadzenia (porównując z prosiętami cięższymi przy urodzeniu).

Korzyści wynikające z wyższej masy odsadzeniowej to m.in. większa odporność na stres będący rezultatem odłączenia od lochy oraz łączenia zwierząt w nowe grupy.

Wpływ początkowej, niskiej masy ciała na dalszy wzrost zwierząt maleje razem z ich wiekiem. Po zakończeniu tuczu tylko najmniejsze świnie z grupy są w istotny sposób mniejsze od pozostałych. Tempo wzrostu tuczników jest wyrównane i nie różnicuje się w znaczący sposób w zależności od urodzeniowej masy ciała. Dopiero pod koniec tuczu można zauważyć, że wielkość przyrostów dobowych jest mniejsza u prosiąt, które są najlżejsze przy urodzeniu. Czas wzrostu jest różny w zależności od urodzeniowej masy ciała, szczególnie w okresie od urodzenia do odsadzenia.

Poniższa tabela przedstawia zależność masy ciała prosiąt w poszczególnych okresach doświadczenia przeprowadzonego przez firmę Wipasz.

Tabela 1
Masa ciała prosiąt doświadczalnych w poszczególnych okresach.

Wyszczególnienie	Miara statystyczna	Masa ciała przy urodzeniu		Istotność różnic
		<1,80	>1,80	
Masa ciała przy urodzeniu (kg)	$\bar{x}$	1,53	2,08	**
	s	0,25	0,18	
	v	16,34	8,65	
Masa ciała w 7 dniu (kg)	$\bar{x}$	2,65	3,87	**
	s	0,63	0,65	
	v	23,77	16,79	
Masa ciała w 14 dniu (kg)	$\bar{x}$	4,70	6,18	**
	s	0,82	0,99	
	v	17,45	16,02	
Masa ciała w 21 dniu (kg)	$\bar{x}$	6,54	8,26	**
	s	1,00	1,37	
	v	15,29	16,58	
Masa ciała przy odsadzeniu w 28 dnu (kg)	$\bar{x}$	7,99	10,03	**
	s	1,23	1,58	
	v	15,39	15,75	

** różnice wysokoistotne

Prosięta o zróżnicowanej masie ciała wykazują niejednakowe tempo wzrostu w czasie odchowu i tuczu. W tabeli przedstawiono masy ciała prosiąt doświadczalnych w poszczególnych okresach doświadczenia. Jak widać z prezentowanych danych, we wszystkich okresach badań, wyższą masą ciała charakteryzowały się prosięta cięższe przy urodzeniu. Identyczne tendencje zaobserwowano również w momencie odsadzenia.

Przyrosty dobowe w ciągu całego okresu odchowu – od urodzenia do uboju, u prosiąt lżejszych przy urodzeniu osiągają gorsze wyniki niż prosięta cięższe. Przyrosty dobowe wynosiły w grupach odpowiednio 0,59 kg wobec 0,63 kg. Różnica pomiędzy tymi wartościami została potwierdzona statystycznie na poziomie istotnym.

Analizując tabelę można również zauważyć różnicę w wieku uboju świń przydzielonych do obu grup. Zwierzęta lżejsze przy urodzeniu (>1,80 kg) osiągały masę ubojową średnio w 184,59 dniu życia, natomiast prosięta cięższe (≤1,80 kg) osiągały ją w 172,95 dniu. Zatem różnica w długości odchowu między obiema grupami zwierząt wynosiła 11,64 dnia. Rozbieżność między wiekiem uboju została potwierdzona statystycznie.

Masa ciała określona zaraz po porodzie nie ma związku z zawartością mięsa, tłuszczu ani udziałem cennych wyrębów tuszy. **Śmiało można stwierdzić, że urodzeniowa masa ciała ma wpływ na długość odchowu, nie ma jednak wpływu na jakość mięsa.**

Ważne jest, aby odpowiednio przygotować lochy do urodzenia wyrównanego miotu oraz dużych i witalnych prosiąt. U loch powinno rozpocząć się to już w 90 dniu ciąży. W tym okresie wzrost płodów jest najbardziej intensywny, należy wtedy zmienić dawkowanie paszy oraz jej skład. Dostarczenie składników odżywczych w odpowiedniej ilości do intensywnego wzrostu i rozwoju płodów warunkuje uzyskaniem prosiąt o wysokiej masie urodzeniowej.

W tym dziale przeczytasz:

- Korzyści płynące z zastosowania drożdży w żywieniu bydła
- Okres pastwowiskowy - korzyści i zagrożenia
- Preparaty mlekozastępcze w odchowie cieląt

Korzyści płynące z zastosowania drożdży w żywieniu bydła

Żaneta Kubiak - Doradca ds. Żywienia Bydła Wipasz S.A.

Niezbędnym elementem oraz najważniejszym czynnikiem wpływającym zarówno na zdrowie, jak i wydajność zwierząt jest ich prawidłowe żywienie. Zamierzone efekty uzyskuje się poprzez żywienie odpowiednio dobraną dawką, na którą składają się dobrej jakości pasze objętościowe, pasze treściwe oraz dodatki mineralne i witaminowe. Prawidłowy poziom substancji odżywczych w dawce pokarmowej wpływa na właściwy rozkład składników paszy w żwaczu, równomierną wydajność i prawidłowe zdrowie krów. Ze względu na swoje cenne właściwości dużą popularnością w żywieniu bydła cieszą się drożdże.

Rodzaje drożdży

Historia stosowania drożdży w żywieniu przeżuwaczy sięga ponad 100 lat. Są one produktem o wysokiej strawności (blisko 90%), równie wysokiej zawartości suchej masy (ok. 90%) oraz wysokiej zawartości białka ogólnego (40–50%). Drożdze cechuje dość wysoka zawartość energii metabolicznej (11–25 MJ/kg) w zależności od włókna, skrobi i tłuszczu. Obecnie stosowane są w trzech różnych formach: drożdże suszone martwe, suszone żywe oraz metabolity drożdży. Drożdże martwe (nieaktywne) są przede wszystkim źródłem białka, witamin i mikroelementów, składników mineralnych. Drożdże żywe dodatkowo wpływają na przebieg trawienia w żwaczu. Metabolity natomiast mają korzystny wpływ na działanie mikroflory żwaczowej oraz polepszają smakowitość skarmianych pasz.

Korzyści, jakie daje stosowanie drożdży

Zarówno drożdże martwe jak i żywe są znakomitym źródłem białka, witamin, mikroelementów i składników mineralnych. Białko zawarte w drożdżach jest w naturalny sposób chronione przed rozkładem w żwaczu oraz bogate w aminokwasy, m.in. tak ważną dla wysokowydajnych krów lizynę, która jest jednym z aminokwasów limitujących syntezę białka mleka. Drożdże dostarczają duże ilości witamin z grupy B, ale może w nich występować także witamina A, E a nawet witamina D.

Drożdże żywe, poza wymienionymi wartościami odżywczymi, mają korzystny wpływ na procesy trawienne zachodzące w żwaczu: stabilizują pH, co poprawia jego naturalne środowisko, działają stymulująco na wzrost i rozwój bakterii celulolitycznych i beztlenowych. Drożdże zużywają toksyczny dla bakterii tlen, co stwarza korzystniejsze warunki w płynie żwaczowym i prowadzi do ich namnażania. Zwiększenie koncentracji bakterii celulolitycznych skutkuje lepszą strawnością włókna oraz redukcją stężenia kwasu mlekowego, co zapobiega zakwaszeniu żwacza, a co za tym idzie – występowaniu kwasicy. Stymulują produkcję lotnych kwasów tłuszczowych, które są głównym źródłem energii i podnoszą zawartość tłuszczu w mleku.

Zastosowanie tych cennych mikroorganizmów ma znaczenie zwłaszcza w okresie przejściowym/okołoporodowym, tj. 2–3 tygodnie przed wycieleniem oraz we wczesnej fazie laktacji, gdy do dawki wprowadza się większą ilość pasz treściwych. Suplementacja drożdży w tym czasie poprawia pobranie suchej masy oraz ułatwia przystosowanie się żwacza do nowych warunków żywieniowych.

Drożdże wykazują również działanie probiotyczne (działanie aktywne) i prebiotyczne (wiązanie bakterii chorobotwórczych i mikotoksyn). Wpływają korzystnie na mikroflorę jelitową i środowisko układu pokarmowego. Wśród składników energetycznych drożdży są mannany – wielocukry, których zwierzęta nie trawią. Cukry te mają zdolność do wiązania się w jelitach z m.in. mikotoksynami, unieszkodliwiając je, dzięki czemu mogą być wydalone, co zapobiega zatruciu tymi toksynami. Poza tym mannany pobierane są przez pożądane bakterie kwasu mlekowe-

go, które dzięki temu się namnażają, obniżając pH treści przewodu pokarmowego, co również eliminuje patogeny. Efektem tych procesów jest eliminacja biegunek, zakażeń bakteriami chorobotwórczymi oraz wzrost odporności zwierząt.

Stosowanie drożdży jest jak najbardziej wskazane również u młodych zwierząt. Dodatek ten przyspiesza rozwój przedżołądków, stabilizuje mikrobiologię żwacza oraz wpływa korzystnie na wykorzystanie paszy. Podobnie jak u zwierząt dorosłych hamują rozwój bakterii chorobotwórczych oraz redukują stan zapalny, dzięki czemu poprawiają odporność jelitową oraz zmniejszają częstotliwość występowania biegunek. Cielęta otrzymujące drożdże cechują się lepszym pobraniem paszy, lepszymi przyrostami oraz wyższą wagą przy odsadzeniu. Na rynku dostępne są zarówno preparaty mlekozastępcze z drożdżami w formie probiotyków i prebiotyków dla cieląt, jak i pasze typu starter.

Są również badania, które wykazują korzystny wpływ drożdży na efekty stresu cieplnego. Zastosowanie tego dodatku wpływało na zmniejszenie temperatury ciała zwierząt oraz poziomu kortyzolu – hormonu stresu, co wiąże się z większym pobraniem paszy w upalne dni.

Drożdże selenowe

Coraz częściej zwraca się uwagę na zdolność komórek drożdży do gromadzenia pierwiastków. W związku z tym tworzy się produkty wzbogacone w takie elementy, jak wapń, magnez, sole cynku czy selenu. Tzw. drożdże selenowe zasługują na odrobinę więcej uwagi. Pierwiastek ten jest potrzebny do prawidłowego wzrostu i rozwoju organizmu. Jego niedobór może niekorzystnie wpływać na rozród, wyniki produkcyjne oraz zdrowie zwierząt. Wprowadzenie selenu do dawki, zwiększa jego transfer do płodu, co zapobiega niedoborowi również u cieląt, a ma on znaczny wpływ na prawidłowy rozwój płodu. Ponadto, selen wpływa korzystnie na stan gruczołu mlekowego, a co za tym idzie zmniejsza ilość komórek somatycznych w mleku.

Podsumowując, stosowanie drożdży wpływa korzystnie na pobranie paszy, lepsze jej wykorzystanie, poprawia zdrowotność zwierząt oraz ich odporność. Wszystkie te czynniki prowadzą do lepszych wyników produkcyjnych, niekiedy też do polepszenia parametrów mleka. Dlatego też warto uwzględnić ten produkt w przygotowywanej dawce dla bydła zarówno młodych, jak i dorosłych osobników.

Źródła:

1. Drożdże wspierają poprawne żywienie bydła. R. Lesiakowski, www.topagrar.pl
2. Drożdże w żywieniu krów mlecznych. M. Zachollа-Tyda, strefa.agro.pl
3. Drożdże w żywieniu bydła. Józef Krzyżewski, www.portalhodowcy.pl
4. Drożdże w żywieniu zwierząt. Prof. dr hab. Tadeusz Barowicz, www.wrp.pl
5. Efektywność stosowania drożdży Saccharomyces cerevisiae w żywieniu krów mlecznych. M. Czaplicka, Z. Puchajda, M. Pawlak, Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, t. 10 (2014), nr 4, 69-75.
6. Drożdże selenowe w żywieniu bydła. P. Urtnowski, J. Oporządek, M. Gabryszuk, Przegląd hodowlany nr 10-12/2012.

Okres pastwiskowy - korzyści i zagrożenia

Daniel Andrzejczyk – Doradca ds. Żywienia Bydła Wipasz S.A.

Wypas bydła i żywienie pastwiskowe to obecnie coraz mniej popularny widok. Dlaczego tak się dzieje? Może warto zastanowić się nad walorami takiego żywienia i przeanalizować kwestie związane z tą formą wypasu.

Oszczędność

Główne korzyści płynące z wypasu pastwiskowego to dostępność do świeżej trawy, której od maja do października jest pod dostatkiem. Młoda zielonka jest paszą, która znacznie obniża koszty produkcji mleka, dzięki wysokiej zawartości łatwo przyswajalnego białka i cukru. Po odpowiednim zbilansowaniu z białkiem typu by-pass i uzupełnieniu energii w łatwostrawne węglowodany (np. paszę wysokoenergetyczną, skrobię zbóż lub suche wysłodki buraczane) pozwala na wysoką produkcję mleka przekraczającą 30 litrów.

Zdrowie i płodność

Kolejnym ważnym aspektem jest zdrowie zwierząt. Zdrowa krowa daje dużo mleka dobrej jakości. Krowy poruszające się po pastwisku mają mocniejszy układ mięśniowo-szkieletowy. Światło słoneczne jest warunkiem syntezy witaminy D3 w organizmie krowy, a naturalnie występujące witaminy i β-karoten zawarte w trawie znacznie poprawiają manifestowanie rui i zwiększają skuteczność zacieleń. Wypas pastwiskowy bardzo dobrze wpływa na kondycję racic oraz redukuje liczbę komórek somatycznych w mleku.

Zdrowe mleko

Badania potwierdzają, że mleko pochodzące od wypasanych krów ma więcej witamin rozpuszczalnych w tłuszczach, które mają działanie antyoksydacyjne. Posiada więcej wielonasyconych kwasów tłuszczowych i białek serwatkowych. Mleko produkowane bez udziału kiszonek w żywieniu posiada lepsze walory smakowe.

Młoda trawa w odroście 12–18 cm zawiera stosunkowo mało włókna, które może być uzupełnione sianem lub słomą. Bardzo ważne jest dostarczenie zwierzętom związków mineralnych w postaci lizawek solnych i witamin. Nie powinniśmy zapominać również o uzupełnianiu diety w dodatkową dawkę magnezu. Typową mieszanką mineralno-witaminową w okresie wypasu jest **Mlekowit Mg**, który w ilości 150–200 g skutecznie zapobiega tężyczce pastwiskowej. Zalecane jest podawanie tego premiksu na miesiąc przed rozpoczęciem żywienia pastwiskowego.

Rodzaje wypasu możemy podzielić na wolny i kwaterowy. Charakterystyką wolnego wypasu jest swobodne poruszanie się zwierząt po całej powierzchni. Duże pastwisko, przy małej liczbie zwierząt, będzie skutkowało szybkim przerastaniem trawy i tworzeniem się niedojadów, co prowadzi do marnotrawienia pokarmu. Z punktu widzenia ekonomicznego jest to mało atrakcyjny rodzaj wypasu.

Najbardziej wydajny jest wypas kwaterowy, który polega na podzieleniu pastwiska na równe kwatery. Umożliwia on skarmianie trawy w odpowiedniej fazie wzrostu tj. 12–18 cm. Wypas na takim stanowisku trwa od 3–5 dni, następnie zwierzęta przechodzą na kolejną kwaterę. Ten wypas umożliwia wykonanie zabiegów agrotechnicznych na wykorzystanej działce. Podział pastwiska na kwatery jest ekonomiczny, ale również czasochłonny i kłopotliwy. Najczęstszą metodą jest ogrodzenie palikowe pod napięciem elektrycznym.

Żywienie z wykorzystaniem pastwiska najbardziej sprawdza się w małych gospodarstwach przy niedużej liczbie krów mlecznych – do 40 sztuk. Efektywność mleczna będzie zależała od odpowiedniego zbilansowania dawki białka do energii. Doskonale nadaje się do tego kiszonka z kukurydzy, którą podajemy zwierzętom po przyjściu z pastwiska oraz przed wyjściem na pastwisko. Można stosować również mieszanki wysokoenergetyczne,

ale musimy pamiętać o tym, że każdy 1 kg paszy treściwej zmniejsza pobranie średnio o 0,5 kg suchej masy trawy. Wraz ze wzrostem zadawania pasz treściwych, ilości te są jeszcze większe, dlatego też najbardziej uzasadnione jest podanie 2–3 kg mieszanki. Bardzo dobrze sprawdzającą się paszą treściwą na ten okres jest **Wimilk Extra Energia 18 Bez GMO**. Duży udział dobrze przyswajalnej skrobi uzupełnia niedobory energetyczne, a zawarte białko jelitowe podnosi produkcję mleka.

Główną wadą takiego sposobu żywienia jest czasochłonność w przygotowaniu pastwiska oraz zmienność utrudniająca prawidłowe zbilansowanie dawki pokarmowej. Wypasając bydło musimy pamiętać o stałym dostępie do świeżej wody i lizawek solnych. Ważne jest również przygotowanie zacienionego miejsca, żeby zwierzęta mogły się schronić przed upalnym słońcem lub deszczem. Przy wysokowydajnych krowach efektywność mleczna sięga do około 30 l, co spowodowane jest niewystarczającym odrostem trawy albo szybkim przerastaniem, utratą białka i cukrów w trawie.

Preparaty mlekozastępcze w odchowie cieląt

Piotr Zdrodowski - Doradca ds. Żywienia Bydła Wipasz S.A.

W pierwszych miesiącach życia cieląt niezwykle ważną rolę pełnią składniki odżywcze. Należy pamiętać, że błędy, które zostaną popełnione podczas odchowu wpłyną na całe życie zwierząt i nie będzie możliwości ich naprawy. Z tego powodu należy zwrócić szczególną uwagę na warunki bytowania oraz żywienie cieląt.

W pierwszych chwilach życia cielęta żywione są siarą, która jest wydzieliną gruczołu mlekowego. Należy podawać ją do 4–5 dni od wycielenia się krowy. Bez wątpienia jest to jedno z najcenniejszych i najważniejszych źródeł składników pokarmowych. Dodatkowo wspomniana siara wspomaga budowanie odporności u cielęcia. Jednak z czasem nie tylko ilość, ale także i skład siary ulegają zmianie. Dlatego już na tym etapie należy zastanowić się nad dalszym sposobem karmienia. W tym momencie zwraca się szczególną uwagę na preparaty mlekozastępcze opisane poniżej.

Po odpajaniu siarą stosuje się pójło na bazie preparatu mlekozastepczego i pasze treściwe. Należy jednak mieć na uwadze, że preparat musi być dobrym substytutem dla mleka matki, czyli cechować się wysoką jakością. Wielu hodowców decyduje się na preparaty mlekozastępcze, nie tylko z uwagi na ich cenę – są tańsze niż mleko, ale także na skład – są bezpieczne mikrobiologicznie oraz posiadają gwarancję składu, co jest niezwykle ważne dla zdrowia zwierząt.

Wielu hodowców zadaje sobie pytanie: czym powinien cechować się dobry preparat mlekozastępczy? Odpowiedź jest prosta: powinien podtrzymywać bierną odporność cieląt, którą nabyły podczas odpajania siarą. Preparat musi także wpływać na wzrost zwierzęcia oraz utrzymanie odpowiedniego stanu zdrowia. Z tego względu ważne jest, aby preparat zawierał wszelkie niezbędne składniki odżywcze oraz komponenty wpływające na utrzymanie zdrowia cielęcia. Preparaty powinny także zawierać prebiotyki oraz probiotyczne kultury bakterii, aby utrzymywać odpowiednią florę bakteryjną jelit oraz minimalizować ryzyko rozwinięcia się w układzie pokarmowym bakterii chorobotwórczych. Jeżeli cielę nie będzie otrzymywało powyższych elementów będzie chorowite. Preparat powinien także mieć atrakcyjny dla cieląt smak i zapach – w taki sposób zwierzęta będą go chętniej spożywać.

Wysokiej jakości preparaty mlekozastępcze z linii WITAMILK doskonale realizują cele odchowu oraz doskonały efekt finansowy hodowcy.

- Witamilk Premium Plus – preparat o najwyższej zawartości komponentów mlecznych dla cieląt od 3 dnia życia, może być stosowany w stacjach automatycznego odpajania.
- Witamilk Premium – preparat typu instant dla cieląt od 3 dnia życia, może być stosowany w stacjach automatycznego odpajania.
- Witamilk 1 – preparat dla cieląt od 3 do 21 dnia życia.
- Witamilk 2 – preparat dla cieląt od 21 dnia życia.
- Witamilk Len – preparat z dodatkiem siemienia lnianego, dla cieląt od 21 dnia życia.

Źródła:

www.krowienazdrowie.pl
www.farmer.pl
www.projekagrar.pl

W tym dziale przeczytasz:

- Systemy wsparcia bezpośredniego

Systemy wsparcia bezpośredniego

Piotr Włodawiec – radca prawny, partner;
Michał Otkała – prawnik

Drodzy czytelnicy, tym razem postanowiliśmy poruszyć temat systemów wsparcia bezpośredniego. Z pozoru proste zagadnienie, które dzięki orzecznictwu Sądów Administracyjnych staje się bardzo ciekawe.

Płatności bezpośrednie, jako podstawowa pomoc dla rolników

Systemy wsparcia bezpośredniego są głównym elementem wsparcia rolnictwa. Rolnicy składający wnioski zmuszeni są do spełnienia szeregu przesłanek, określonych w Ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającemu przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej (…). Jednym z podstawowych warunków jest posiadanie przynajmniej 1 ha gruntów kwalifikujących się do płatności, przy czym minimalna powierzchnia pojedynczej działki rolnej, która może być objęta płatnościami obszarowymi to 0,1 ha.

Aktualnie płatności bezpośrednie służą m.in.: wsparciu i stabilizacji dochodów rolniczych, utrzymaniu użytków rolnych w kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz zapewnieniu warunków uczciwej konkurencji w sektorze rolno – żywnościowym. Do 3 grudnia 2021 r. na konta bankowe rolników trafiło 9,9 MLD PLN z tytułu dopłat bezpośrednich za 2021 r.

Pomimo, z pozoru jasnych i klarownych przesłanek, niezbędnych do przyznania płatności, wciąż wydawanych jest dużo negatywnych dla rolników decyzji, które odmawiają przyznania płatności, najczęściej zostają one zaskarżone do Wojewódzkich Sądów Administracyjnych (dalej: WSA), a nierzadko powyższe sprawy zostają rozstrzygane przez Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA), wskutek skarg kasacyjnych od wyroków Sądów w I instancji.

W poniższym artykule zostaną przedstawione dwa orzeczenia WSA oraz jedno NSA, dotyczące podmiotów uprawnionych do otrzymania płatności bezpośrednich.

Sztuczne dzielenie gospodarstw rolnych w celu uzyskania wsparcia

NSA w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 r. (sygn.I GSK 630/18) rozstrzygał sprawę odmowy przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Organ odwoławczy wydający decyzję wskazał, że podmiot skarżący nie prowadził działalności rolniczej samodzielnie, a jego gospodarstwo zostało sztucznie podzielone oraz zarejestrowane w systemie ewidencji producentów, podczas gdy faktycznym posiadaczem zwierząt i gruntów był inny podmiot, który również złożył wniosek o przyznanie płatności. Jak wynika z art. 60 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania (…):

„(…) osobom fizycznym ani prawnym nie przyznaje się jakichkolwiek korzyści wynikających z sektorowego prawodawstwa rolnego, jeżeli stwierdzono, że warunki wymagane do uzyskania takich korzyści zostały sztucznie stworzone, w sprzeczności z celami tego prawodawstwa".

Kierując się cytowanym przepisem, organ odwoławczy odmówił wypłacenia płatności. Sąd pierwszej instancji uznał ustalenia organu za prawidłowe. Organ odwoławczy uznał co prawda, że skarżący i pozostałe podmioty formalnie tworzą samodzielne gospodarstwa, to jednak pozostają one ze sobą ściśle powiązane (osobowo, ekonomicznie i funkcjonalnie).

NSA uchylił zaskarżony wyrok i decyzję. W uzasadnieniu wskazał, że organ, badając czy rolnik spełnia wymogi do uzyskania wnioskowanych płatności

powinien był przede wszystkim ocenić, czy prowadzone przez niego gospodarstwo rolne spełnia wymogi gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów krajowych i unijnych, a więc: czy stanowi oddzielną jednostkę pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadającą oddzielne kierownictwo, która prowadzi hodowlę zwierząt lub wytwarza produkty rolne, utrzymuje grunty do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska.

Płatności bezpośrednie dla gruntów rolnych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu (dalej: WSA) z dnia 02 marca 2021 r. (sygn. III SA/Po 757/20) została rozstrzygnięta kwestia działek rolnych położonych na działkach ewidencyjnych, które wchodzą w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (dalej: ZWRSP).

Podmiot, który wystąpił o przyznanie płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego za rok 2019 r. we wniosku wskazał działki rolne wchodzące w skład ZWRSP. W związku z niezakończonym postępowaniem sądowym oraz brakiem oświadczenia potwierdzającego, że wymienione działki są własnością lub przedmiotem dzierżawy przez wnioskodawcę, organ rozstrzygający sprawę wykluczył ww. działki z płatności.

Wnioskodawca zarzucił organowi, że zastosowana interpretacja jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej. WSA orzekł, że w przypadku działek rolniczych wchodzących w skład ZWRSP stan prawny jest uregulowany następująco: właścicielem jest Skarb Państwa, a dzierżawca wskazany jest w umowie zawieranej wyłącznie w formie pisemnej, a nie jak w większości działek rolnych nie wchodzących w skład ZWRSP, w przypadku których umowa dzierżawy jest zawierana ustnie, więc rolnik w żaden sposób nie może potwierdzić prawa do posiadania gruntu. W związku z tym, stan prawny działek wchodzących w skład ZWRSP musi być uregulowany na piśmie, aby nie wywołać skutku niezgodnego z przepisami Unii Europejskiej, polegającego na tym, że rolnik, który nie może wykazać tytułu prawnego do gruntu mógł otrzymać płatność bezpośrednią.

WSA podzielił w całości stanowisko organu, że otrzymanie płatności na rzecz gruntów wchodzących w skład ZWSRP może nastąpić jedynie w sytuacji posiadania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do ww. gruntów.

Małżeństwo, jako grupa osób fizycznych stanowiących jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej

W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA) z dnia 11 maja 2021 r. (II SA/Bd 207/21) rozstrzygnięta została sytuacja dotycząca przyznania pomocy finansowej rolnikom szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19 w ramach działania *„Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19"*.

W powyższej sprawie wnioskodawczyni prowadziła gospodarstwo rolne wspólnie z mężem. Z chwilą śmierci jej męża zwierzęta zarejestrowane na niego zostały przemieszczone na nią, jako małżonkę producenta. Organ I instancji odmówił przyznania jej pomocy, z uwagi na to, że wymienione zwierzęta nie były zarejestrowane przez nią w okresie wymaganym przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu (…) (dalej: Rozporządzenie), tj. na dzień 01 marca 2020 r.

WSA w uzasadnieniu wyroku wyjaśnił, że numer identyfikacyjny ma znaczenie tylko porządkowe, a nie kształtujące prawo do płatności. Sąd orzekł, że prawo do ubiegania się o pomoc przysługuje rolnikowi, który na dzień 01 marca 2020 r. był (lub małżonek) faktycznym posiadaczem zwierząt, określonych w § 2 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia. Dodatkowo, WSA podzielił pogląd NSA wyrażony w uchwale z dnia 30 maja 2012 r. (II GPS 2/12), który stanowi, że w przytoczonej sytuacji producentem rolnym nie jest ani każdy z małżonków, ani małżonek wpisany do ewidencji producentów rolnych. Małżonków trzeba traktować jako grupę osób fizycznych, stanowiących jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej.

WSA zaskarżoną decyzję uchylił i wskazał, że o nieprzyznaniu pomocy nie może decydować fakt nadania tylko jednego numeru identyfikacyjnego, jeśli małżonkowie są współposiadaczami prowadzonego gospodarstwa rolnego oraz współposiadaczami zwierząt gospodarskich, w związku z czym nie mogą oni uzyskać odrębnych numerów identyfikacyjnych.

Interesujące orzecznictwo

Jak pokazują wspomniane wyroki, pomimo z pozoru jasnych i przejrzystych warunków otrzymania płatności bezpośrednich, wciąż zdarzają się sytuacje, w których to Sądy rozstrzygają o słuszności odmowy przyznania płatności przez organy administracji. Najczęstszym powodem odmowy płatności są próby obejścia prawa przez wnioskodawców, jak w dwóch pierwszych przedstawionych wyrokach, ale zdarzają się również sytuacje, w których to Sąd rozstrzyga na korzyść wnioskodawcy, poprzez wskazanie błędnej interpretacji organu, o czym świadczy ostatni z opisanych wyroków.

Nasi Eksperci

odpowiadają na Wasze pytania

Hodowco, jeśli masz pytania, prześlij je na adres redakcji

Hodowca pyta - Ekspert radzi

Jak Polska wypada na tle innych krajów Unii Europejskiej w produkcji i konsumpcji kukurydzy?

Jeszcze 10 lat temu Polska była importerem kukurydzy. Inwestycje w sektor drobiowy spowodowały wzrost popytu na surowce do produkcji pasz, a tym samym do produkcji surowców rolnych. Dodatkowo konsumpcja kukurydzy napędzana jest sektorem bioetanolu, co spowodowało że od kilku lat Polska jest eksporterem kukurydzy – produkcja przewyższa krajową konsumpcję. Co więcej ubiegłoroczne żniwa to już absolutny rekord i wyniesienie Polski na podium produkcji tego surowca w Unii Europejskiej (za Francją i Rumunią, a przed Węgrami).

Wykres 1
Produkcja kukurydzy w Polsce (MLN ton).

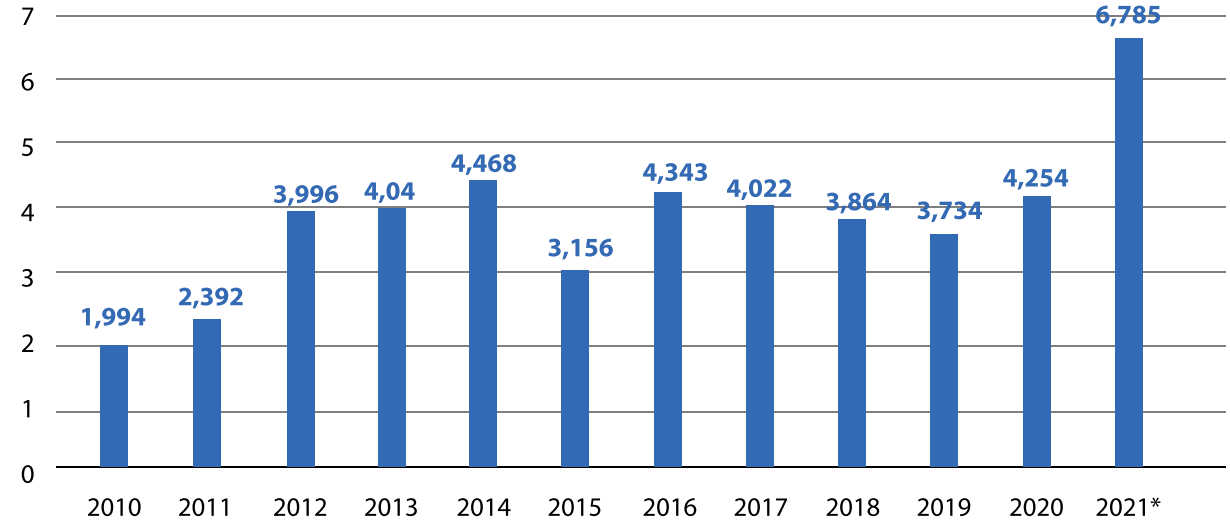

Wykres 2
Areał i plon kukurydzy w Polsce (tys. HA).

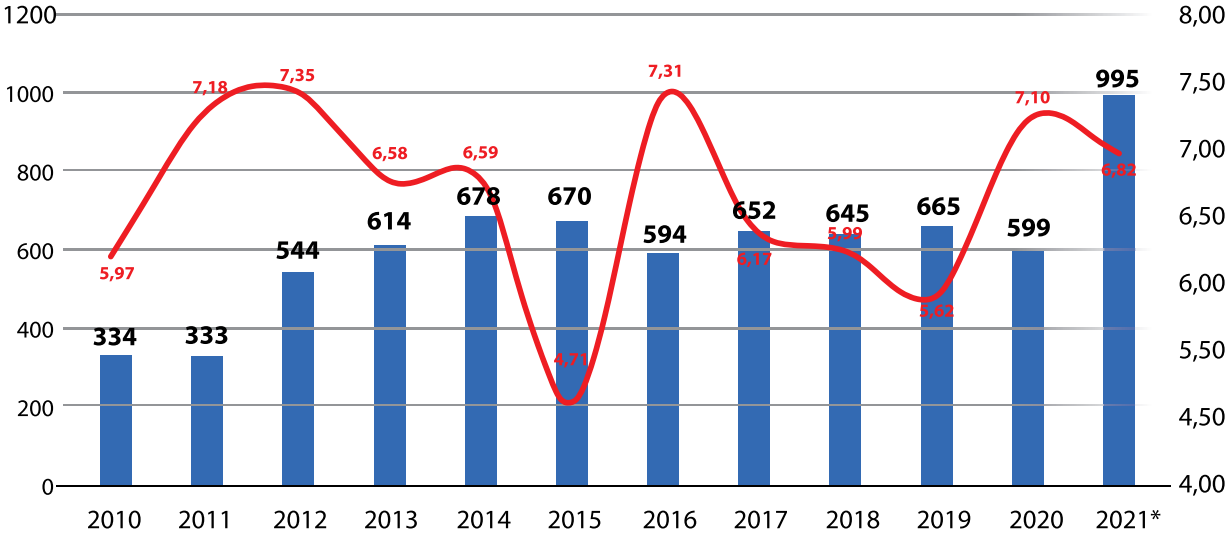

Jak zmieniający się klimat wpływa na ceny strategicznych surowców ?

Obecnie ceny wszystkich surowców zbożowych, białkowych czy oleistych znajdują się na rekordowo wysokich poziomach. Ma to bezpośredni związek z niekorzystnymi warunkami pogodowymi w regionach Ameryki Północnej i Południowej, które realnie trzeba nazwać suszą. Najbardziej negatywnie zaskakujący jest fakt, że suche warunki występują na tych samych obszarach drugi rok z rzędu. Jest to o tyle nietypowe, że wcześniej w historii po roku suchym przychodziła korzystna dla upraw pogoda i żniwa były bardzo dobre.

Susza (w tym efekt pogodowy tzw. La Nina) doprowadziła do drastycznego obcięcia wielkości tegorocznych plonów, wielu głównych surowców do produkcji pasz. Mówimy tu przede wszystkim o zdecydowanie mniejszych zbiorach rzepaku i pszenicy w Kanadzie, zbiorach kukurydzy i soi w Brazylii, Argentynie, Paragwaju, pszenicy i kukurydzy w Europie.

Następstwem zauważalnie mniejszej podaży przy ciągle rosnącym popycie na żywność (świat ciągle rośnie pod względem liczby ludności) jest ciągły wzrost cen surowców rolnych do rekordowych historycznie poziomów, czego następstwem jest ogromna, stale rosnąca inflacja.

Wniosek może być tylko jeden, zmiany klimatyczne już wpływają wymiernie na nasze życie, a im biedniejszy kraj, tym bardziej te zmiany uderzają w mieszkańców, gdyż muszą oni wydać coraz większą część swoich dochodów właśnie na codzienne utrzymanie i jedzenie.

Mateusz Pałejko
– Dyrektor Działu Zakupu Surowców
i Analiz Rynkowych Wipasz S.A.

Czy poekstrakcyjna śruta rzepakowa i słonecznikowa to dobre surowce dla trzody chlewnej?

Koszty żywienia stanowią około 70% wszystkich kosztów w produkcji wieprzowiny. Elementem niezbędnym do budowy masy mięśniowej świń jest białko, które stanowi najdroższy składnik pokarmowy paszy. W obecnych czasach najlepszym, a zarazem jednym z najdroższych źródeł białka roślinnego pochodzenia pozostaje poekstrakcyjna śruta sojowa. Nie możemy jednak zapomnieć o poekstrakcyjnej śrucie rzepakowej i słonecznikowej.

Z naszych doświadczeń wynika, że dywersyfikacja surowców w paszach dla świń przynosi zawsze dobre efekty. Zasada ta dotyczy zarówno zbóż jak i surowców wysokobiałkowych takich jak śruty poekstrakcyjne. Bogata kompozycja paszy poprawia jej smakowitość, wpływa pozytywnie na funkcjonowanie przewodu pokarmowego oraz ogranicza ryzyko związane z ewentualną niedostateczną jakością pojedynczego komponentu (np. skażonego mykotoksynami).

Poekstrakcyjna śruta rzepakowa

Rzepak jest krajowym komponentem oleistym, którego uprawa w Polsce jest bardzo popularna. Ziarno rzepaku nie jest stosowane bezpośrednio w żywieniu trzody chlewnej, natomiast poekstrakcyjna śruta rzepakowa już tak. Zawartość białka w tym surowcu wynosi około 35%. Białko rzepaku cechuje się wysokim poziomem aminokwasów siarkowych (metionina, cystyna) w porównaniu z innymi komponentami wysokobiałkowymi pochodzenia roślinnego.

Poekstrakcyjna śruta rzepakowa zawiera sporo włókna surowego – około 12%, jest to 2–3 razy więcej niż w poekstrakcyjnej śrucie sojowej. Stanowi to zarazem wadę jak i zaletę tego komponentu. Wadę, ponieważ ogranicza to jej stosowanie w żywieniu zwierząt młodych, takich jak prosięta. Zaletę, z tego względu, że w dzisiejszych czasach często brakuje włókna w paszach wytwarzanych we własnym gospodarstwie. Zawirowanie na rynku surowców spowodowało, że dostępność jęczmienia jest ograniczona, a otręby są relatywnie drogie w porównaniu do zbóż. Skutkuje to układaniem receptur pasz z wysokim udziałem pszenżyta, żyta lub pszenicy, które nie wprowadzają nam wymaganych poziomów włókna surowego.

Ujemną cechą poekstrakcyjnej śruty rzepakowej jest zawartość substancji antyżywieniowych, takich jak kwas erukowy, glukozynolany oraz produktów ich rozpadu. Jednak uprawiane obecnie w Polsce odmiany rzepaku charakteryzują się wyjątkowo niskimi poziomami tych związków.

Badania naukowe przeprowadzone w naszym kraju przez Zaworska-Zakrzewska i wsp. [2020] wskazują, że zastąpienie białka poekstrakcyjnej śruty sojowej, poekstrakcyjną śrutą rzepakową (nawet 23% w mieszance!) i nasionami łubinu żółtego (7,5% w mieszance) nie pogorszyło wyników produkcyjnych świń. Jedynie w paszy tupu starter miało niekorzystny wpływ na dzienny przyrost masy ciała i wykorzystanie paszy. W paszach typu grower i finiszer nie stwierdzono negatywnego wpływu całkowitego zastąpienia w paszach poekstrakcyjnej śruty sojowej poekstrakcyjną śrutą rzepakową i nasionami łubinu żółtego.

W praktyce nie stosuje się tego typu rozwiązań, ponieważ nie ma takiej potrzeby i byłoby to nieuzasadnione ekonomicznie, aczkolwiek z powodzeniem wprowadza się stopniowo śrutę rzepakową do receptur pasz dla świń już od 20 kg masy ciała. Zazwyczaj nie przekracza się poziomu 8% śruty rzepakowej w paszach typu grower lub finiszer.

Poekstrakcyjna śruta słonecznikowa

W naszym kraju uprawa słonecznika nie jest zbyt popularna, ale w wielu europejskich krajach (Ukraina, Rumunia, Francja, Rosja) słonecznik jest uprawiany na dużą skalę i importowany do Polski najczęściej w postaci śruty poekstrakcyjnej.

Zawartość białka w poekstrakcyjnej śrucie słonecznikowej waha się w granicach 33–36%. Podobnie do śruty rzepakowej, białko słonecznika bogate jest w aminokwasy siarkowe. Wysoka zawartość włókna surowego (17–19%) ogranicza stosowanie tego surowca w żywieniu prosiąt, ale w żywieniu loch i tuczników jest to istotny komponent wzbogacający recepturę w różne frakcje włókna oraz cenne aminokwasy. Podobnie jak w przypadku śruty rzepakowej, włączanie do diety śruty słonecznikowej zaczyna się już w fazie starter. Badania naukowe sugerują, że śruta słonecznikowa może stanowić w mieszankach dla tuczników do 7–12%, zaś dla loch do 15% bez negatywnego wpływu na zdrowotność i wyniki produkcyjne.

Podsumowując, 'ciemne' śruty, jak zwykło się mawiać, stanowią doskonałe uzupełnienie diety świń. Wzbogacają pasze w aminokwasy siarkowe, stanowią częściowy zamiennik dla śruty sojowej, obniżają koszt całej mieszanki (zazwyczaj) oraz wprowadzają włókno, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju mikroflory bakteryjnej przewodu pokarmowego świń.

Bartosz Myśliński
- Specjalista ds. Formulacji Pasz Wipasz S.A.

Ile mocznika paszowego można użyć w dawce pokarmowej dla krowy mlecznej?

Mocznik paszowy jest surowcem, który pozwala w znacznym stopniu ograniczyć koszt komponentów białkowych wchodzących w skład dawki pokarmowej. Jest źródłem amoniaku potrzebnego bakteriom obecnym w żwaczu do namnażania i budowania własnych organizmów. Produkują one w ten sposób pełnowartościowe białko potrzebne krowom do wzrostu i produkcji mleka. Stosowanie tego surowca niesie za sobą pewne ograniczenia. Za bezpieczną ilość mocznika uznaje się dawkę 150 g na krowę na dzień. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 839/2012 mówi, że ilość azotu mocznikowego nie może przekraczać 30% całkowitego azotu obecnego w dawce pokarmowej. Jeśli mocznik nie był wcześniej stosowany, należy go wprowadzać stopniowo. Ważne jest skrupulatne wymieszanie go z innymi składnikami dawki pokarmowej tak, aby wszystkie zwierzęta pobierały taką samą ilość tego komponentu. Równie istotne jest żeby tego relatywnie taniego surowca nie stosować u cieląt, ponieważ w pierwszych 6 miesiącach życia nie mają one wystarczająco rozwiniętego żwacza.

Bartłomiej Radzikowski
- Specjalista ds. Formulacji Pasz Wipasz S.A.

Co to są zakwaszacze i w jakim celu się je stosuje?

Zakwaszacze to nic innego jak kwasy organiczne lub ich mieszaniny. Są to produkty występujące w formie sypkiej (dodawane do mieszanek paszowych) lub w formie płynnej (dodawane do wody). Dodatek kwasów poprawia wchłanianie, wpływa na poziom pH treści żołądka i jelit, ma działanie konserwujące (hamuje rozwój grzybów, bakterii, pierwotniaków, a także zapobiega przed powstawaniem mykotoksyn). Niektóre kwasy mają korzystny wpływ na regulację mikroflory układu pokarmowego oraz poprawiają zapach i smakowitość paszy. Zakwaszacze stosuje się w żywieniu zwierząt profilaktycznie, ze względu na prozdrowotne właściwości oraz jako stymulatory wzrostu, które powodują zwiększenie pobierania paszy, a co za tym idzie większe przyrosty dobowe. Produkty te są również wykorzystywane przez lekarzy weterynarii jako wsparcie leczenia farmakologicznego.

Dodatek zakwaszacza, ze względu na działanie konserwujące, może być znaczący przy żywieniu paszami własnymi, które nie podlegają obróbce termicznej. Zakwaszanie wody poprawia jej jakość i status higieniczny, dzięki czemu zapobiega rozwojowi patogenów np. *Escherichia Coli*. W wielu badaniach udowodniono, że stosowanie kwasów znacznie ogranicza i zmniejsza liczbę *E.coli* i *Salmonelli* w jelicie ślepym brojlerów.

Paulina Czajkowska
- Specjalista ds. Sprzedaży Premiksów Wipasz S.A.

Czy istnieją w Polsce rodzime rasy drobiu?

Polska posiada program ochrony zasobów genetycznych drobiu. W ramach tego programu utrzymywane są rodzime rasy kur nieśnych, kaczek i gęsi. Krajowym programem ochrony objętych jest 11 ras i rodów kur nieśnych np. Karmazyny, Leghorny, Polbary, Sussex, Zielononóżka Kuropatwiana czy Żółtonóżka Kuropatwiana. Posiadamy także bardzo cenne populacja drobiu wodnego. Moim zdaniem szczególną wartość przedstawiają populacje kaczek w typie Pekin (rody P11, P22, P33, P44 i P55) oraz stworzona przez profesora Książkiewicza kaczka pomniejszona (K2). W Stacji Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego w Dworzyskach utrzymywane są unikatowe na skalę światową populacje gęsi, pochodzące zarówno od gęsi gęgawej np. Suwalska, Rypińska czy Kielecka lub od gęsi chińskiej np. Garbonosa i Kubaniecka.

Wymienione populacje drobiu chroni się metodą *in situ* polegającą na ochronie żywych zwierząt w ich naturalnym środowisku. Rodzime populacje ptaków mimo gorszej użytkowości mają wiele cennych cech. Zaliczyć do nich należy odporność na choroby, zdolności adaptacyjne do gorszych warunków środowiska, zdolność do wykorzystania mniej wartościowej paszy, dużą płodność, mniejszą płochliwość. Dla konsumenta nie bez znaczenia jest korzystny skład tkankowy tuszek zawierających więcej drobnowłóknistego mięsa. **Dzięki powyższym cechom ptaki te doskonale nadają się do chowu ekologicznego.**

Tomasz Kisiel
- Regionalny Dyrektor Sprzedaży Wipasz S.A.

Ile paszy powinna zjadać locha przy 12 prosiętach?

Celem żywienia loch karmiących jest uzyskanie prosiąt o optymalnej masie odsadzeniowej. Przyjmuje się, że na 1 kg przyrostu prosię potrzebuje ok. 4-4,3 kg mleka lochy, dlatego mleczność lochy determinuje wysoką masę odsadzeniową prosiąt. Poziom żywienia loch powinno się zmieniać stopniowo i powinno być to skorelowane z jej pobieraniem. Locha powinna otrzymywać paszę minimum trzy razy dziennie. Zapotrzebowanie loch karmiących na paszę zależy głównie od średniego przyrostu prosiąt w miocie. Przyjmując, że prosię przyrasta około 230 g dziennie, locha powinna otrzymywać paszę w ilości do 5,5 kg w pierwszym tygodniu od porodu. Następnie powinniśmy zwiększać dawki stopniowo przy ostatnim zadawaniu paszy w danym dniu. Po dwóch tygodniach locha powinna zjadać około 8-10 kg paszy dziennie. Przyjmuje się, że zapotrzebowanie bytowe lochy jest zaspokajane przez około 2 kg paszy, natomiast na każde prosię w miocie locha powinna otrzymywać o 0,5 kg paszy więcej. Energia metaboliczna paszy powinna wynosić ok. 13 MJ, natomiast zawartość białka ok.17%. Należy także pamiętać, że szczyt produkcji mleka przez lochę przypada na 17–19 dzień po porodzie. W tym okresie należy zapewnić odpowiednią ilość nie tylko energii i białka, lecz także mikro i makro elementów oraz aminokwasów. W żywieniu lochy karmiącej nie możemy zapominać także o wodzie. Podczas laktacji locha na pokrycie potrzeb wypija około 25 l wody na dobę. Do tej wartości należy dodać ilość prosiąt w miocie, ponieważ na każde prosię należy doliczyć 1,5 l wody, aby locha mogła wyprodukować odpowiednią ilość mleka, co daje około 50 l wody wypijanej przez lochę na dobę.

Adam Rzewuski
- Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Jakie mogą być skutki nadmiaru sodu w paszy?

Sód występuje naturalnie w przyrodzie – jest obecny we wszystkich żywych organizmach znajdujących się na ziemi. Stanowi jeden z wielu składników mineralnych. Sód odpowiada za funkcjonalność układu nerwowego, chroni przed odwodnieniem, a także odpowiada za utrzymanie właściwego poziomu ciśnienia krwi i prawidłowe funkcjonowanie układu krążeniowego. Problem niedoboru, jak i nadmiaru tego pierwiastka jest bardzo niebezpieczny dla zwierząt i może zagrażać ich życiu. Zdecydowanie częściej spotykamy się z nadmiarem sodu, czyli hipernatremią. Wiąże się to przede wszystkim z bardzo drogimi kosztami produkcji mieszanek paszowych, a co za tym idzie z dużą ilością produktów o wysokim stopniu przetworzenia dodawanych do paszy. Są to min. chipsy, ciasto z tortilli, odpady piekarnicze. W żywieniu na mokro to standardowe surowce zaraz po zbożach, jednak coraz częściej spotykamy się z taką praktyką w żywieniu na sucho. Wysokie ceny zbóż zmuszają hodowców do szukania alternatywnych komponentów paszowych.

Niewielkie przekroczenie ilości sodu powoduje, co najwyżej 'stan przejściowy', z którym organizm zdrowego osobnika jest w stanie sobie poradzić. Jednak długotrwałe zaburzenie równowagi sodowo-potasowej może spowodować dużo większe spustoszenie, zmiany nieodwracalne, a nierzadko nawet śmierć. Nadmiar sodu powoduje przede wszystkim obrzęki oraz opuchliznę spowodowane zatrzymaniem dużej ilości wody w organizmie. Objawy, które można jednocześnie zaobserwować to nudności, senność, a nawet śpiączka czy niekontrolowane drżenie mięśni.

Aby nie martwić się ryzykiem wystąpienia nadmiaru tego pierwiastka, warto dbać o zdrową, urozmaiconą dietę i świadomie wybierać dodatki do paszy, w których ilość sodu jest na odpowiednim poziomie.

Anna Mikołajczyk
- Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Jakie włókno jest najlepsze i jaki jego poziom jest odpowiedni w żywieniu świń?

Żołądek świń w przeciwieństwie do innych gatunków zwierząt nie jest przystosowany do trawienia włókna pokarmowego. Należy zatem ograniczyć jego udział w dawce pokarmowej. Mimo, że włókno jest źle trawione przez trzodę chlewną to jego udział w mieszankach paszowych jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania układu trawiennego.

Włókno to nic innego jak składniki pochodzenia roślinnego, które nie są trawione przez enzymy znajdujące się w przewodzie pokarmowym świń. Rozkład włókna u zwierząt monogastrycznych zachodzi w jelitach dzięki bakteriom, które się tam znajdują. Bardzo ważny wpływ na wykorzystywanie włókna mają jego właściwości chemiczne i fizyczne, poziom wchłaniania innych składników pokarmowych zawartych w danej paszy, wiek zwierząt, jak również to, do jakich źródeł włókna dany osobnik został przyzwyczajony. W zależności od grupy technologicznej możemy określić odpowiedni poziom włókna w dawce.

trzody chlewnej. Otręby charakteryzują się wysokim poziomem włókna, zawierają witaminy z grupy B oraz sole mineralne. Aktywizują metabolizm po wodują uczucie sytości. Działają lekko przeczyszczająco i mlekopędnie, jednak przechowywane w niewłaściwy sposób mogą zawierać mykotoksyny. Wysłodki i wytłoki to odpad uboczny przemysłu owocowo-warzywnego. Zawierają kilkanaście procent suchej masy, są bogate w cukry, kwas jabłkowy, pektyny i taniny, również w witaminy i składniki mineralne, zwłaszcza potas. Stosowane w niewielkich dawkach maja działanie dietetyczne i korzystnie wpływają na przewód pokarmowy. Należy pamiętać o ich odpowiednim przechowywaniu, żeby nie uległy zepsuciu. Dostępne są również specjalistyczne dodatki paszowe (koncentraty włókna paszowego), zawierające włókno strukturalne i rozpuszczalne (70-80% włókna). Zaletą tych dodatków jest to, że są one w pełni bezpieczne i bez obaw można je stosować, gdyż nie zawierają mykotoksyn.

Tabela 1

Poziom włókna pokarmowego w paszy	
Grupa technologiczna	**Udział włókna w mieszance paszowej (%)**
Prosięta do 10-15 kg	do 5%
Warchlaki 15-30 kg	do 6%
Tuczniki 30-70 kg	do 6%
Tuczniki 70-120 kg	do 7%
Knury	do 6%
Lochy luźne i niskoprośne	6-10%

Stosując włókno w paszy u poszczególnych zwierząt musimy zwrócić uwagę na jego źródło pochodzenia.

Ziarno owsa można wymienić jako pierwsze i najłatwiej przyswajalne. Ma w swoim składzie ok. 126 g/kg SM. Owies jest cennym źródłem aminokwasów egzogennych (najwyższy poziom lizyny i treoniny) i składników mineralnych. Kolejne to śruta rzepakowa, śruta słonecznikowa, otręby, wysłodki, wytłoki z owoców. Śruta rzepakowa i słonecznikowa to cenne źródło białka, które dodatkowo uzupełnia dietę

Wprowadzając wybrane surowce będące źródłem włókna do dawki pokarmowej należy pamiętać o tym, że niektóre z nich użyte w nadmiarze mogą wpływać niekorzystnie, np. powodować biegunki u prosiąt. Mogą też ograniczać wykorzystywanie pozostałych składników w paszy, jak również zwiększać koszty produkcji. Pamiętajmy jednak, że odpowiedni poziom włókna w mieszance paszowej korzystnie oddziałuje na funkcjonowanie przewodu pokarmowego świń. Bez względu na to, który surowiec wybierzemy najważniejsza poza ceną i dostępnością jest najwyższa jakość produktu.

Tabela 2

Mieszanka paszowa dla trzody chlewnej							
Surowiec	**Prosięta 10-15 kg**	**Warchlak 15-30 kg**	**Tucznik 30-70 kg**	**Tucznik 70-120 kg**	**Lochy luźne i niskoprośne**	**Lochy karmiące i wysoko prośne**	**Knury**
Owies (%)	5	10	15	20	15	20	15
Śruta rzepakowa (%)	0	5	8	12	3	5	3
Śruta słonecznikowa (%)	0	5	8	10	7	10	7
Otręby (%)	7	10	10	15	15	20	15
Wysłodki/wytłoki (%)	5	5	5	5	5	20	5

Anna Mikołajczyk
- Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej Wipasz S.A.

Moje cielęta mocno tracą na wadze po odsadzeniu. Co może być przyczyną?

W odchowie cieląt powinniśmy dążyć do ich odsadzania na 70 dzień życia. Oczywiście data nie jest tu najważniejsza. Zawsze powinniśmy kierować się pobraniem paszy stałej (treściwej). Jeżeli cielę nie pobiera minimum 2 kg startera przed odsadzeniem, to nie będzie w stanie utrzymać szybkiego tempa wzrostu. Aby to osiągnąć należy zacząć odchów od stosowania mieszanek treściwych chętnie pobieranych przez cielęta, ale również pamiętać o strawności dostosowanej do ich wieku. Polecam produkty z żelatynizowaną skrobią np. Cielak Musli, którego smakowitość i wysoka strawność gwarantują prawidłowy wzrost zwierzęcia oraz jego żwacza. Aby właściwie przygotować odsadzenie należy kontrolować nie tylko pobranie startera ale również ilość podawanego mleka lub preparatu mlekozastępczego. Aby zwiększyć pobranie paszy treściwej i łagodnie przestawić cielę na pasze stałe należy na 2–3 tygodnie przed zakończeniem odpajania ograniczyć o połowę ilość podawanego dwa razy dziennie pójła. Na tydzień przed odsadzeniem pójło podajemy tylko raz dziennie. Taka praktyka, przy stosowaniu pasz wysokiej jakości, pozwala na utrzymywanie szybkiego tempa przyrostu odsadzonych cieląt. Warto pamiętać o tym aby w tym czasie nie podawać pasz włóknistych suchych (siano, słoma) w niepociętej do 2 cm formie sieczki i w ilościach większych niż 100 g. W przeciwnym razie będą zajmowały miejsce w żwaczu i ograniczały pobranie startera, a tym samym ograniczały tempo wzrostu.

Filip Kula
- Product Manager Wipasz S.A.

Co wywołuje wzdęcia u cieląt?

Jest kilka czynników, które mogą wywoływać wzdęcia u cieląt. W pierwszej kolejności pasze źle dobrane do wieku zwierzęcia i możliwości trawiennych rozwijającego się przewodu pokarmowego. Pasze nie mogą zawierać zbyt dużych ilości łatwo fermentującego białka i cukru. Wprowadzanie pasz objętościowych powinno odbywać się stopniowo i we właściwym momencie. Dotyczy to kiszonek w szczególności z roślin motylkowych. Należy zadbać o stały dostęp do paszy, a także wody, aby uniknąć przejadania się głodnych cieląt oraz picia jednorazowo zbyt dużej ilości wody.

Drugim elementem wpływającym na nadmierną fermentację żwaczową jest sposób odpajania zwierząt. Należy pamiętać, że mleko lub preparat mlekozastępczy powinien trafiać do trawieńca, pomijając nierozwinięty żwacz. W tym celu cielęta posiadają rynienkę przełykową, która w momencie ssania zamyka się i kieruje pójło do właściwego przedżołądka. Jeżeli nie domyka się pójło trafia do żwacza, w którym zaczyna fermentować i wytwarzać dużą ilość gazów. Aby proces ten przebiegał poprawnie konieczne jest spełnienie kilku warunków:

- odpowiednia jakość smoczka – jednym z mechanizmów zamykania rynienki jest silny odruch ssania u cielęcia;
- temperatura zadawanego pójła powinna odpowiadać temperaturze ciała krowy, czyli 39 stopni Celsjusza. Skarmianie zimnego mleka powoduje niedomykanie rynienki i dostawanie się pójła do żwacza;
- niewłaściwe ułożenie głowy i szyi w trakcie odpajania również może skutkować przedostawaniem się mleka do żwacza. Pozycja cielęcia powinna być zbliżona do naturalnej pozycji jaką przyjmuje w trakcie ssania matki.

Skarmianie większych od zalecanych ilości mleka lub preparatu również może prowadzić do wzdęć.

W przypadku niewłaściwej higieny urządzeń wykorzystywanych do przygotowywania i podawania pójła również może dochodzić do wzdęć trawieńca. Odpowiedzialne są za to bakterie beztlenowe z rodzaju Clostridium, które wytwarzają duże ilości gazu. Aby tego uniknąć należy bardzo dokładnie myć i suszyć urządzenia do odpajania cieląt.

Warto również sięgać po preparaty i pasze zawierające bakterie probiotyczne, prebiotyki lub żywe drożdże. Pomagają one w zasiedlaniu korzystną mikroflorą układu pokarmowego, chroniąc go przed patogenami.

Filip Kula
- Product Manager Wipasz S.A.

Kurczak w cieście francuskim

Składniki:

- około 600 g fileta z Kurczaka z Zielonych Ferm
- 400 g ciasta francuskiego
- 200 g szpinaku świeżego
- 80 g sera (kozi/pleśniowy/feta)
- 2 ząbki czosnku
- 2 łyżki masła

Przyprawy:

- sól, pieprz
- 1 łyżeczka oregano
- szczypta gałki muszkatołowej
- szczypta czerwonej papryki

Do posmarowania:

- 1 żółtko
- 1 łyżka mleka

Przygotowanie:

Fileta podzielić na 2 części, w większej części zrobić nacięcie, tworząc 'kieszonkę', mniejsze części pozostawić w całości. Mięso przyprawić solą, pieprzem oraz oregano. Masło roztopić wymieszać z poszatkowanym drobno czosnkiem, posmarować filety.

Szpinak opłukać, osuszyć, posiekać i przełożyć do garnka, mieszając podgrzewać aż zwiędnie. Doprawić solą, pieprzem, papryką słodką, gałką muszkatołową i wymieszać z pokrojonym w kostkę serem. Nadzienie włożyć we wcześniej przygotowaną kieszonkę kurczaka.

Piekarnik nagrzać do 200 stopni. Blaszkę do pieczenia wyłożyć papierem, ułożyć 4 większe kwadraty z ciasta francuskiego. Po dwóch bokach ciasta naciąć brzegi nożyczkami tworząc dłuższe paski, środek pozostawić w całości.

Pośrodku położyć filety i zawinąć paski do wewnątrz, na zakładkę, delikatnie docisnąć łączenia. Ciasto posmarować rozmieszanym żółtkiem z mlekiem i wstawić do nagrzanego piekarnika. Piec przez około 40 minut na złoty kolor.

Smacznego!

Kurczak w porach

Składniki:

- około 500 g fileta z Kurczaka z Zielonych Ferm
- 1 duży por
- 1 duża cebula
- ¼ śmietanki kremówki 30%
- 50 g masła
- 1 ząbek czosnku
- sok z cytryny

Przyprawy:

- sól, pieprz
- 1 łyżeczka tymianku
- pół łyżeczki cukru

Przygotowanie:

Odciąć zielone części pora, pozostawić białą i jasnozieloną część. Przekroić wzdłuż na 4 części i dokładnie umyć. Pokroić na półcentymetrowe kawałki. Cebulę obrać i pokroić w piórka lub kostkę. Połowę masła roztopić na patelni, zeszklić cebulę, dodać pora. Przyprawić solą, cukrem, dodać połowę tymianku i posypać pieprzem oraz dorzucić posiekany czosnek. Całość podsmażać przez około 5 minut na średnim ogniu, od czasu do czasu mieszając. Przykryć i dusić przez kolejne 10 minut – do czasu aż pory zmiękną.

W międzyczasie przygotować kurczaka. Fileta pokroić w większą kostkę. Posolić, doprawić pieprzem, posypać połową tymianku. Roztopić pozostałe masło na drugiej patelni i podsmażać filety z każdej strony po około dwie minuty.

Do miękkich porów wlać śmietankę i zagotować na małym ogniu. Filety przełożyć do sosu z porów i dusić pod przykryciem około 5 minut aż mięso nie będzie surowe. Całą potrawę skropić sokiem z cytryny i posypać świeżo zmielonym czarnym pieprzem. Najlepiej podawać z puree ziemniaczanym.

Smacznego!

Wielkanocna galaretka drobiowa

Składniki:

- 1 filet z Kurczaka z Zielonych Ferm
- 400 g podudzia z Kurczaka z Zielonych Ferm
- 1 pęczek włoszczyzny (marchew, seler, pietruszka, por)
- 1 duża cebula
- 1 puszka groszku zielonego

Przyprawy:

- natka pietruszki
- 5 jajek
- liść laurowy
- pieprz i sól
- ziele angielskie
- żelatyna uniwersalna

Przygotowywanie:

Włoszczyznę oraz mięso dokładnie umyć. Mięso przełożyć do garnka, zalać 2,5 l wody oraz zagotować. Następnie w garnku umieścić włoszczyznę oraz przyprawy, cebulę przeciąć na pół i płaską częścią przesmażyć na patelni, dodać do gotującego się wywaru. Gotować na małym ogniu aż powstanie złocisty bulion (około 3 godziny). W międzyczasie ugotować w osobnym garnku jajka na twardo, przestudzić.

Mięso z gotowego bulionu wyjąć oraz przestudzić, następnie pokroić na małe kawałki. Ugotowaną marchewkę z wywaru również przestudzić i pokroić w plasterki. Resztę wywaru przecedzić na sitku tak, aby był klarowny. Groszek odcedzić.

W małych salaterkach ułożyć jajka pokrojone w plastry, marchewkę i groszek, zieloną natkę pietruszki (drobno posiekaną) oraz mięso.

Jeszcze gorący bulion rozmieszać z żelatyną, delikatnie wlać do uzupełnionych salaterek.

Odstawić w chłodne miejsce do wystygnięcia, następnie przełożyć na noc do lodówki.

Gotową galaretkę drobiową można podawać z chrzanem lub odrobiną octu jabłkowego.

Smacznego!

Smacznego!

Wielkanocna babka piaskowa

Składniki:

- 170 g mąki pszennej tortowej
- 190 g skrobi ziemniaczanej
- 220 g oleju roślinnego
- 190 g cukru drobnego
- 4 duże jajka
- 2 łyżeczki proszku do pieczenia
- 1 cytryna
- lukier cytrynowy

Przygotowanie:

W mniejszej misce należy umieścić sypkie składniki (bez cukru) i bardzo dokładnie wymieszać. Do dużej miski wsypać drobny cukier i wbić jajka (cukier zwykły można zamienić na trzcinowy lub brązowy). Jajka z cukrem ubić mikserem na najwyższych obrotach przez minimum 3 minuty. Słodka masa jajeczna powinna zamienić się w jasny puch, cukier powinien się całkowicie rozpuścić. Następnie należy zmniejszyć moc miksera, do uzyskanej masy powoli dolewać olej cały czas mieszając. Wyłączyć mikser, wsypać mieszankę składników sypkich i wymieszać ciasto. Do uzyskanej masy można dodać sok oraz skórkę z cytryny.

Delikatnie wymieszane ciasto należy przelać do formy i umieścić w piekarniku nagrzanym do 175 stopni (grzanie góra/dół). Ciasto piec do 55 minut, sprawdzając czy się nie przypala. Ostrożnie uchylić drzwi piekarnika i wbić w ciasto drewniany patyczek do szaszłyków. Jeśli po wyjęciu patyczek jest suchy, to znaczy, że ciasto jest już upieczone. Uchylić lekko drzwiczki piekarnika i wyjąć ciasto po 10 minutach od upieczenia.

Wyjąć z formy jeszcze ciepłą babkę i przełożyć do przestudzenia. Po przestudzeniu babkę piaskową można polać domowym lukrem lub posypać cukrem pudrem.

Wesołych Świąt!

Smacznego!

TOP 10 – kurczak brojler

Z przyjemnością prezentujemy Państwu najlepsze wyniki chowu kurcząt brojlerów wstawionych w poszczególnych miesiącach na paszach WIPASZ S.A.

GRUDZIEŃ 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Skrwilno	16 gru 21	39,30	2,86	1,45	2,10	491,3
FERMA 2	Ownia K5	13 gru 21	37,31	2,74	1,52	2,85	469,4
FERMA 3	Kiełbaski K2	31 gru 21	37,97	2,73	1,47	4,34	467,9
FERMA 4	Pietrzyk K7	30 gru 21	38,35	2,76	1,54	1,84	458,7
FERMA 5	Orlina Duża	01 gru 21	38,27	2,66	1,47	3,00	458,6
FERMA 6	Warszyce 1	21 gru 21	42,80	3,02	1,51	2,50	455,6
FERMA 7	Lubowidz K3	03 gru 21	39,69	2,79	1,52	1,80	454,1
FERMA 8	Stopin	07 gru 21	38,52	2,70	1,50	3,19	452,4
FERMA 9	Mak	08 gru 21	39,28	2,75	1,53	2,88	444,4
FERMA 10	Stopin	14 gru 21	38,80	2,61	1,49	1,80	443,3

LISTOPAD 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Mszanna K1	22 lis 21	39,38	2,88	1,49	0,95	486,2
FERMA 2	Umiemy K1	19 lis 21	34,79	2,41	1,40	2,27	483,8
FERMA 3	Popowo	30 lis 21	39,20	2,80	1,46	2,10	479,0
FERMA 4	Szwarcenowo 17	29 lis 21	39,20	2,95	1,46	7,55	476,5
FERMA 5	Żelice	15 lis 21	40,57	2,98	1,49	3,40	476,2
FERMA 6	Zgliczyn Glinki K2	25 lis 21	36,17	2,62	1,50	1,61	475,7
FERMA 7	Jonne	08 lis 21	36,24	2,66	1,53	3,10	464,9
FERMA 8	Szańków I K1	16 lis 21	38,76	2,75	1,51	1,64	462,2
FERMA 9	Ławy	22 lis 21	39,34	2,70	1,46	3,07	455,7
FERMA 10	Kruszczewo K1	16 lis 21	38,11	2,74	1,55	1,78	455,6

PAŹDZIERNIK 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Stawiguda	12 paź 21	38,30	2,85	1,49	2,30	487,9
FERMA 2	Gorzewo	06 paź 21	39,00	2,90	1,47	3,86	486,3
FERMA 3	Popowo	08 paź 21	39,20	2,81	1,46	2,34	479,5
FERMA 4	Zgliczyn Witowy K2	07 paź 21	39,95	2,75	1,42	1,96	475,3
FERMA 5	Mszanna K1	05 paź 21	38,65	2,78	1,50	1,10	474,2
FERMA 6	Bolesty K6	15 paź 21	38,56	2,88	1,54	2,80	471,4
FERMA 7	Mak	12 paź 21	37,08	2,71	1,49	4,38	468,5
FERMA 8	Zakrzewko K1	23 paź 21	37,88	2,75	1,51	2,62	468,2
FERMA 9	Jeżewo K1	21 paź 21	37,41	2,71	1,52	1,70	468,1
FERMA 10	Ławy K2	08 paź 21	38,89	2,72	1,47	1,84	467,0

WRZESIEŃ 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Kowiesy 1	25 wrz 21	38,50	2,95	1,50	2,50	498,1
FERMA 2	Międzylesie	15 wrz 21	38,20	2,94	1,53	4,40	480,9
FERMA 3	Dąbrówka Ług	13 wrz 21	34,92	2,52	1,45	5,09	472,4
FERMA 4	Szańków II k3	30 wrz 21	38,25	2,78	1,53	1,65	467,2
FERMA 5	Ownia K1	02 wrz 21	38,15	2,70	1,50	2,16	461,6
FERMA 6	Borkowo Kościelne	28 wrz 21	39,41	2,84	1,52	2,84	460,6
FERMA 7	Popielżyn Górny	06 wrz 21	37,85	2,71	1,51	3,60	457,6
FERMA 8	Wągsty	21 wrz 21	41,00	2,98	1,56	2,00	456,6
FERMA 9	Rudki	01 wrz 21	40,00	2,85	1,54	1,48	455,8
FERMA 10	Szwarcenowo 17	28 wrz 21	39,91	2,89	1,53	3,70	455,8

SIERPIEŃ 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Skrwilno	26 sie 21	39,30	2,92	1,40	3,10	514,3
FERMA 2	Wołucza	17 sie 21	39,10	2,84	1,48	1,50	483,4
FERMA 3	Stawiguda	13 sie 21	38,05	2,80	1,48	3,05	482,1
FERMA 4	Woźniki K3	30 sie 21	38,68	2,91	1,48	5,61	479,8
FERMA 5	Sierpc	19 sie 21	38,38	2,99	1,57	3,40	479,3
FERMA 6	Strusy K5	13 sie 21	39,47	2,93	1,53	2,93	471,0
FERMA 7	Horbów-Kolonia K2	15 sie 21	37,86	2,72	1,47	3,91	469,6
FERMA 8	Gorzewo	03 sie 21	39,40	2,84	1,49	3,50	466,8
FERMA 9	Szańków II k2	13 sie 21	38,25	2,83	1,53	3,58	466,3
FERMA 10	Mszanna K14	23 sie 21	38,54	2,83	1,54	2,36	465,6

LIPIEC 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Rudki	08 lip 21	39,00	2,67	1,44	2,05	465,7
FERMA 2	Migi	14 lip 21	44,00	3,13	1,51	1,60	463,6
FERMA 3	Wółka Kliczewska 2	19 lip 21	40,00	2,81	1,50	1,20	462,7
FERMA 4	Lipniki K5	02 lip 21	41,00	2,95	1,52	2,50	461,5
FERMA 5	Gorzewo	30 lip 21	39,50	2,83	1,48	5,00	459,9
FERMA 6	Woźniki K2	13 lip 21	38,65	2,88	1,50	8,28	455,6
FERMA 7	Prabuty K3,K4	27 lip 21	38,47	2,77	1,53	3,30	455,1
FERMA 8	Trzebieszów 2	16 lip 21	42,00	2,98	1,51	3,52	453,3
FERMA 9	Drzewoszki	02 lip 21	38,26	2,75	1,54	3,65	449,7
FERMA 10	Osowo	20 lip 21	41,00	2,91	1,56	2,50	443,6

CZERWIEC 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Emilianów K5	23 cze 21	38,17	2,75	1,46	2,26	482,3
FERMA 2	Wołucza	22 cze 21	37,18	2,73	1,48	4,00	476,3
FERMA 3	Skrwilno	22 cze 21	39,60	2,82	1,47	2,20	473,8
FERMA 4	Jeżewo K3	28 cze 21	38,38	2,71	1,49	3,13	459,7
FERMA 5	Kiełbaski K2	12 cze 21	37,86	2,66	1,49	2,58	459,4
FERMA 6	Strusy K1	22 cze 21	33,00	1,96	1,27	3,06	453,4
FERMA 7	Kowiesy K5	21 cze 21	36,46	2,48	1,46	3,63	449,0
FERMA 8	Gowino	17 cze 21	39,48	2,74	1,49	4,09	446,7
FERMA 9	Szańków II k3	24 cze 21	38,08	2,59	1,51	1,66	443,0
FERMA 10	Utrówka K3	17 cze 21	38,44	2,35	1,30	6,29	440,7

MAJ 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Skrwilno	06 maj 21	38,33	2,74	1,48	3,11	468,0
FERMA 2	Wołucza	11 maj 21	41,60	2,90	1,49	2,80	454,8
FERMA 3	Stawiguda	07 maj 21	37,69	2,75	1,58	2,00	452,6
FERMA 4	Woźniki K3	11 maj 21	35,84	2,47	1,49	2,27	452,0
FERMA 5	Sierpc	15 maj 21	38,02	2,60	1,48	3,00	447,7
FERMA 6	Strusy K5	14 maj 21	38,57	2,85	1,58	4,51	446,6
FERMA 7	Horbów-Kolonia K2	03 maj 21	38,70	2,67	1,51	2,45	445,5
FERMA 8	Gorzewo	10 maj 21	40,86	2,87	1,54	2,75	443,6
FERMA 9	Szańków II k2	24 maj 21	37,41	2,59	1,52	2,68	443,3
FERMA 10	Mszanna K14	21 maj 21	39,18	2,77	1,56	2,60	441,4

KWIECIEŃ 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Popowo	27 kwi 21	39,20	2,83	1,47	3,40	474,4
FERMA 2	Kozy	30 kwi 21	41,00	3,05	1,53	2,50	474,1
FERMA 3	Zakrzewko K1	22 kwi 21	38,82	2,79	1,48	4,30	464,7
FERMA 4	Ryboły K8	08 kwi 21	39,09	2,75	1,48	2,90	461,6
FERMA 5	Mroczno K1	29 kwi 21	39,45	2,99	1,50	8,69	461,4
FERMA 6	Potoczyzna	13 kwi 21	40,00	2,98	1,56	3,45	461,1
FERMA 7	Kowiesy K1	30 kwi 21	39,29	2,73	1,48	2,62	457,2
FERMA 8	Smolina 1	20 kwi 21	39,48	2,72	1,47	2,70	456,0
FERMA 9	Byszewice 2	22 kwi 21	40,30	2,95	1,56	3,45	453,1
FERMA 10	Kruszczewo K1	09 kwi 21	38,88	2,76	1,53	2,33	452,7

MARZEC 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Sierpc	04 mar 21	38,06	2,90	1,53	3,50	480,6
FERMA 2	Zakrzewko K1	05 mar 21	42,22	2,85	1,42	2,75	462,3
FERMA 3	Drzewoszki	09 mar 21	40,90	2,90	1,51	2,67	457,0
FERMA 4	Skrwilno	05 mar 21	38,50	2,60	1,46	2,40	451,4
FERMA 5	Chodów	22 mar 21	38,00	2,70	1,51	4,54	449,2
FERMA 6	Mszanna K10	23 mar 21	40,20	2,83	1,56	1,05	446,5
FERMA 7	Osowo	25 mar 21	39,40	2,70	1,51	2,03	444,6
FERMA 8	Popowo	05 mar 21	42,00	3,00	1,55	3,66	444,0
FERMA 9	Stare Łepki	18 mar 21	38,22	2,66	1,55	1,21	443,6
FERMA 10	Bolesty K7	25 mar 21	39,38	2,82	1,58	2,16	443,4

LUTY 2021

Miejsce w rankingu	Miejscowość fermy	Data wstawienia	Długość chowu	Masa ciała	FCR (kg)	Ubytki (%)	EWW
FERMA 1	Skrwilno	26 lut 21	38,34	2,70	1,41	2,00	490,7
FERMA 2	Wołucza	12 lut 21	38,53	2,78	1,48	2,51	475,3
FERMA 3	Stawiguda	26 lut 21	40,00	2,83	1,51	2,51	456,8
FERMA 4	Woźniki K3	26 lut 21	38,82	2,85	1,53	4,91	456,3
FERMA 5	Sierpc	11 lut 21	40,00	2,90	1,56	2,40	453,6
FERMA 6	Strusy K5	12 lut 21	39,00	2,84	1,56	4,00	448,1
FERMA 7	Horbów-Kolonia K2	05 lut 21	39,00	2,67	1,52	3,00	436,9
FERMA 8	Gorzewo	19 lut 21	38,76	2,68	1,52	4,79	433,1
FERMA 9	Szańków II k2	09 lut 21	41,71	2,93	1,57	3,78	430,5
FERMA 10	Mszanna K14	25 lut 21	38,70	2,63	1,55	2,25	428,6

TOP 5 - trzoda chlewna

Prezentujemy Państwu najlepsze wyniki chowu trzody chlewnej wstawionych w poszczególnych miesiącach na paszach Wipasz S.A.

STYCZEŃ 2022

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Jadzień	14,43	118,76	1,01	2,55	58,57	1,38	A. Mikołajczyk
Juncewo	30,78	129,60	2,59	2,67	58,85	1,11	A. Kiełbasa
Rudniki	30,10	131,06	1,11	2,64	57,86	1,43	T. Bumbul
Jancewo	30,78	131,62	1,13	2,62	b.d	1,11	A. Kiełbasa
Wrzeszczewice	9,58	130,40	1,06	2,46	59,89	0,73	T. Zalas

GRUDZIEŃ 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Chlebowo	32,12	134,98	1,05	2,66	b.d	1,22	A. Kiełbasa
Nowe Czernice	33,96	123,06	1,19	2,55	b.d	1,44	P. Gutowski
Lutocin	29,50	125,46	1,03	2,60	59,44	2,15	P. Bartosiewicz
Bieżuń	37,46	124,55	1,19	2,64	59,60	0,79	An. Waszkiewicz
Strońsko	31,00	128,88	1,19	2,55	59,00	1,44	-

LISTOPAD 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Paszki Małe	25,41	117,00	1,04	2,45	b.d	0,46	D. Adamiak
Chotycze	25,00	133,00	1,02	2,68	60,00	1,47	A. Sienkiewicz
Różyce	29,50	133,09	1,01	2,57	b.d	0,45	M. Skomiał
Bieżuń	43,29	128,57	1,20	2,62	59,60	0,56	An. Waszkiewicz
Kraszewice	31,20	127,56	1,04	2,60	59,71	0,75	T. Zalas

* wyliczone wg wzoru = $\frac{\text{ilości skarmionej paszy (kg)}}{\text{przyrost masy żywca (kg)}}$

PAŹDZIERNIK 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Szoniec	27,12	123,04	1,03	2,55	58,10	2,20	P. Bartosiewicz
Obręb	21,00	125,80	1,06	2,55	58,00	2,30	An. Waszkiewicz
Ossowo	24,42	129,00	1,04	2,66	60,28	2,80	T. Zalas
Pokojowo	30,00	127,90	1,11	2,54	b.d	1,13	P. Gutowski
Babin	32,00	128,80	1,09	2,47	59,32	1,21	K. Artymiak

WRZESIEŃ 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Żdźary Kolonia	22,60	127,50	1,05	2,65	58,43	1,00	T. Zalas
Wyczółki	28,96	122,60	0,96	2,60	b.d	1,56	Ł. Szulawa
Rudki	33,30	134,00	1,01	2,33	58,16	1,67	T. Bubul
Mleczówka	33,48	127,50	1,04	2,69	58,60	1,50	An. Waszkiewicz
Dzwierzno	26,89	138,00	1,06	2,70	58,43	0,16	An. Waszkiewicz

SIERPIEŃ 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Rudki	31,20	125,00	1,02	2,52	58,60	2,00	T. Bumbul
Wyczółki	30,86	124,67	1,12	2,72	58,00	2,00	Ł. Szulawa
Jadzień	29,86	120,70	0,98	2,59	60,56	2,10	A. Mikołajczyk
Kramarzewo	31,00	125,09	1,00	2,72	58,64	2,40	P. Bartosiewicz
Jasień	34,50	126,80	1,12	2,71	58,60	1,17	M. Skomiał

LIPIEC 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Błogoszcz	29,10	124,98	1,00	2,68	58,57	1,50	Ł. Szulawa
Garbarzy	24,20	121,35	0,97	2,66	59,52	1,01	An. Waszkiewicz
Cerekwica	28,81	122,32	1,03	2,57	b.d	1,11	T. Bumbul
Bocheń	27,50	132,65	1,13	2,45	b.d	1,09	M. Skomiał
Obręb	37,00	123,85	0,97	2,76	59,57	1,14	An. Waszkiewicz

* wyliczone wg wzoru = $\frac{\text{ilości skarmionej paszy (kg)}}{\text{przyrost masy żywca (kg)}}$

Top trzoda

CZERWIEC 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Sinogówa Nowa	25,36	121,72	1,03	2,59	59,38	1,76	B. Stefański
Chamsk	32,75	128,04	1,08	2,64	58,83	0,67	P. Bartosiewicz
Obręb	26,76	123,99	1,07	2,52	60,09	1,03	An. Waszkiewicz
Nowe Czernice	27,56	128,56	1,06	2,44	b.d	1,10	P. Gutowski
Cisowa	31,50	126,80	1,05	2,67	b.d	1.17	M. Skomiał

MAJ 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Swojęcin	24,14	122,23	1,00	2,57	59,93	0,87	An. Waszkiewicz
Rudki	29,80	130,30	1,10	2,66	57,89	0,67	T. Bumbul
Leśniczówka	30,00	119,17	1,06	2,72	b.d	1,20	M. Skomiał
Puchowa Góra	29,00	135,00	1,19	2,61	b.d	1,20	K. Artymiak
Antonin	30,75	126,25	1,07	2,62	57,76	0,69	A. Kiełbasa

KWIECIEŃ 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Obręb	24,31	121,62	1,08	2,55	60,25	1,43	An. Waszkiewicz
Kiernozia	27,02	124,89	1,14	2,65	60,39	0,46	A. Mikołajczyk
Zielkowice	35,00	120,95	1,16	2,61	b.d	1,34	A. Mikołajczyk
Szastarka	33,50	130,25	1,04	2,36	b.d	1,73	K. Artymiak
Huszlew	22,50	126,50	1,04	2,66	59,40	1,11	D. Adamiak

MARZEC 2021

Miejscowość fermy	Waga początkowa (kg)	Waga końcowa (kg)	Przyrost dzienny (kg)	FCR (kg) * spożycie paszy na 1 kg przyrostu	Mięsność (%)	Upadki (%)	Doradca Żywieniowy
Rzęrzawy	32,90	131,74	1,20	2,69	57,85	1,04	P. Bartosiewicz
Pokojewo	30,69	126,64	1,17	2,58	b.d.	1,09	P. Gutowski
Błogoszcz	28,13	121,18	1,10	2,59	59,25	0,67	Ł. Szulawa
Siedlce	28,13	121,18	1,10	2,59	59,25	1,03	Ł. Szulawa
Rudki	32,50	127,85	1,06	2,68	57,89	0,83	T. Bumbul

* wyliczone wg wzoru = $\frac{\text{ilości skarmionej paszy (kg)}}{\text{przyrost masy żywca (kg)}}$

TOP 10 – bydło mleczne

Prezentujemy Państwu wyniki uzyskane przez hodowców w gospodaratwach bydła mlecznego stosujących pasze Wipasz S.A. na przestrzeni kilku ostatnich miesięcy

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO I

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	88	12 871	3,94	507	3,38	435

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO II

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	70	12 783	3,66	467	3,30	422

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO III

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	20	12 636	3,88	491	3,48	440

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO IV

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	57	12 411	3,96	491	3,58	445

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO V

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	74	12 071	3,78	456	3,46	418

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO VI

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	155	11 750	3,95	464	3,4	400

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI — GOSPODARSTWO VII

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	78	11 671	4,17	486	3,55	415

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI

GOSPODARSTWO VIII

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	68	11 486	3,97	456	3,38	388

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI

GOSPODARSTWO IX

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	68	11 303	4,03	455	3,34	378

PRZECIĘTNE WYDAJNOŚCI

GOSPODARSTWO X

wynik za	liczba krów	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	%	kg	%	kg
STADO	65	11 285	4,35	490	3,7	418

Podsumowanie działań Fundacji Wipasz Pomocna Dłoń

Marta Oksiuta - Fundacja Wipasz Pomocna Dłoń

To już kolejny rok, kiedy Listopadowa Zbiórka Fundacji Wipasz Pomocna Dłoń odniosła sukces. Zaangażowanie naszych pracowników, kontrahetów oraz przyjaciół pozwoliło na uzbieranie prawie 80 000 PLN.

Odzew z jakim spotykają się działania naszej Fundacji pozwala na realizację wielu wspaniałych inicjatyw, które mają na szczególnym względzie rozwój, edukację oraz wyrównanie szans dzieci i młodzieży.

Niektóre z wydarzeń, które mogliśmy wspomóc zasługują na szczególne wyróżnienie. Jednym z nich jest #Strzał w samodzielność – projekt organizowany przez Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół z Zespołem Downa. Celem tej inicjatywy jest usamodzielnienie i nauczenie młodzieży z Zespołem Downa podstawowych czynności związanych z życiem codziennym.

Dbając o rozwój sportowy i aktywność dzieci postanowiliśmy przekazać środki, które wspomogły zajęcia sportowe organizowane przez stowarzyszenie UKS ORZEŁKI w Kaszycach. Dzięki temu możliwy był zakup odzieży sportowej dla młodych uczestników wydarzenia. Dofinansowaliśmy także organizację imprezy sportowej 'Bieg na żywioł' w Międzyrzecu Podlaskim. Wsparliśmy także Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci upośledzonych umysłowo w Zalutyniu, któremu przekazaliśmy rowery, kaski i kamizelki odblaskowe.

Wiemy, jak ważne jest prawidłowe zapoznanie dzieci ze światem multimediów już na wczesnym etapie ich edukacji, dlatego postawiliśmy na wsparcie tradycyjnych metod nauczania, które uatrakcyjnią zajęcia i sprawią, że nauka najmłodszych stanie się bardziej efektywna. Pomogliśmy Przedszkolu Samorządowemu w Kodniu, które prowadzi zajęcia dla 5-latków. Fundacja Wipasz Pomocna Dłoń przekazała nowoczesny monitor interaktywny. Zajęcia z jego wykorzystaniem pozwolą na łączenie różnych metod i środków edukacji z wyzwaniami jakie stawia przed dziećmi XXI wiek.

Na początku roku otrzymaliśmy prośbę o wsparcie przy budowie placu zabaw, którego brakowało podopiecznym Samorządowego Przedszkola w Drelowie. Zgodziliśmy się! Przekazaliśmy środki, które wspomogą prace nad stworzeniem tego szczególnego miejsca. Nie zabrakło także słodkości i upominków.

To tylko niektóre z inicjatyw, które udało nam się wesprzeć, a było tego znaczenie więcej:

- wsparcie Ochotniczej Straży Pożarnej Swory;
- Zakup szafek do szkoły w Drelowie;
- Zakup sprzętu sportowego dla młodzieży;
- Zakup stolików oraz sprzętu do Szkoły Podstawowej nr 2 w Międzyrzecu Podlaskim;
- Zakup pomocy dydaktycznych dla najmłodszych;
- Sponsorowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży;
- Stypendia dla uzdolnionej młodzieży.

Dobro wraca, dlatego zachęcamy do wspierania naszej Fundacji oraz mamy nadzieję, że pomożemy jeszcze niejednej osobie!

WIPASZ
5.000 zł

Pomocna Dłoń
Fundacja Wipasz

Drodzy Klienci, Kontrahenci,
Pracownicy i Przyjaciele Wipasz S.A.,

zbrodniczy atak Rosji na Ukrainę był pierwszą wiadomością jaką usłyszeliśmy 24.02.2022 roku. Chwilę później we wszystkich mediach widzieliśmy setki tysięcy kobiet z dziećmi uciekających z własnych domów, niosąc w torbach kilka podstawowych rzeczy. Przerażeni, zziębnięci i zmęczeni, nie wiedzieli dokąd idą. Kilkadziesiąt osób trafiło no nas – do naszych mieszkań służbowych zlokalizowanych w całej Polsce.

Mobilizacja i pomoc jaką okazali ludziom uciekającym przed wojną Polacy, była i jest godna podziwu. Tysiące ludzi ruszyły, by przyjąć zupełnie obcych sobie ludzi do własnych domów, by podarować im ciepłe ubrania czy jedzenie.

Nasza Fundacja Pomocna Dłoń oraz firma Wipasz S.A. również od razu ruszyły z pomocą. Skupiliśmy się na pomocy zarówno osobom przybywającym do naszego kraju, jak i wsparciu tych pozostających by walczyć na froncie. Co udało nam się zrobić:

- W naszych mieszkaniach pozostaje ponad 80 osób z Ukrainy – są to kobiety i dzieci. Wszystkie dzieci wyposażyliśmy tak, by z uśmiechem rozpoczęły naukę w nowych szkołach w Polsce. Ich mamom pomagamy w nauce języka polskiego, załatwieniu formalności urzędowych oraz znalezieniu pracy. Zapewniamy im wszystko czego potrzebują.
- Jako wsparcie konwoju humanitarnego przekazaliśmy: 150 śpiworów, 150 kompletów bielizny termicznej, 300 par skarpet zimowych, 46 powerbank'ów, 100 par gogli taktycznych bojowych, 120 par rękawic taktycznych bojowych, 61 par nakolanników taktycznych bojowych, 51 kamizelek taktycznych bojowych, 20 krótkofalówek, 100 latarek czołowych i baterii oraz 100 maskujących mundurów wojskowych.
- Do mieszkań przygotowanych dla uchodźców zakupiliśmy niezbędne sprzęty AGD oraz wszelkie niezbędne wyposażenie oraz naszym podopiecznym zapewniamy wyżywienie.

Piszemy o tym, ponieważ chcemy zachować transparentność w działalności naszej fundacji, którą tak hojnie wspieraliście i nadal wspieracie. Dziękujemy za Waszą empatię i tak liczne odpowiadanie na nasze apele pomocy. Pamiętajcie, że razem zawsze zdziałamy więcej dobrego.

Paulina Buczek
Prezes Fundacji
Wipasz Pomocna Dłoń

Дякую!
DZIEKUJEMY!

Nasze lokalizacje

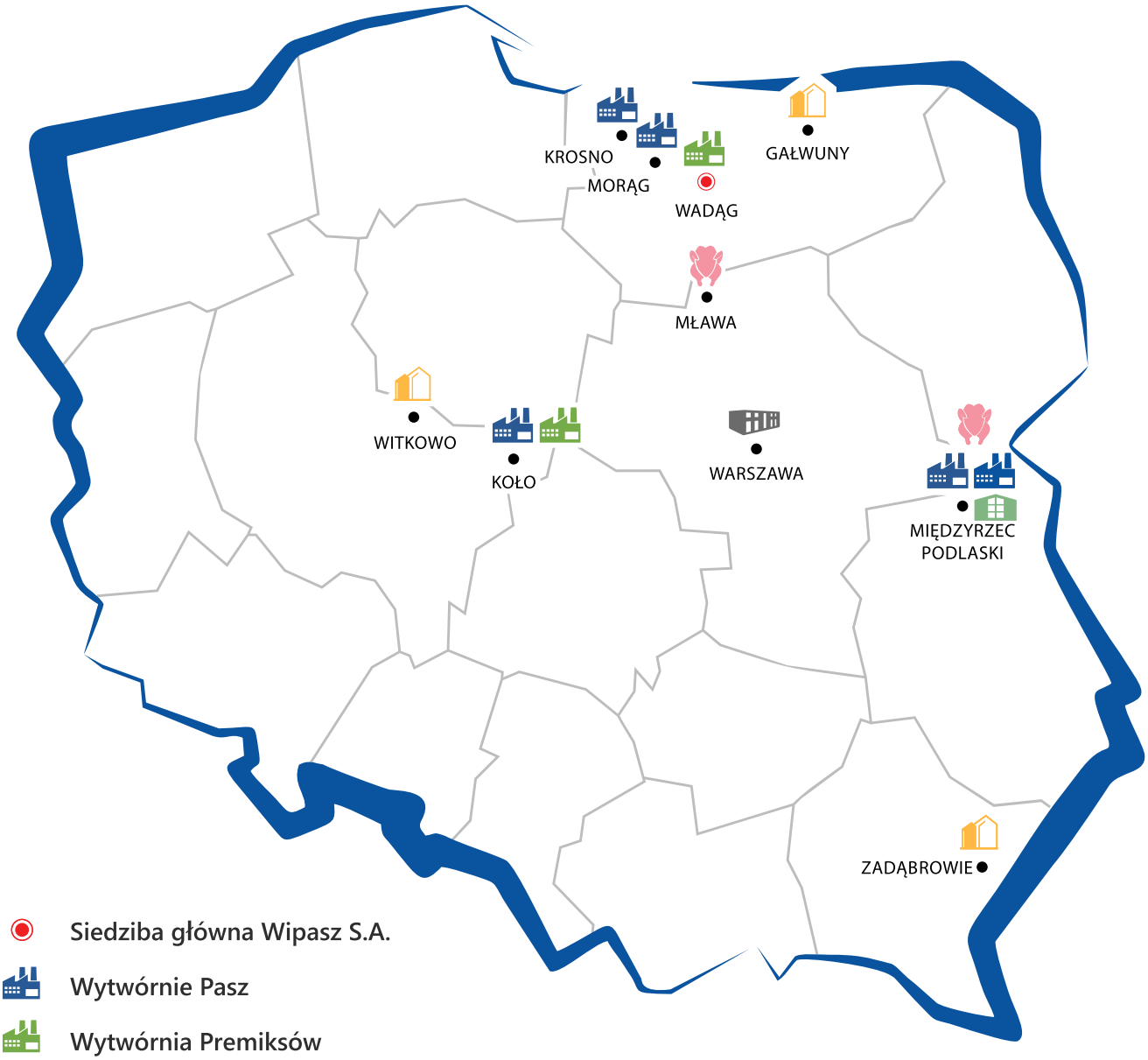

- Siedziba główna Wipasz S.A.
- Wytwórnie Pasz
- Wytwórnia Premiksów
- Elewatory Zbożowe
- Zakłady Drobiarskie
- Biuro Sprzedaży
- Instytut Żywienia i Hodowli Polskiego Kurczaka

Wipasz S.A.
Wadąg 9
10-373 Olsztyn

+ 48 89 543 56 50
info@wipasz.pl
www.wipasz.pl